

*** Gabriela Grznárová * Katarína Varechová * Anna Lažová * Jozef Kottra st. * Eva Bačinská
* Karol Mlynka * Terézia Kontová * Martina Ďurčeková * Rastislav Hura * Michal Mikuláš *
Eva Masná * Jana Barillová * Jana Piknová * Jozef Košík * Roman Beňo * Milan Jakabovič *
Iveta Bindasová * Anna Krkošová * Miroslav Búran * Milan Mat'aše * Ján Jankech * Marta
Harajdová * Dominika Bírová * Martina Štofková * Dominika Ďurišová * Katarína Želinská *
Silvia Gregoričková * Jana Hrašková * Štefan Zvarík * Janka Danková * Jana Kliešťiková *
Emília Molčániová * Martina Miženková ***

Gabriela Grznárová

Krajina

Krajina je večer iná.
Kríže v poliach menej bolia.
Návrat strateného syna
zvony zvonía do okolia.

Krajinou sa spúšťa Ticho
po stebľách tráv, po obilí,
ktosi dýkou slnko pichol,
nachovo sa zafarbili

krídla zatúlaných duší,
pierka vtákov na moruši,
krajina je zrazu iná ...

Krotké srdce hrany tupí,
ticho čaká, až Boh vstúpi
do krajiny svojho syna.

Gabriela Grznárová

Na sv. Annu

Súmrak sa vkráda popri dvore
do pustých kútov nášho sadu
na jablká, tak dávno skoré.
Láska si steli celkom vzadu

na poli plnom plných klasov.
Tam verne vyčká múdre rána.
Slnko sa zberá správnou trasou,
v dedine zvoní Anjel Pána

a v твоjich očiach cítim ÁNO,
keď do dlaní ti hlavu skrývam.
Po každej noci príde ráno.

Po každom lete príde zima ...

Katarína Varechová

List dcére

Moja drahá dcéra!

Iste Ťa tento list prekvapí, rovnako ako by Ťa teraz prekvapila moja návšteva. Ale na tú si už žiaľ, s mojimi nohami netrúfam. Sú dni, kedy sa ledva prejdem po byte. Ale nie o tom Ti chcem písať. To, čo Ti chcem povedať sa mi možno aj najlepšie podarí vyjadriť na papieri. Po telefóne by som to určite nezvládla. Tento list to bude totiž tak trochu moja sponed'. O všetkých veciach, ktoré s Tebou súvisia a ktoré som Ti doteraz nepovedala. Niektoré preto, že som nechcela, na iné nebola príležitosť.

S matkami a dcérami je to zvláštne. Kým si bola malá, bolo ľahké prejavovať Ti lásku a náklonnosť. Byť Ti blízko. Pamätám, keď si bola maličká, koľko nežných mien som ti dávala. Teraz, pri oslovení na začiatku listu, som si uvedomila, že v realite by som takéto slová sotva použila. A pritom si stále moje drahé dieťa. Len si sa medzitým stala dospelou ženou, pred ktorou som často pociťovala ostych, ak som chcela vysloviť svoje pocity, myšlienky, túžby. Možno to bola chyba, že som sa málo snažila ho prekonať.

Chybou bolo asi tiež to, že som Ti nikdy nepovedala, že Tvoje splodenie bolo vymodleným Božím darom. Čakala som naň totiž príliš dlho v porovnaní s túžbou po dieťati, akú som cítila. Zdalo sa mi, že prvý raz v mojom živote mi bolo odopreté čosi podstatné, čosi, čo nechýbalo toľkým okolo. A ja som začala Bohu klásť otázku, ktorá sa mi predtým vždy videla rúhavá a nezmyselná: Prečo práve ja?

Priam som cítila podstatu pohany bezdetných starozákonných žien, ktorá ma predtým vždy hlboko urážala. To vzletné: Pán im nepožehnal, som zrazu vnímala celkom inak: živo a osobne. No napokon sme Ťa predsa počali. A tých deväť mesiacov, čo som Ťa nosila pod srdcom, som sa cítila najšťastnejšia v mojom živote. Ba čo viac. Mala som jasný pocit, že môj život má zmysel. Akoby si mi dala oprávnenie žiť. Cítila som sa dôležitá a dobrá. Pamätám sa, že v tom čase som bola neuveriteľne spokojná sama so sebou. Dokonca som sa ani necítila za nič vinná, zlá a hriešna ako toľkokrát predtým a potom.

Boli sme v tých časoch s Tvojím otcom veľmi šťastní. Každý večer sme spolu počúvali Tvoje kopanie a tešili sa na Tvoj príchod na svet. Nerozprávala som Ti o tom, lebo kým si bola malá, takéto témy neprichádzali na pretras. Potom si zas prechádzala búrlivou

pubertou, kde sa mi taká debata zdala nemožná. A keď si sama čakala dieťa, brala si to tak jednoducho, bez veľkých emócií – alebo len mne sa to tak zdalo, že som sa hanbila Ti o tom mojom čakaní rozprávať.

Keď si sa narodila, bola si presne taká, akú som si ťa vysnívala. Aj keď som vedela, že nič z toho nie je dôležité, naozaj som si priała, aby si mala oči po svojom otcovi a ryšavé vlasy. Tie isté, ktoré si potom neskôr nenávidela. A preto som sa Ti ani k tejto svojej túžbe nemohla priznať. Bála som sa, že by si mi to nikdy neodpustila. Zvláštne, že Boh toto moje nikdy skutočne nevyjadrené pranie vyplnil. A to druhé, za čo som sa naozaj modlila bolo, aby bol z Teba „dobrý človek“. Aj keď by som Ti nevedela vysvetliť, čo sa pod tým pojmom presne skrýva. Modlila som sa za to tak vrúcne určite aj preto, že to bola aj moja úloha, aby si sa ním stala a ja som sa na to cítila slabá. Myslím, že Boh ma vypočul aj v tomto. Aj napriek tomu, prečo Ti dnes vlastne píšem. Viem, že máš jedno tajomstvo, ktoré Ťa po tieto dni ťaží.

Možno je teraz čas, aby som Ti povedala ja to svoje. Tajomstvo Tvojho osamelého detstva.

Keď si sa narodila, krátko na to som skoro vykrvácala a tak mi museli vybrať maternicu. Viac detí sme už mať nemohli. Prosté a neodvolateľné.

Nepovedala som Ti to preto, že som nechcela, aby si sa cítila nejakým spôsobom za to vinná. Deti vraj často preberajú na seba rôzne viny. Ale hlavne som Ti to nepovedala preto, že to bolo pre mňa samu ťažké a nerada som o tom rozprávala. Cítila som sa taká neplodná opäť akási menejcenná. Našťastie si tu bola Ty a nemohla som sa zaoberať rozjímaním nad tým, či to bol ozaj Boží plán a podobné veci, ktorými sa asi ľudia občas zašútia pred realitou. Ťažko mi však začalo byť opäť, keď si dorastala. Najprv, keď som videla, ako Ti chýbajú súrodenci, aj keď si to nikdy nepovedala a ako Ťa trápi, že Ťa deti prezývajú jedináčik. Raz som to počula na dvore, keď som Ťa šla volať na obed. Vtedy som sama utiekla s plačom. Potom mi bolo ťažko, keď si už bola ozaj veľká a ja som videla, že ma už tak nepotrebuješ. Mala si už svoj vlastný svet. Napriek tomu ma tešilo, že si si vždy vedela poradiť lepšie než ja. Aj keď aj to ma to od Teba vzdďaľovalo.

Viem, nikdy sme nemali kamarátsky vzťah. Vždy som sa Ti snažila byť hlavne „matkou“. Hoci ani význam tohto slova by som Ti nevedela presne vysvetliť. Myslím len, že som si tento pojem veľmi zidealizovala a preto som sa pričasto cítila „zlou matkou“. Kým som sa tým zaoberala, Ty si možno vtedy potrebovala tú kamarátku. Neviem. Len sa mi niekedy zdá, že sa preto teraz Ty snažíš k svojim dcéram správať ako ku kamarátkam.

Modlím sa, aby si si aj v tomto vedela poradiť lepšie ako ja. Napriek tomu je však veľa vecí, ktoré Ťa od detí môžu vzdialiť, nech sa akokoľvek snažíš. Bojím sa, že niečo také teraz hrozí medzi Tebou a Julkou. Od nej som sa totiž to Tvoje tajomstvo dozvedela. Nesmieš sa na ňu hnevať, je to ešte dieťa a je lepšie, že s tým prišla za mnou ako za niektorou kamarátkou. A aspoň mám šancu napísať Ti tento list.

Priznám sa, že keď mi zavolala, že si tehotná a počula Ťa s otcom rozprávať, že si asi to dieťa necháš vziať, roztriasli sa mi kolená. A to úbožiatko sa ma ešte so strachom opýtalo, či teraz pôjdeš do pekla.

Ona Ťa má tak veľmi rada! Váž si to!

Dcéрка, neviem, čo Ťa vedie k tomu, aby si zvažovala potrat. Možno to dieťa bude postihnuté, možno čosi celkom iné. Viem len, že to pre Teba iste nie je ľahké a preto si mi to nepovedala. Aj keď mi to ťažko padne. Ako matka už iste vieš, aké to je, keď Tvoje dieťa nepríde za Tebou, keď je mu najťažšie. Ale to Ti teraz naozaj nechcem vyčítať.

Viedli sme Ťa aj s nebohým otcom nábožensky, ale viera, tá je ozaj dar. Vlastne o tom, či veríš a ako veľa neviem. Uvedomujem si, že sme o tom doma veľa nehovorili, ale Tvoj otec nebol zhovorčivý a mne to vždy prišlo, že o čomsi takom sa ani hovoriť nedá, že je to tak osobné, také intímne.

Snažili sme sa Ti dať s otcom aspoň nejaký príklad životný, hoci viem, že aj ten je dosť relatívny.

Nechcem sa teraz opierať o žiadne dogmy alebo strach zo zatratenia, iba o lásku, ktorú k Tebe cítim a ktorú som cítila, keď som Ťa čakala. Život je naozaj dar a Boží zázrak a starý človek ako ja si to uvedomuje viac ako ktokoľvek iný. Prosím Ťa, myslí na to! Viem, že to nemáte doma ľahké a že ja Ti už neviem veľa fyzicky pomôcť, ale aj tak Ťa prosím, prosím Ťa! Ak nie kvôli tomu malému, tak kvôli deťom, ktoré už máš, ak môžeš, nerob to! Pre Julku je to už teraz veľké zneistenie. V jej citoch, detskej viere, ktovie v čom ešte. Bolo pre mňa veľmi ťažké nejako ju utešiť alebo jej vôbec čosi zmysluplné na to povedať. V každom prípade sa s ňou o tom musíš porozprávať. Čo najskôr. Nedovoľ, aby tento krok, rozvrátil život celej Tvojej rodiny. Ja sama nechcem, aby vrhol tieň na Tvoj ďalší život. Môžem Ti povedať, že čím je človek starší, tým viac ho trápia aj rozhodnutia, o ktorých si kedysi myslel, že má na ne všetky dôvody alebo jednoducho právo. Nechcem, aby si sa niekedy takto trápila. Nechcem, aby si bola nešťastná.

Viem, že sú to len moje túžby, moje obavy, ale iné argumenty vlastne nemám. Ostáva mi už „len“ to, čo toľkokrát. Modliť sa. A dúfať, že tento list dôjde včas.

Lúbim Ťa

Tvoja mama

Anna Lažová

Znovuzrodenie

Zrodenie
je ako ranná rosa
Jeho tóny
začínajú
farebnou dúhou
lásky
dozrievajú
v ľudských stonoch
a únik nachádzajú
v anjelskom objatí
smrti
Len duša zasvätená
Bohu
zničí brány pekla
a nájde znovuzrodenie
v rajskej záhrade

Anna Lažová

Prosby

S hodinami nad hlavou
delíme život
na drobné kúsky
Strácame úsmev
pri dotyku
s Človekom
a nevieme
zo svojej lásky
položiť druhým
do dlaní

No od Teba chceme
milosť lásku
i odpustenie hriechov
aby sme vošli
do tvojej brány
kde kraluješ
a počúvaš
naše prosby

Tvoj svätý plášť

prikrýva naše
pomýlené duše
obmýva nás
z hriechov
a dáva nám nádej
požehnaní
pretože Ty
nikdy neodmietaš
prosby
svojich detí

Jozef Kottra st.

CHLIEB NÁŠ KAŽDODENNÝ...

Chlapi boli už ôsmi deň na ich tradičnom pešom putovaní otcov z Levíc do Levoče. Práve zdolávali hrebeňovku Nízkyh Tatier a v jej polovici, v sedle Čertovica potrebovali doplniť zásoby a chlebič. Motorest bol zatvorený, lebo obnovovali interiér. A vo vedľajšom penzióne pre nich chleba nebolo. Nuž sa rozhodli pre najbližšiu obec – Vyšnú Bocu.

Na cestu sa vydali štyria – Martin, Janko, Jožko a starší Jozef. Pustili sa turistickou hradskou strmo nadol. Stará známa skratka. Netúžili po dlhých vlečúcich sa serpentínach, zaprataných autami a smogom. Hneď pod prvými smrekmi stálo cestárske auto. Traja chlapi betónovali odtokové žľaby. Pútnici slušne pozdravili a na obchody tam dolu sa opýtali. Lopaty sa prestali obracať a ich majstri starostlivo zvažovali. Rozbehli sa naraz, jeden cez druhého a vysvetľovali: – Jednota má sanitárny deň, namiesto soboty a krčma je zatvorená. Iba ak by ste zbehli do Malužinej, ale to je asi desať kilometrov nadol.

- A ten potravinový obchodík, čo sme pred dvoma rokmi v ňom kupovali? – vyzvedal Martin.
- Ten je odvtedy zatvorený, nefunkčný. Možno by ste mohli skúsiť v hoteli Barbora. Prejdete popod cestu cez viadukt a ste tam, dodal jeden z chlapov.

Naši poďakovali a v páľave poludňajšieho slnka strmo klesali nadol.
– Pán Boh pomáhaj!, pozdravia dvoch hrabáčov voňavého sena, čo sa pod cestou s kárickou a drevenými hrablami oháňali.
– Už pomohol!, - a kam sa chlapci uberáte?

– Na Bocu, po chlebičk.

– Idete po hrebeni?

– Áno a už nám došiel.

– Jáj, ale to budete mať ťažké, iba ak by ste do Malužinej zbehli. O pol druhej vám ide autobus, zveziete sa...

- To je pre nás neskoro, musíme niečo na Boci zohnať.

- Jednota je zavretá... a opakovala sa znova informácia, nedávno cestármi vyslovená. Opäť však končila optimistickou Barborkou - majú tam teraz nejaký letný tábor detí, možno im niečo zostalo.

- Ďakujú za radu, skúsia to teda. Nech sa vám darí a s Bohom sa tu majte!

Odchádzajú rezkým krokom, ani keby ich niekto naháňal. V tej chvíli, keď začali snáď i niektorí uvažovať o Malužinej, Martin začal:

- chlieb náš každodenný... pripojili sa všetci a spolu dokončili len túto časť modlitby... - daj nám dnes a odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom a neuved' nás do pokušenia, ale zbav nás zlého. Amen

Nič viac a nič menej. Len toto kratučké vyznanie... Do vnútra chlapov vošiel nekonečný pokoj a tíš. Nelámali si už hlavu nad zaist'ovaním bochníka niekde inde, jednoducho nadobudli pocit istoty, že sa o nich dobrotivý Otec postará. Maťo je taká citlivá a vnímavá duša, tak ich to všetkých upokojilo.

Začali si dokonca všímať prvé chalupy, letné sídla zbohatlíkov, vyzdobené samorastmi a darmi prírody. Pozdravili sa robotníkom, plahočiacich sa s budovaním kanalizácie, ale i dedkovcom, sediacim na lavičke v chládku ich chalúpk.

Malé Maťkove potraviny mali prelepenú ceduľku s otváracími hodinami. Bol si to osobne preveriť. Na Jednote visela zámka, krčmu otvorila až o hodinu. Neďaleký penzión bol taktiež nefunkčný. Traja chlapi na námestíčku poniže ich len do hotela povyššie cesty nasmerovali. A tak v mene Božom stúpali popod cintorínsky kríž ku viaduktu. Strmo do kopca a potom ešte po schodoch, až sa ocitli na parkovisku hotela Barbora. Rovno pred vstupom do denného baru. Maťo ticho zavzdychal, že by im s tým ich pútnickým krížom bolo ľahšie. Ale ten zostal s chlapmi aj batohmi tam hore.

Do baru boli dva vchody vedľa seba. Vybrali si hlavný vstup. Usmievavá dlhovlasá dievčina za oblúkovým pultom preberala niečo so svojim šéfom. Naši pristúpili bližšie, slušne pozdravili. Vedúci sa hneď vzdialil. Trošku nesmelo, skôr prosebne sa najstarší opýtal, či by

sa u nich nedal kúpiť chlebič. - Sme na hrebeni a už nemáme zásoby. Zobrali by sme aj tri – štyri bochníky, ak by sa dalo, dokončil svoju prosbu. – Katka!, - nemáme, prosím ťa, chlebič? – obrátila sa dievčina spoza pultu na kolegyňu, ktorá práve prechádzala poza nízke lietacie dvere do kuchyne. - Viete, pokračoval Jozef v načatej prosbe, putujeme do Levoče a tu na Boci sa zvykneme zásobiť... Nedopovedal... Slečne sa rozžiarili oči: - To ste vy? – otočila sa na päte a už jej nebolo. Zmizla za lietadkami v kuchyni. Chlapi vypleštili na seba oká, ale onedlho sa vo dverách objavili tri bochníky voňavej dobroty. – Viac vám neviem dať, ospravedlňovala sa pôvabnica. Vyplatili chlieb náš každodenný, v duchu Otcovi ďakovali a poprosili ešte čapovanú kofolu. Horúčava ich dostatočne vyžmýkala, smäd bol veľký. Pri platení sa však dievčina zdráhala zobrať peniaze: - To máte odo mňa, aby ste vládali. A tak sa títo rozhovorili. Slečna spomenula, že ich videla v televízii a ukázala na Janka, ktorého si pamätala. – Ale v Leviciach ste začali len traja? dodala zvedavo. - Áno, ja som sa pridala vo Zvolene a tuto Jožko ešte s ďalšími dvoma prišli až na Donovaloch, vysvetľuje Martin. Nuž a potom sa pridali aj druhí. Každý chcel niečo povedať. Jozef spomenul nezabudnuteľnú svätú omšu na Donovaloch, ktorú im vyslúžil miestny duchovný otec Janko – pre siedmich statočných, čo sa na hrebeň Tatier vydali. Maťko sa vtedy priklonil k dievčine a pološeptom jej vysvetľuje, že ten starší píše a určite sa i ona v tých písomnostiach objaví. Jožo teda kul železo za horúca a do notesa si zapisujem meno Janka, keď predstavil spolupútnikov a dievčinu potom o meno zdvorile požiadal...

Sadli si za stôl a uchlipkávali z príjemného osvieženia. Pisateľ si chvatne dopĺňal poznámky z posledných udalostí. Janka práve doniesla k susednému stolu voňavú pizzu a len tak mimochodom sa chlapov opýtala, či nie sú hladní. Vraj robia výbornú pizzu, vymenovala niekoľko druhov, ale potom navrhla, že objedná tú najperfektnejšiu. Koľko si jej vraj želajú. Nuž usúdili, že by každý zdolal aj polovicu – teda dve a pre tých tam hore pri batohoch ešte jednu zabaliť. - Ľubko, prosím ťa, tri pizze extra pre týchto hostí, zaznela prosba do kuchyne. Nestačili sa naši ani nadýchať a slasná maškrtka voňala pred nimi. Rozdelili si ju po bratsky na prinesené tanieri a po uložení krížika na svoje plecia s chuťou sa pustili do dobroty. Po prvých sústach zahlásil najstarší, že pizzu má rád, ale táto je o tri triedy lepšia, na aké doteraz natrafil. Určite je viac, ako stobodová! Martin to vzápätí tlmočil Janke, ktorá to podala kuchárovi Ľubkovi. Takáto lahôdka ich nielen povzbudila a nasýtila, ale aj príjemne naladila. Bola to pre nich vzácnosť pri tej jednotvárnej pútnickej strave.

Dvíha sa partia, treba nazad. Idú sa vyrovnat'. Ale Janka opäť zaujala odmietavé gesto. - Pohostenie je pre nás potešením! Nechceli sa s tým zmieriť.. - Zoberte to, prosím, ako pozornosť podniku a nerobte si starosti, dodala veselo. Neuveriteľné! Necháпали, ale nakoniec to s pokorou prijali. Poprosili ešte o nejakú fotografiu spolu s hlavnou hostiteľkou – Jankou. Na prehliadači aparátu si potom prezreli zábery a vrátili sa i kúsok nazad, na hrebeň. Janka hltavo prezerala obrazy čarokrásnej prírody. – Hneď by som šla s vami a toto tu nechala, zavzdychala prosebne. Ponúkala ich ešte kofolou i kávou, ale Janko rozumne pripomenul čakajúcich kamarátov tam hore. Bolo sa treba ponáhľať, veď je to ešte zo tri kilometre chôdze. Pri rozlúčke s personálom hotela Barbora sa zastavili a pozdravili s každým. Poďakovali, oni ich zase povzbudzovali, priali pekné počasie a dobré putovanie. Niektorí pridali i pozdravy Nebeskej Matke, či predniesli prosby o vyprosenie požehnania na Mariánskej hore.

Zažili a pripomenuli si teda naši pútnici chvíle z putovania v roku 2005. Vtedy sa o nich s Ľubošom postarala rodina pani Hanky Tkáčikovej z Heľpy. Tiež ich pohostili, veci im pomohli vyprat', na dvore stanovať...

I teraz, osviežený a obohatený o nové dimenzie poznania sa pohli chlapi do stúpania k sedlu Čertovica. Slávnostný svätý ruženec, za personál hotela Barbora a ich skvelých ľudí na čele s Jankou, im pridal síl do kroku. Hrabáči z údolia sa pýtajú, či zohnali chlebík. – Áno, ďakujeme! Ešte nás aj na Barborke pohostili. Majte sa tu dobre a nespomínajte v zlom!, - veselo sa lúčia s novými priateľmi.

Nebeský Otec sa postaral o pútnikov a podal im takouto cestou toho chleba každodenného ...

Jozef Kottra st.

doma 10. júla 2010

Eva Bačinská

Povýšenie kríža

Moja prvá báseň o láske

Kalvária je lebka,
čelo s odrhnutými
vlasmi. Učeník Ján
bozkáva kríž.

Tíšim v sebe plačúcu
ženu, ktorá ťa zdržuje
na ceste, pretože

nepozná cieľ.

(Ako dieťa som mala
na čele dve hrče a
po tme som sa bála,
že mi rastú rožky.)

Mojím údelom je očakávať
nedeľné ráno v tichu a samote,
v poskladaných a ožehlených
bielych plachtách.

Jan odchádza a odhrňa mi
vlasť z čela.
Jan sa skláňa nad mojím čelom,
aby pobozkal kríž.

Karol Mlynka

Šachové krédo

Verím z celého srdca
v milosť Stvoriteľa
neznámeho údelu figúr na diagrame
a dokonalého softvéru krásy
kompozičného diela.

Verím v milosrdenstvo
inteligentného cieľa,
ktorý priblíži energiu kráľa
k premenenej dáme.

Aby kompletná stratégia
originálnych skladieb
bola čierno-biela.

Verím v silu bytostí,
ktoré s bážňou a pokáním
počas Ružencovej slávnosti
pochopili sedemfázový projekt
geniálneho Stvorenia.

Aby tvorivou pokorou
s dôverou podporili vianočné Svetlo,
ktoré ich privedie k víťazstvu
a k novým začiatkom.

Aby hľadali šachový genóm
u Boha.

Aby sa stal súčasťou
ich moderného modlenia,
ako s pietou čeliť hrozbám
apokalypsy hriechu so zárukou
vzkriesenia počestnosti

□ ***pri Múre najväčších nárekov
i maximálnych nárokov!***

Karol Mlynka

Modlitba šachistov

Milosrdný Kráľ neba i zeme,
keď nás pozveš k sebe,
vojdeme do Siene kombinácií
správnym prahom.

Keď nám dovolíš hrať,
zdokonalíme sa v každej partii.

A keď nám požehnáš,
neodložíme nabok Otčenáš.

Milosrdný Kráľ, prosíme Ťa,
spusti už šachové hodiny,
aby sme vytempovali
pomalého súpera!

Keď s nami skladáš, *Kráľ,*
zvládneme konštrukciu i tému.

Ked' s nami riešiš problémy,
vždy odoláme zvodnostiam.

Ked' s nami rozhoduješ,
sme spravodliví ku každému.

Udeľ nám milosť, **Kráľ**,
a nezostaneme stáť
s pešiakmi v rade!

Dožič nám úspech
a s vďakou Bohu
zvít'azíme všade!

Karol Mlynka

Modlitba ku Kráľovnej

Nech veže poznania

u Matky dobrej rady
neustále svietia!

Nech dušiam autorov
tvorivý nepokoj vládne!

Nech sú umelecké výtvary
hodnotené kladne!

*Pros za nás,
Kráľovná nebies!*

Nech sa naučí hrať šach
každé dieťa!

Nech sa všetky figúry
pohybujú ladne!

Nech všetkým kráľom
návrh na remízu
ako dar mieru
dobre padne!

*Pros za nás,
Kráľovná nebies!*

Nech sú ľudia pracovití
ako postupujúci pešiáci!

Nech si rozumejú
neverci a veriaci!

*Oroduj za nás,
Kráľovná nebies!*

Nech sa dohodnú
Lev s Pannou
a Strelec s Rakom!

Nech človek vidí dobro
i vnútorným zrakom!

*Oroduj za nás,
Kráľovná nebies!*

Karol Mlynka

Pod Flámskym krížom

Ty chceš k nám vstúpiť
– my ťa nevpustíme!

Ty pred nami ustupuješ
– my ťa prenasledujeme!

Ty túžiš po slobode
– my ťa väzníme!

Ty sa chceš ubrániť
– my ťa však mučíme!

Chceš nás osloviť,
no my ťa kameňujeme!

Chceš nám uniknúť,
no my ťa vždy dostihneme!

Chceš sa pred nami ukryť,
no my si ťa všade nájdeme!

Chceš si vydýchnuť,
no my ešte viac útočíme!

Ty nosíš trňovú korunu,
ale my ti ju nesnímeme!

Ty nesieš svoj ťažký kríž,
ale my ti nepomáhame!

Ty sa potkýnaš a padáš,
ale my ťa nezdvíhame!

Ty sa za nás obetuješ,
ale my ťa nemilujeme!

Ty visíš ukrižovaný,
ale my ťa neľutujeme!

Ty už zomieraš
*a my ťa ešte – **dorážame!***

Odpusť nám, Kristus Kráľ!

Karol Mlynka

NA VEKY VEKOV

My, nešťastné figúry,
zdeformované technikou,
chceme sa vrátiť
do čias kráľa Dávida.

Aby sme si preverili
dávne pravidlá,
podľa ktorých nám osud
určil utrpenie.

Vzývame Boha,
nech milosrdne vyženie
z našich ranených sŕdc zlo.

Nech utrápenej matke
plačúce nemé dieťa
zvonivý hlas vydá!

Nech mu tú nekonečnú lásku
aj mučiaci nepriatelia závidia.

A ticho v mlkvej duši
zas i kamene v múroch.

V živote často hráme

partie proti času
a prácou sa vyhýbame
večnému šachu.

Túžime spoznať na veži
lepšiu budúcnosť,
za ktorú obetujeme
seba samých i každú cnosť.

Otče, prosíme, zbav nás
hriechov i priekov
a dovol' nám žiť slobodne
na veky vekov!

Terézia Kontová

Sebastiánov neuveriteľný príbeh

Starec sedel na posteli svojho malého, ale útulného bytu. Sebastián, tak sa starec volal, mal dospelého syna v Turecku a manželku mal už nebohú. Žil tu, na jednom sídlisku v jednom väčšom meste, v tichu vychádzok a pokojného spánku. Ale raz sa to zásadne zmenilo.

Sebastián si v tú noc ľahol a pokojne zaspal ako obyčajne. Keď sa mu zatvárali oči, ešte vnímal brechot psov na ulici, postupne však prichádzala polotma, predmety sa strácali vo svojich rysoch, až nastala úplná tma a on nevedel, o čom sníva.

„Pán Sebastián! Pán Sebastián, zobud'te sa! Ranná rozcvička! Je už 6:00! Čas na našu rannú rozcvičku!“

Sebastián sa horko-ľážko zobudil na ten lomoz, na ten krik, na tú vravu. Ranná rozcvička? Nemohol veriť vlastným ušiam. Aká ranná rozcvička v jeho byte? V jeho dome? Azda sa nečakane vrátil syn s deťmi domov?

„Pán Sebastián! Nebud'te lenivý! Toto je psychiatria! Nie lazaret!“

Sebastián sa až zľakol: PSYCHIATRIA? Z večera na ráno ho odviezli na psychiatriu? Ale z akého dôvodu? Predsa si večer líhal na jeho vek veľmi zdravý... Nebyť jeho reumy, jeho diabetizmu a skoliózy, je celkom zdravý! A nemal doteraz žiadne problémy so psychikou... Sníva snád’?

„To nie je možné,“ začal sa brániť, „kde to som, vravíte?“

„Na psychiatrii,“ povedala, teraz už celkom presne vedel, že sestrička, „ste tu už celý mesiac, pán Sebastián! Celý mesiac tu ležíte! A už mám dost’ toho vášho protestovania! Tej vašej tvrdošijnej povahy! Prečo ma nikdy neposlúchate, keď vás budím do rozcvičky? Prečo, povedzte?“

Sebastián sa poobzeral okolo seba. Bol v miestnosti s dvoma klietkami a dvoma posteľami. On bol nanešťastie usadený v otvorenej klietke. Muž vedľa neho ležal schúlený v druhej klietke a triasol sa. Do uší mu doliehalo zvolávanie „raz-dva“ z chodby pred izbou, ktoré na všetkých zhromaždených kričala druhá sestrička. Naklonil sa k dverám, aby zahliadol aspoň tieň cvičiacich...

Vtom ho uzemnila sestrička stojaca pred ním: „Tak bude to či nie?“

Sebastián pokorne vstal a išiel za svetlom pred izbou, kde sa v to ráno prvý raz zobudil.

Po rozcvičke nasledovala vizita. Vizitu mala mladá doktorka s dlhými blond vlasmi a štíhlou postavou. Na pohľad bola veľmi prísna a odmeraná. Sebastián sa vždy pokladal za pokornú a miernu povahu. I v ten deň, hoci ničomu nerozumel, prijímal to všetko so sklonenou hlavou. Čakal na slová doktorky a veril, že mu do celej, podľa neho veľmi bizarnej situácie, vnesú viac svetla.

„Tak, pán Sebastián,“ povedala doktorka, akoby čakala na to najhoršie. A akoby sa zároveň snažila Sebastiána uzemniť.

Sebastián nechápal. Prečo? Ved' on bol len vetchý starec, nikdy nemal problémy s agresivitou. Povedal: „Áno, pani doktorka.“

„Áno?“ doktorka ostala vyvalená. Celkom ju zaskočil. „Áno, pán Sebastián? To je vaša odpoveď?“

Sebastián prikývol.

„No ja nevychádzam z údivu!“ povedala zase odmerane, akoby si nebola niečím istá a opäť čakala to najhoršie. Chvíľu bolo ticho, kedy podozrievalo hľadela na mlčiacu starcovu tvár.

„Dobre, prvý raz, čo ste ma nenapadli počas vizity.“

Až vtedy si Sebastián všimol dve sestričky vedľa neho: jednu po pravici, jednu po ľavici, obidve pripravené skočiť po ňom.

Sebastián povedal šokovane: „Ale ja som predsa nikoho v živote nenapadol! Na staré kolená ani v mladosti!“

„To poznáme,“ povedala doktorka chladne a posunula sa k ďalšej posteli.

Teda som na psychiatrii, opakoval si. Spočiatku si bol istý, že hoci nevie, ako sa tu ocitol, čoskoro ho určite pustia, lebo ved' on je mierumilovný človek, pokorný duchom a nikdy nikoho nenapadol, ako mu to vyčítala doktorka na vizite. A nikdy nemal nijaké psychické problémy.

Vlastne, prečo by mal čakať a dúfať bez nejakého pričinenia?

Ako sa doktorka otočila a vracala z poslednej postele v jeho izbe do ošetrovne, povedal si, že sa predsa len za ňou vyberie a všetko s ňou ešte raz prediskutuje. Všetko jej vysvetlí, ako sa to má, že to je všetko omyl a že chce volať so svojím synom do zahraničia, ktorý mu akiste pomôže.

„Len ležte!“ povedala mu sestrička, ktorá ho zobúdza na rozcvičku.

„Nie, ja musím za doktorkou! Musím jej to všetko vysvetliť!“ povedal Sebastián a s ťažkosťou vstával z postele.

„Nie! Doktorka už mala vizitu pri vašej posteli! Pekne ste sa s ňou rozprávali, sme na vás hrdé!“

„Nie, ja sa s ňou chcem rozprávať ešte raz! Chcem jej všetko vysvetliť!“

„Dost! Dost! Dost!“ kričala sestrička.

Sebastián ju odsotil a pustil sa za doktorkou.

„Pomóóó! Utiekol mi!“ kričala sestrička.

Vtom sa druhá sestrička prihnala k nej na pomoc. Ale neskoro, Sebastián skočil na doktorku, áno skočil, sám tomu nemohol uveriť, a začal ju plieskať po tvári.

„Bože, čo to robím?“ pýtal sa v duchu Sebastián, ako sa snažil prestať. „Čo to robím? Ved' ja som nikdy ani len trochu nezabil! A teraz bijem túto slabú ženu?“

No náhle ho sestričky chytili za ruky, sputnali ho a viedli ku jeho kľetke. „V kľetke vám bude dobre, pán Sebastián,“ hovorili mu.

„A ja som sa už tešila, že lieky začali zaberáť,“ vzdychla si doktorka.

Sebastián v tú noc zaspával s plačom. Prvý raz, čo po rokoch, od smrti svojej manželky, zaspával s plačom. „Prečo som zbil tú doktorku? Prečo som tu? Prečo to nie som ja, kto je tu? Aký to má zmysel, že som sa tu zobudil a musím tu žiť?“ pýtal sa sám seba a zaspával... Sníval sa mu tento podivuhodný sen:

„Sebastián! Sebastián! Pod' k nám! Pod' sa s nami naháňať!“ začul náhle akýsi hlas. Otočil sa a uvidel tlupu starcov lietajúcich na malých oblakoch.

„Kde to som?“ nechápal.

„V krajine Obloha,“ povedal mu ten starec, čo naňho zakričal, „Sebastián, hádam nespoznávaš mňa, svojho nepriateľa Dávida? Svojho najlepšieho nepriateľa?“

Sebastián nechápal. Najlepšieho nepriateľa? Čo to malo znamenať?

Potom sa poobzeral okolo seba lepšie. Našťastie zrak mu slúžil stále veľmi dobre. Videl okolo seba hrču starcov lietajúcich na oblakoch, no ani jeden z nich sa od Sebastiána, stojaceho na mieste, nevzdďaľoval tak, aby sa z hrče starcov vyčlenil. Potom pozrel ďalej a videl v diaľke inú hrču starcov vyčlenenú v priestore... a vedľa nej inú hrču a ďalšiu a ďalšiu.... Nepochybne každá jedna tlupa tých starcov na oblakoch bola samostatná. Bolo ich tu veľa... A nad všetkými bolo jedno slnko. Slnko, ktoré hrialo a osvetľovalo.

„Tak čo,“ prihovoril sa mu ďalej Dávid, „budeme sa naháňať, Sebastián?“

„Naháňať sa?“ nechápal.

„Áno, prirodzene. Čo myslíš, na čo iné je Obloha, ak nie na naháňanie?“

Sebastián znovu pozrel na tlupy starcov na oblakoch pod slnkom. A vskutku, mrvili sa a premiešavali sa v sebe. Naozaj to vyzeralo, že sa naháňajú medzi sebou, mrvia sa a pritom sa mykajú z miesta na miesto. Ako roje múch na lúkach...

„Dobre,“ povedal Sebastián a začal utekať na svojom oblaku raz dole a raz hore. Ako malá muška, ktorá nezabúda sledovať pohyb svojho roja.

Lietali tak hodnú chvíľu a slnko bolo naozaj veľmi horúce. A mraky, na ktorých lietali, nevyzerali, že by pustili dážď...

Sebastián sa cítil unavený, ale tvár Dávida bola plná života a odhodlania. Bola ako strela, ktorá sa za Sebastiánom púšťala s úmyslom obklopiť ho. Pretože kým pohyby Sebastiana sa obmedzili na hore – dole, i to čoraz menej hore a dole, Dávidove pohyby robili poloblúky tak, akoby sa snažili Sebastiana v roji iných starcov izolovať.

„Čo to robíš?“ spýtal sa ho Sebastián. „Ty nechceš, aby som lietal ako váš priateľ? Ty ma nechceš v tvojom roji?“

„Prečo si to myslíš?“ pokúšal sa tváriť začudovane Dávid.

„Chcel si sa naháňať, ale snažíš sa ma izolovať od skupiny, v ktorej lietam! Ktoej som súčasťou! Snažíš sa ma vyčleniť medzi vami! A to horúce slnko je ako dozorca, ktorý striehne na tvoju prácu! To horúce slnko je ako diabol!“

Dávid sa zamračil a akoby poklesol na duchu: „To ma mrzí, že to berieš takto. Ale pozri sa. Ved' keby to aj bola pravda, je tu toľko iných skupín, do ktorých môžeš patriť! Prečo by si mal patriť práve a len do tej skupiny, v ktorej som ja? Pozri sa, tamtá skupina vyzerá, že je od slnka vzdialenejšia! Nechcel by si patriť k nej?“

„Ty autista starý!“ rozčúlil sa Sebastián.

„Ty potkan otravný!“ vyhrkol na neho Dávid.

A v tom sa pustili na oblakoch proti sebe, až do seba narazili, odrazili sa od seba a skoro ich to vyhodilo von z roja, do ktorého obaja patrili.

A vtedy zo slnka začalo pršať.

„Prší? Konečne prší? Takže ma schladí niečo mokré a studené? Niečo, čo zaženie tú páľavu?“ potešil sa Sebastián.

No aká márna bola jeho radosť. Pretože hneď zistil neblahú skutočnosť. Zo slnka síce pršalo, ale bol to horúci dážď, ba až vriaci. Bol to lejak.

„Utekaj!“ kričal Dávid. „Musíme ten dážd' pochytať do našich mrakov, aby sa v nich schladil a z nich potom vylial na zem. Ak ten dážd' nepochytáme do našich oblakov, zabije nás! Vidiš predsa, aký je vriaci! A bude ešte viac, ako ho nepochytáme.“

Škriepka medzi Dávidom a Sebastiánom tak musela ísť bokom, pretože všetky skupiny sa navzájom pochytili za ruky, aby vytvorili súvislý a jednotný celok. Všetci museli prestať myslieť na rozdiely medzi sebou, na nesváry, hádky, rozdielne zmýšľania. Museli sa spojiť, aby premohli vriaci dážd' a všetok ho zachytili vo svojich oblakoch. Keď sa tak stalo, keď tak urobili, zo slnka prestalo pršať. A všetko sa vrátilo do starých kol'ají.

„Prečo slnko začalo pršať vriaci dážd'?“ spýtal sa Sebastián Dávda, ktorý bol už upokojený.

„Pretože ja, tvoj najlepší nepriateľ, som do teba narazil a vyvolal tak boj. Boj spúšťa vriaci dážd'! Azda si zabudol?“ A zaškeril sa.

„Boj. Boj. Ako ťa nenávidím, Dávid,“ povedal Sebastián a sám sa čudoval tomu, čo hovorí. No pritom to z neho vyšlo celkom prirodzene.

Ráno na vizite povedal doktorke sen, ktorý sa mu v noci sníval.

„A na konci som povedal: Boj. Boj. Ako ťa nenávidím, Dávid,“ zopakoval svoje slová doktorke.

Doktorka sa usmiala: „Pán Sebastián, my predsa dôverne poznáme každé slovo z vášho sna! Sníva sa vám predsa každú noc! Vždy ten istý sen a vždy s tým istým dialógom! Pán Sebastián, ďakujem za zopakovanie, ale stačilo povedať, že sa vám snívalo zase to isté.“

Sebastián sa zamyslel: Ten istý sen a každú noc? Predsa on mal málokedy sny. A ak to aj boli nejaké sny, vždy boli nanajvýš realistické. Také, kde bol jeho syn, jeho vnúčatá, prípadne jeho nebohá manželka. No niečo také upustené od reality sa mu nikdy v živote nesnívalo.

„Pani doktorka, ja som presvedčený, že toto všetko, ako som tu, v tejto klietke, je jeden veľký omyl! Ja sem vôbec, ale vôbec nepatrím!“

„Nepatríte?“ spýtala sa doktorka a pozrela na sestričky vedľa seba. Tie sa pripravili na najhoršie.

„Nepatrím! Wuááá!“ skríkol Sebastián, a zase nevedel ako a pustil sa na doktorku, aby ju prefackal. Ale sestričky ho včas zachytili a pichli mu nejakú injekciu.

„Váš raňajší liek,“ povedala doktorka a odobrala sa k ďalšiemu pacientovi.

Možno to bolo tým liekom, a možno niečím iným, ale Sebastián si v stále ešte otvorenej klietke uvedomil, aké je zviera. Neľudské zviera. Ako to, že napriek tomu, že má také bezúhonné spomienky a myslí si, že má takú pokornú povahu, dokáže skočiť po mladej štíhlej pani doktorke a fackať ju? Ako je možné, že on, ktorý vraj, už to nazýval „vraj“, je taký pokorný, je tu, na psychiatrii, taký agresívny?

I vstal z klietky, trochu to ním lomcovalo, pohľad mal zakalený, v hlave otupno, no predsa vybral sa smerom k ošetrovni.

Ale ako sa ocitol pred dverami ošetrovne, premohla ho slabosť a musel sa oprieť o stenu. Tichúčko si založil rameno o stenu a pomaly vzdychol.

Zrazu začul doktorkin hlas, ako hovorí veľmi trpkým až plačlivým tónom: „Ja som ti predsa povedala, že tú tvoju bitku už dlhšie znášať nebudem! Dost' bolo nášho manželstva! Viac ma biť nebudeš! Mňa ani našu dcéru! Koniec! Odchádzame! Máš pravdu, dnes ti prišlo predvolanie zo súdu, je to tak! Končím s tebou! Ak za mnou prídeš do práce, zavolám políciu! Rozumel si?“

Sebastián onemel, až sa mu zastavil dych. Doktorka, ktorú on bije, je zároveň bitá svojím manželom? Óch.... To je strašné....

„Čo som to ja vlastne zač? Kde som sa to zobudil? Kde som to? Kto som to?“ zhrýzali ho strašné, až blčiacie výčitky.

Vtom sa blížila sestrička, ktorá ho uvidela a už hľadala okolo seba, že privolá posilu. Sebastián sa musel rýchlo, teda v jeho prípade čo najrýchlejšie, vrátiť do svojej klietky. „Moja chyba. Všetko je moja chyba. Som hriešny. Som veľmi hriešny,“ povedal, ako klietku zavrela sestrička a on sa teraz viac ako inokedy cítil byť levom v klietke.

V tú noc sa mu však sníval iný sen. Znovu sa ocitol v starom známom roji starcov, vedľa svojho najlepšieho nepriateľa Dávida. Rovnako Oblohu i Dávida nespoznával. A Dávid sa mu predstavil ako minule. No potom sa s ním odmietol naháňať. Povedal, že on odmieta byť jeho najlepším nepriateľom. Že hoci sa Dávid pokladá za jeho najlepšieho nepriateľa, on ho pokladá za najlepšieho priateľa. A ostal ako jediný v celom roji stáť na jednom mieste.

„On stojí na jednom mieste! On sa nehýbe! Ako je to možné? Ako je to možné?“ kričal Dávid na Sebastiána a zároveň na neho upozorňoval celý roj starcov na oblakoch.

„Hýb sa! Hýb sa!“ začali po ňom pokrikovať ostatní starci.

Ale Sebastián pochopil, že keď sa bude hýbať, zase vyprovokuje bitku s Dávidom a všetko bude mať taký istý spád ako minulú noc.

A tak sa stalo, že všetci, celá tlupa starcov, sa zrazu pustili na svojich oblakoch proti Sebastiánovi. Všetci do neho začali udierať. Udierali a udierali tak silno, ako vládali. Najprv moc nevládali, no postupne sa to mocnelo. Všetci boli priam až zúrivi.

„To sú nárazy, to je boj,“ vravel si Sebastián, „to znamená, že zo slnka začne znovu pršať vriaci dážď ako minulú noc.“

Pozrel na slnko, ale to sa len hrejivo usmievalo.

A starci narážali, narážali do neho, až sa vzdŕaľoval z ich roja a vzdŕaľoval.

„Neprší? Dnes nebude pršať? Cha, cha, cha!“ Tešil sa Sebastián. „To je úžasné! To je priam skvelé!“ A napriek bolesti cítil sa naradostený.

Po istej chvíli si uvedomil, že nárazy utíchli, ale ich zotrvačná sila ho posúva preč od všetkých rojov až na kraj Oblohy.

„Fúúúú....“ povedal Sebastián a zacítil, ako sa oblak na niečom zastavil.

Vrcholec hory, bol to vrcholec hory!

„Tak toto je koniec Oblohy? Toto je koniec sna? Konečne ho poznám.“ A začal uvažovať, čo urobí z tým vrcholcom hory. Či po ňom zíde alebo ostane sedieť na svojom oblaku.

Ale vtedy sa starec Sebastián zobudil. A kde sa zobudil? Predsa vo svojom útulnom, teplom byte.

„Mne sa nechce z postele...“ šomral si popod nos.

Ale to ho už z nej ťahala vôňa horúcej omelety so špenátom, ktorú mu pripravoval syn v kuchyni.

„A rozcvička nebude?“ nechápal Sebastián, ktorý hľadal rámy svojej klieťky. No miesto nej našiel len rámy obrazu svojej nebohej ženy.

„Papa! Prepáč, že som neprišiel celý mesiac, bol si v byte celý čas sám... Ale Melek, moja žena, ti volala každý večer, tak snád' aspoň tým sme ti čiastočne vynahradili našu pracovnú vyťaženosť. Papa! Prepáč!“ povedal syn a doniesol otcovi raňajky do postele.

Martina Ďurčeková

Hriech

Zasiate pramene hriešnych snov,
vzbudili túžbu po bytí,
vo svete nesplniteľných nárokov,
život len bohatstvom pokrytý.

Svetlá umelej lásky žiaria,
nabíjajúc sa pýchou,
minúty života premárnia,
kolobeh naplnený márnivosťou.

Pretáť byliny hnevu,
padnú pod lúčmi závesti,
človek nevzhliada k nebu,
prenecháva štafetu lakomosti.

Obžerstvom krásli svoj dom,

naplnený plameňom nevery,
zasiahol nenávisti hrom,
prepitý vínom nedôvery.

Hriešny je tento svet,
človek nevidí si na ruky,
srdca zhynul lásky kvet,
stačia mu bytia muky.

Martina Ďurčeková

Anjeli

Zatúžila som po samote,
vo svete plnom zhonu,
chcela som počuť v tichu,
útechu smerujúcu k Bohu.

Plynúce sekundy bytia,
zvuky z neznámeho okolia,
priniesli ma k anjelom,
tím, ktorých obavy nebolia.

Anjeli času vzleteli,
priniesli a vzali,
mojej duši trpiacej,
nádeje za hrst' priali.

Zabúdajúc na skutočnosť,

dýchajúc vzduch večnosti,
zaborila som ruky do trávy,
plačúc z vlastnej slabosti.

Mňa trápi strach v duši,
neznáme páliace okovy,
pripútali ma k svetu,
keď anjeli pri mne neboli.

Rastislav Hura

Jano Čížma

Bolo to tam,
kde hluk hynie,
kde sa ovca k ovci vinie,
kde čas pomaly plynie.
Stalo sa to,
kde pes šteká
a kde čas tak neuteká.
Počuť tam je hukot pily,
tancujú tam lesné víly.
Slama, seno sa tam vozí,
okrem oviec počuť kozy.
Les je celkom bez poškrvny,
útočiskom je pre srny.
Človek sa tam cíti čerstvo,

rovnako aj všetko zverstvo.
Oblaky sa zhora смеjú,
vlasy vám vo vetre веjú.
Príroda tam спieva ódy,
kroj a krpce- výkrik módy.
Z času na čas sú tam hody,
mladí chodia na jahody.
Všetci sa tam spolu zdravia,
Pán Boh pomáhaj si vravia.

Kostol skrýva bohostánok,
anjel chráni ľudský spánok.

Na saniach st'а víchor jazda,
dokonalo tu je azda,
predsa plače jeden gazda.

Čo ho takto zarmútilo,
dosiaľ sa mu dobre žilo.
Peter Čížma, štedrý dobrák,
nie majetný, no nie žobrák.

Celú zimu drevom kúri,
v jeho dome pliaga zúri.
V mukách leží jeho mat',
nevládze sa pozerat'.

Sedí chudák na priedomí,
matka zatiaľ pri vedomí.
Otca stratil, matke zle je,
z očí sa mu slza leje.

Už päť dní má horúčku,
vnuk ju drží za rúčku.
Starenka už farbu stráca,
chvalabohu, nekrváca.

Vyskúšali všetko možné,
modlili sa za ňu zbožne.
Skorocel, či žihľava,
neprestáva páľava.

Odvar z materinej dúšky,
ženy v dome ako slúžky.

Starena len na strop hľadí,
vnúčika po vlasoch hladí.

Vnúčik, statný mládenec,
narieka jak kojenec.
Babka, čo ho učila,
sa s ním teraz lúčila.

„Janko, znám ťa odmalička,
odchádzam už do nebička.
Rada by som žila chvíľu
a spoznala tvoju milú.
Si ako tvoj tato, veru,
na takých len pekné berú.
S rodičmi zostávajú v dobrom,
aj keď budeš silným obrom.
Nechcem ťa už vidieť kvíliť,
hybaj radšej drevo píliť.“

Stará mať ho poučuje,
vnúčik ten však sotva čuje.
Jeho hlava nie je dutá,
preto tuho myslí, húta.

Keďže babku veľmo ľúbi,
on jej takto riekne, sľúbi:
„Nenechám vás takto ležať.
Ja do mesta musím bežať.
Tam doktori s diplomami,
urobia už niečo s vami.
Vyšetria vás okamžite,
babka, ešte chvíľu žite.
Prídu veci na podstatu,
nemienim už ďalej stáť tu.
Zájdem teda aj za kňazom,
pôjdem za ním bárs aj plazom.
Akože sa volám Jano,
vylieči vás tymianom.
Áno babka, takto bude,
vy tu iba ležte v klúde.“

Babke vnúčik zalichotí,
ona ho však ihneď krotí:
„Kiežby bolo ako vravíš,
lenže čo ty v meste spravíš?
Ved' si ešte taký mladý,
mlieko ti len stieklo z brady.
Lekár i kňaz budú chcieť groše
a čože im dáš ty, nuž čože?
Moje dni sa už pominú,
musím niesť t'archu za vinu.

Radšej tu chvíľu pobudni,
na mesto prosím zabudni!“

Vnúčik je však tvrdohlavý,
mieni odísť, preto vraví:
„Grošov majú plné vrecká,
vedia o tom malé decká.
Privediem ich tu a basta,
čas môjho odchodu nastal.“

Janko sa už odísť chystá,
no starká si nie je istá:
„Viem, že nie som tvoja mať,
dovoľ mi ťa vystríhať.
Mesto skrýva veľa nástrah,
budeme mať o teba strach.
Ach, môj milý synáčku,
tu máš niečo do vačku.“

Skončili tak diskusiu,
čas vydať sa na misiú.

Rodičia sú ústretoví,
na cestu sa vyhotoví.

Poriadne sa zababuší,
čo ho čaká, nik netuší.
Nesmie chýbať rukavica,
veď vonku je fujavica.

Pobral sa nám vonku z dverí,
že zachráni babku, verí.

Plný sily, odhodlania,
kráča s jedným grošom v dlaniach.
Všade vôkol snehu kopy,
už po ňom niet ani stopy.

Čochvίľa je pri rybníku,
odpočinie si na pníku.
Či sa mu to z kečky parí,
čosi v diaľke sa mu marí.
Už počuje dupot koní,
čo pohonič bičom honí.
„Přřř“, pohonič hlasno zvolá,
„akože sa mi ty voláš?“
„Janko Čížma meno moje,
ďaleko do mesta to je?“
„Pešo prídeš najskôr za tmy,
čo nie si zo svojimi bratmi?“
„Žiadnych nemám!“ „Jedináčik?“
Čo tu robíš, povedz vtáčik?“
„Mojej starkej sa dni krátia,
lekári jej život vrátia.
Postavia ju na nohy,
nech vidí azúr oblohy.“
„Vidno, že si junák súci,
dobrý gazda si budúci!
Vieš ty čo, cesta je dlhá,
už pomaly sadá mlha.
Naskočíš si k nám dozadu,
my vezieme seno k hradu“.

Rozbehli sa rýchlym cvalom,

hore vrškom, dolu bralom.
Kone erdžia, rýchlo klušú,
vietor im fúka do ušú.
Keď tu zrazu počuť vrany,
a pred nimi- mestské brány.

Janko celý vycivený,
obdivuje mesta steny.

„Počkaj, čo vojdeme dnuka,
to ešte len budeš kukat'.
Na mnoho vecí budeš čumieť
a mnohým z nich nerozumieť.“

Náš pohonič pravdu vavel,
Janko ten div nezmeravel.

Len čo tú nádheru zočil,
od úžasu si poskočil.
Na mešťanov sediacich v koči,
neprestal vypliešťať oči:
„Aké majú skvostné háby,
taký život, ten ma vábi.
Šperky, zlato, drahokamy,
nohavice s opaskami.
Vyčakaný celý kostým,
pripadám si takým prostým.
Aj ich deťom šťastie žičí,
u nás doma bieda kričí.“

„Kiežby mal ja svoje kone,
nemusel sa starať o ne.“

Akoby za vidna sníval,
takto sa na ľudí díval.
Blízko letí rytier v zbroji,
hentam zase krčmár v kroji,
všade sveta jak včiel v roji.

Na tržnici toľko jedla,
až je Jano z toho vedľa.
Čerstvý chlieb a kúsok mäska,
nejedol nič ešte dneska.
Toľko dobrôt pohromade,
vôňu sladkú cítiť všade.
Vyhladol nám mladý chlapec,
nestačí mu hrozna stravec.

Potrebuje pestrú stravu,
by mal silnú ruku pravú.
Jano sa nám rozpamätá,
na chuť minulého leta.
Vtedy zažil panské hody,
s Mišom boli na jahody.
Niekedy len trávu žuje,
so smútkom sa post'ažuje:
„U nás hlavným jedlom kaša,
sladkosť len na Mikuláša.
Mäso iba trikrát za rok,
na chlieb z medom nemám nárok.
Na obživu tvojmu krku,
robím od svitu do mrku.
Tak mi otec vraví vtedy,
keď o jedle robím vedy.

Vianoce, čo prichádzajú,
iba zimu privádzajú.
Rodina je síce spolu,
špajzu má bohužiaľ holú.
Betlehem my máme vlastný,
maštal'ku, aj tak sme šťastný.
Boháč môže mávnuť rukou,
nemusí sa báť o vnukov
Na Štedrý Deň v teple sedia,
že Ježiško príde, vedia.“

I kočiša krivda bolí,
preto chlapca uchlácholí:
„Veru, je to ozaj čudné,
jeden tlstý, druhý chudne.
Šľachta, tá je vypasená,
cudzia je jej vôňa sena.
Stoly majú plné mäsa,
nepoznajú čaro lesa.
Grófy majú vína čaše,
závidia nám zvyky naše.

Veru, závisť skrsla v duši,
pohonič to správne tuší.
Jano túži po majetku,
mať tak svoju zlatú klietku.
Užívať si poľovačky,
svojim deťom kúpiť hračky.
Venovať sa šermovaniu,
armáde a bojovaniu.
Navštevovať plesy, bály,
tak si žijú grófy, králi.

Zasnúbiť sa s princeznou,
s prenádhernou, ľúbeznu.

A tak Jano zaslepený,
nemyslí už na stareny.
Blízko kráľovského dvora,
zabudol, že babka chorá.

Pozerá sa na fontány,
páčia sa mu mestské brány.
Chodník z dlaždíc vedie k hradu,
dlhší jak má starec bradu.
Prejsť cez hradnú priekopu,
predbehnúť ľudí kopu.
Raz dva stoja na nádvorí,
poddaných jak lastúr v mori.

„To je chodník a tie chrámy,
len z kameňa, nie zo slamy.
Či by som tu rád pobudol,
na ťažkosti pozabudol.“
Nadchýna sa týmto ruchom,
zrakom, chuťou, ba i sluchom.
Neriadi sa správnym duchom,
lež škvŕkajúcim bruchom.

No pohonič Jana krotí,
rukou doňho jemne sotí.

„Ihneď sa človeče prebuď,
opantaným už viac nebuď.

Nadchýna ťa z dlažby chodník,
ech, nevďačný naničhodník.
Mesto má zákutia zvodné,
mysli však ba domy rodné.
Lebo možno v tvojom dome,
stará mať ti leží v kóme.
Zámok ti tu hlavu múti
a babke sa hlava krúti.
Nech boháči v róbe,
ako každý skončia v hrobe.
Pred smrťou nik neunikne,
ohlásiť príchod nezvykne.“

Jano mu do reči skočí,
otvorili sa mu oči.
„Nezveličuj, nepreháňaj,
radšej kone popoháňaj.
Musím spiechať po doktora,
zavolať ho k nám do dvora.
Babku nech mi odbremení,
Boh sa mu za to odmení.
Zdravie jej on prinavráti,
neuveria kamaráti.“

„Brzdi chlapče, čo tak zrazu!
Chceš sa vydať sám do mrazu?
Maj ty dobre na pamäti,
že takto to v meste letí:
Keď ti niekto niečo núka,
nie zadarmo, lež za dukát.
Jak sa prasa kúpe v bahne,
tak doktor po dukátoch prahne.

Nejde mu o dobrý skutok,
netrápi ho niečí smútok.
Nezištne on nepomáha,
za peniaze sa namáha .“

„Lenže ja mám holé dlane!“
„No a čo, on kašle na ne!
Nedá ti lieky na chrípku
kým mu nezaplníš sýpku.
Nevšíma si hnis a kiahne,
bez dukátov nezasiahne.
Ten, kto mu dá mešec prvý,
nečaká na odber krvi.
Netrápia ho cudzie mdloby,
kým voľačo nezarobí.“

„Teraz musím konať rázne,
stačili mi vaše kázne.
Doktorovi všetko poviem,
neverím, že nevyhovie.
Päst'ou mu udriem na vráta,
vyslyší on svojho brata!“

„Kedy sa ti chápať ráči,
že oni sú darmožráči!“

„Stačilo už týchto rečí,
on je lekár, on má liečiť.
Vďaka vašej láskavosti,
oddýchli si moje kosti.
Vravte, kde doktora nájdem,
okamžite za ním zájdem.

Ešte raz vám vravím vd'aka,
mňa už sám pán doktor čaká.“

„Zistíš sám jak to tu chodí,
nech sa ti tu dobre vodí.
Snád' sa nájdú dobrí ľudia,
čo nie cez bohatstvo súdia.
Babka sa má dožiť jari,
nech sa ti v živote darí!“

„Pozdravujte moju mamu,
že ju ja nenechám samú.
Pozdravte aj môjho tata,
nech s mojim návratom ráta.“

„Keď ma v meste stretne smola,
poberiem sa do kostola.
Tam je farár, sluha Boží,
ťarchu zo mňa ihneď zloží.
Modlitba a jeho dary,
dokážu urobiť čary.
Úpenlivo prosiť začne,
uzdraví babku zázračne.“

„Nespoliehaj sa na kňazov,
Cirkev, tá tiež trpí skazou.
V seminár keď kňaz nastúpi,
mladučký je, ešte hlúpy.
Predstavy a ideály,
to je to, čím sa on chváli.
Nadšenie a silné reči,
-Boh mi všetko zabezpečí-

Avšak ako roky plynú,
na dukáty on má slinu.
Nech si žije v pohodlí,
za to sa on pomodlí.
A zrazu je celkom iný,
dopúšťa sa takej viny.
Len aby mal plné vrecká,
krstí hlavne panské decká.
Nechce len tak vyspovedať,
lepšie je odpustky predať.“

„Farárov chceš ohovárať,
s inými sa choď zhovárať!
Služobníci Pána, Krista,
o nich takto tárať, drístať.
Nemáš ani trochu úcty,
vravieť bludov takých tucty?“

Jano vraví: „Zostaň s Bohom!“

Pohonič zmizol za rohom.

Jano sám už mestom chodí,
čvachtanicou sa prebrodí.
Úlohu má stanovenú,
uzdraviť chce chorú ženu.

Vrízga sneh, on rýchlo kráča,
a vôbec sa neotáča.
Všade cítiť medovinu,
Jano má však starosť inú.
Prišiel tam, kde doktor býva,
div radosťou neoplýva.

„Pán doktor, ste doma, Haló!“
„Pokoľ chlapče, čo sa stalo?
Zavinšovať sa ti chcelo,
tak zaspievaj, zanôť smelo!
Lenže nemám nazvyš groše,
ale jablká plné koše!“

„Nie, ja nejdem koledovať,
no za babku orodovať.
Zo dňa na deň zle jej prišlo,
mnoho potu už z nej vyšlo.
Prišlo to tak znenazdajky,
nechcela prísť na raňajky.
Teraz leží zoslabnutá,
jej ruka je ochabnutá.
Tak som sa vás vydal hľadať,
nemusíte trikrát hádať!
Viem, že vy my pomôžete,
že chorobu premôžete!“

„Tvojej babky je mi ľúto,
silné ťa k nej viaže puto.
Keď si taký vytrvalí,
počínanie hodné chváli.
Snáď by sa jej pomôcť dalo,
no vás by to dačo stálo.
Čím sa my vy odvd'áčíte?“
„Len babičku vyšetrite!“
Dáme vám syra i mlieka,
i vlnu, čo ovca zvlieka.
Nerobte si starosti,
otec dobrák od kosti.“

„Pre mňa za mňa, možno dobrák,
no nie boháč, ale žobrák!
Maslo si za klobúk strčte,
ovčie rúno rovno skrčte.
Žinčice mám plné vedrá,
vykŕmené moje bedrá.
Dukáty a drahé kovy,
ja som pán doktor fajnový.
Zmizni preč, ty malý čudák,
môj zákazník nie je chudák!“

Doktor zavrel šmahom ruky,
Jano opäť cíti muky.
Ako vravel pohonič,
doktor nepomohol nič.

Kostol je však nablízku,
túži vidieť kolísku.
Pri jasličkách stretnúť šťastie,
nádej znova v srdci rastie.

Pred kostolom veľa ľudí,
„Spovedajú,“ Jano súdi.
Samí páni zámožní,
no málokto pobožný.
Tlačia sa tu s povinnosti,
„Sláva Bohu na výsosti!“
Miništrant ich pekne víta,
za odpustky d nich pýta.

„A ty trhan, čo tu robíš,
iba pánov grófov zlobíš.“

„Ja farára potrebujem.
Len na chvíľu. To sľubujem.
Predložím mu svoju prosbu,
nech odvráti strašnú hrozbu.
Nech pre moju chorú babku,
svätenej vody dá kvapku.“

„Nemôžem ťa pustiť vôbec.
Pán farár spovedá obec.“

Jano sa dnu musí dostať,
nechce sa mu vonku zostať.

Popri stene sa prešmykne,
a na silu dnuka vnikne.

Ihneď ako kňaza zbadá,
na kolená pred ním padá.

„Pomôžte mi, vaša svätosť.
Vy s Ježišom máte spätosť.“

Chorej žene požehnajte,
svätenú vodu mi dajte.“

„Ty si kto, že ma tu rušíš,
Jak sa správať vôbec tušíš?
Ak niečo chceš, musíš platiť,
ináč môžeš hlavu stratiť.
Poslúchaj, čo zákon káže!“
„Zatknite ho, ihneď, stráže!
Vyved'te ho na ulicu!“
už mu schmatli mladú šticu.

Spadol k zemi, sneh má všade,
odraz tváre vidí v ľade.
Zo zeme sa Jano zviecha,
bez ujmy je jeho miecha.
Deň sa už ku koncu chýli,
Janovi už došli sily.
Bezradný je, ruky krehnú,
v páse sa nevládze prehnúť.

Nocľah nevie nikde zohnať,
k šialenstvu sa ide dohnať.

Nemá konca tá boľačka,
objaví sa čierna mačka.
„Ech, ty jedna potvora,
prac sa domov, do dvora!
Nedobre ti je v skrýši,
utekaj lapat' myši!“
No mačka sa ani nehne,
škrabne ho a sa rozbehne.

„Mne neujdeš, mačka besná,

kožušina tvoja tesná.“

Tak Jano tú mačku honí,
utícha už dupot koní.
Uteká už hodnú chvíľu,
prebehol už viac než míľu.
Stratil pojem o čase,
nehovoriac o trase.

Tu zrazu mačka zastane,
zvrat obrovský tu nastane.

Jano sa už na ňu vrhne,
vtom ho niekto prudko trhne,
Jano sa od strachu strhne.

„Nechajte ju, moju mačku“,
mačka skočí mu do vačku.

Pred Janom muž, vychudnutý,
osud býval k nemu krutý.
Len handra ho zahaľuje,
mráz mu líca zamaľuje.
Oheň mu zohrieva telo,
teplo ku nim priletelo.
Jano si ho premeriava,
zaujme ho rovno hlava.
Jazvami posiata celá,
vytrpel si asi veľa.
K zemi sa ten mužík hrbí,
Jana celá hlava svrbí.
Vši na Jana naskakujú,
iskry z ohňa vyskakujú.
Obidvaja trpia hladom,

spojení tuhým pohľadom.

„Tvoja mačka ma tu škrabla,
pazúry má ako šabl'a.
Dnešný deň je katastrofa,
kiežby som bol synom grófa.
Ochotní by všetci boli,
takto ma len srdce bolí.“
Jano všetko vyrozprával,
potom prišiel smútku nával.
Nemohol si pomôcť, plakal,
div tuláka nevyľakal.

„Babku som ja nechal v štichu,
praskanie ohňa znie v tichu.“

„Viem, aké sú to útrapy,
dobili ma šiesti chlapi.
Prepadli ma, olúpili,
bezvedomie, tak ma zbili.
Obchodník som známy býval,
dukáty v truhlici skrýval.
Zarábal som mastné sumy,
predával som vína, rumy.
K ľuďom som bol odmeraný,
pomstou sú mi moje rany.
Z bedárov si robil žarty,
obrátili sa mi karty.
Jedla som mal plný mech,
ostatným som na posmech.
Volali ma boháč, drzák,
stal sa zo mňa chorý mrzák.
Zlomili mi jednu nohu,
neveril som vtedy Bohu.

Drevená noha mi slúži,
smejú sa mi všetci muži.
Po bitke som pomoc hľadal,
lekára i kňaza žiadal.
Nikto pre mňa nič nespravil,
kiežby som krivdu napravil.
Za bieleho dňa sa schovať,
ináč som sa ja mal chovať.
Jediný, kto ma fakt chápe,
je mačka, čo pri mne chrápe.
Potrestanie ma postihlo,
nešťastie sa mi nevyhlo.
Ty si ho však nezaslúžiš,
veď ty iba Dobru slúžiš.
Prijmi prosím moju radu,
nie som mudrc, čo má bradu.
Ale poznám jeden kameň,
z ktorého vyteká prameň.
Voda v ňom je priesračná,
ba čo viac, je zázračná.
Ja ju každodenne pijem,
iba kvôli nemu žijem.
Tvojej babke zajtra zanes,
stačilo už hádam nadnes.“
„Zošalel si, načo čakať?
Jano musel zahulákať.
„Neklameš mi, necigániš?
Predo mnou sa neubrániš!“

„Nie to nie sú žiadne lži,
akože mám stádo vší!“

Ideme tam teda ihneď,
k prameňu ma rýchlo prived’.

Došli na to miesto spolu,
Jano sa zohýna dolu.
Zamrzol ten prameň v noci,
Jano je opäť bez moci.
Avšak príde východ slnka,
voda opäť krásne žblnká.
Prameň sa roztopí,
tulák zmizol bez stopy.
Prikladá tam čutoru,
slnko vyšlo nad horu.

Nové sa v ňom rodia sily,
vie čo robiť v tejto chvíli.
Štedrý deň sa práve začal,
on už domov rýchlo kráčaľ.
Nesie dar pre starú mati,
„Babka toto život dá ti!“

Navrátil sa do dediny,
vidí už známe rodiny.
Susedia hľadia zvedavo,
vo dvore ho víta havo.
„Dunčo, žije babka ešte?“
„Oco, mama, hešte, hešte.
Babke ústa otvárajte,
túto vodu do nich dajte.
Prekonal som veľa skúšok,
babke dajte vody dúšok!“

„Po vodu stačilo k studni,
ty si ale bol preč tri dni.“

„To nie voda obyčajná,

lež liečivá voda, bájna.“

Babka len si chlipla trochu,
vládala by zdvihnúť sochu.
Joj, či bol len Jano vd'ačný,
no hlavne bol veľmi lačný.

Deň čo deň som ako dieťa čakával
ten piatok zázračný
až otec dvere otvorí
V očiach mi tichá radosť vzbĺkla
jeho ruka k mojej sa naťahla
a otvoril záhradu mojich detských snov
Cesta k nim vzrušením mnou chvela
a dnes cítim, že zmenila môj svet
moje kopce ale i cesty
To, čo rovinou sa zdalo
radosť v krásny kraj premenila
Nevedel som, že raz sa budem týmto krajom túlať
a oči tento svet zrkadliť
Na brehu rieky som sedával a premýšľal
kedy znovu a znovu k nej usadnem
Prešiel čas
a on tento svet do šuflíku uložil
Mnohé pominulo
mnohé už nebude
Prišla jeseň
lavičku lístím obsypala
chodníčky v paletu farieb premenila
len holé topole alej ako kameň pretrvali
Nohy cudzím krajom blúdiac chodili
akoby jar hľadali
Až usadol som v inom svete
hľadiac na krásy jeho štruktúr
šuflíček sa pootvoril
oči hľadiac v jeseň v jar sa prebudili
krásu hôr vzdialených mne ma k brehu rieky posadili
i keď zem už blízkych pochovala
opäť som čakal na tú chvíľu
kedy ten piatok príde

a vo dverách svojho otca uvidím
Prešli ťažké, dlhé roky
aby detskú radosť z lístia v môj obraz poskladali

Michal Mikuláš

Až raz ráno kohút zakikiríka

Budem stáť v okne

svitať bude
slepky na dvor vyjdú
a ja na cestu z domu pohliadnem
čo životom som vyšliapal
keď som ho opúšťal
a naspäť prichádzal
Ranné slnko hmlu noci pretrhá
a v povetrí krásny deň zavonia
z polí hlas žien zaspieva
večer si snopy upletie
čo láska rúk a spevu stvorila
pohliadnem na dievčinu v kroji
srdce sa zachveje
vlasy, ešte krajšie oči
ona zvony vo mne rozoznie
Aký krásny dokáže byť deň
keď sa radosťou srdce smeje
a túžba žiť oheň zapáli

Zvon z kostola vzduch i srdce rozčeril
vpredú čierny závoj za krížom sa vlní
sť'a čierny závoj nevesty
kráča k starým lipám

Obliekol som čierny šat
a k zástupu sa pridál
Až keď kríž do zeme vsadili
moje oči na ňom seba uzreli..

Samota
si ako modlitbička
detská izba, drevený koník
postel' a na stene kríž
Okno otvorené
aby čas mohol starnúť
a vtáča odletieť
Izbička ako domček
kam sa oknom môžem vrátiť
na koníkovi pohojdať
v posteli vyplakať
ku krížu oči pozdvihnúť
a znovu odletieť
Tie staré steny plné smiechu
zem plná hračiek
matka, otec
Čas poukladal veci
rodičov pod košaté lipy
no ich dych je ako vánok
čo oknom dnu vniká
a prach z izbičky odfúkava
Tam ja po tichu chodievam

Balada o družstevníkovi

Karol si neužil veľa dobroty. Mamka dala život šesnástim deťom, zavčasu zomrela a tatko mal čo robiť, aby jedenásť žijúcich detí vychoval. Karol, šiesty v poradí, mal vtedy trinásť. Doma bola len robota a robota. Staršie sestry a nevesty sa starali o domácnosť. Tatko sa už neoženil, hoci ešte nemal päťdesiat, keď ovdovel. Bol tesárom, kolárom i stolárom, staviteľom i roľníkom. Staval drevenice aj po okolitých dedinách. Pri tejto práci aj šesť chlapov zamestnal. Dva páry koní pracovalo na poli, aj v hore. Šesť kráv bolo treba podojiť, všetok statok nakrmiť, krmivo na zimu nachystať. Roboty bolo dosýta pre otca, ôsmich synov, tri dcéry i nevesty. Usilovná a pracovitá to bola rodina. Tatko dobre gazdoval a všetkým kus role zanechal, pomohol domy postaviť, aby mohli začať slušne žiť.

Oženil sa, keď začala druhá svetová. Po svadbe musel na front a mladú ženu doma nechal. Prešiel Poľsko, Bielorusko, Ukrajinu. Sama bieda, ženy tam tiež len samé ostaly, mužov im do vojny vzali. A hoci mali veľa úrodnej zeme, obrobiť ju nevedeli, biedu treli. „Hej, sem tak Slovač pustiť, tá by si s tým dala rady...!“ Bol roľníkom od kosti.

Vrátil sa živý, ženu si našiel zdravú, začali hospodáriť, deti vychovávať. Tvrdý život, ale vážili si rodnú hruď, veď pôda ich živila. Kravičku si nadobudli, aj do jarma ju spolu so švagrovou kravkou zapriahali a pôdu tak obrábali, seno na nich zväžali. V zime zase hnoj na slačoch vyvážali. Vedel, ako sa drevo do ruky má chytiť a opracovať, u otca a neskôr u staršieho brata v stolárskej dielni sa priučil. Žena priadla a tkala, vyšívala. To bola jej radosť. Robota bola ich chlieb každodenný. Osem detí im Pán Boh požehnal, nuž museli sa aj jedno o druhé postarať, husi, kravu pásť a doma pomáhať. Vtedy to tak bolo na horniackej dedine.

Prišli päťdesiate roky. „Červení“, čo sa doma najmenej usilovali a ani zeme nemali, zakladali družstvá. Kto do družstva nevstúpil, musel kontingenty platiť, naturálie odvádzať. Nepomohlo ani hnevať sa, ani plakať. Keď sa neurodilo, musel kúpiť a odovzdať. Pre seba neostalo, ani na prežitie, ani na siatie, ale kontigent sa musel splniť. Nakoniec všetci podpísali, nuž spoločne sa im bude lepšie hospodáriť. Ženy začali pracovať na družstevných poliach a v družstevných maštaliach. Ba i ťažšie práce robili, len aby čosi vytýkli – aj keď nie hneď celú jednotku, aspoň nejaké stotinky. Kopali, obrábali zemiaky i burgyňu, trhali ľan, nakladali hnoj na vlečku, v žatve odoberali obilie od koscov, ručne viazali povrieslami a stavali do panákov a krížov... Roboty bolo neúrekom a mechanizácia iba v plienkach.

Nadreli sa, zodreli sa na družstvách. Ako boli zvyknuté pracovať na svojom, tak pracovali aj na družstevnom. Poctivo, bez materských, a skoro zadarmo.

Karol išiel pracovať do mesta do stavebného podniku ako stolár, aby rodinu uživil. Žena zostala robiť na družstve. Aj od celkom malých detí musela, staršie sa o mladšie postarali. Behom do roboty, behom z roboty zas k deťom. Aj na záhumienku bolo treba porobiť, aby bolo čo jesť. Na najhorších parcelách ich vyčlenili. Keď ich trochu vyrobili, dali im inde. Ľudí nešanovali, iba ak svojich, rodinu. A ani pôdu. Pásovými traktormi medze zorali, stromy aj s koreňmi povytŕhali, ba aj mladé lesíky dali vyklčovať. Plakalo srdce roľníka, ne jeden zakľal nad tou spúšťou. Z roličiek narobili družstevné lány bez medzí, bez stromov, bez poľných studničiek.

Aj Karol sa ocitol na družstve. Predseda ho volal robiť agronóma, veď práci rozumel, roľnícku školu mal. Tri roky brázdil chotár na motorke, prácu rozdeľoval, stotinky zapisoval... Potom zas šiel k stolárčine. Žena tam zostala až do dôchodku. Aj jej ho taký vymerali – ako žobračenku. Ale ani si penziu neužila. Prepracovaná, veľa krát poprechladaná a nedoliečená, dostala reumu a potom aj iné choroby. Nemala ani šesťdesiatpäť, keď sa pominula.

Karol ostal sám. Ako dôchodca ešte strážil na družstve. V čase nežnej revolúcie mal sedemdesiat rokov. Bol ešte vystretý, vysoký chlap. Družstvá prešli na podielnicke vlastníctvo. Svoje členstvo prepísal na syna. Ale v družstve už nikto z rodiny nepracoval. Z rolí si zobrali iba malú časť na obrábanie, veď nemali žiadne stroje, tak len čo motykami vládali na prilepšenie pre vlastnú potrebu trochu zemiakov a zeleniny dopestovať. Karol postupne menej a menej vládol, viac a viac sa krčil. Nakoniec už len na podstienku posedával a občas si zanedával na tie „špiny boľševické“..., veď všetko pobrali a hľa, ani to poriadne neobrábajú, koľko chleba sa tu kedysi dorobilo a teraz z toho urobili pasienky...

Mladí sa nad tým usmievali, nevedeli sa vcítiť do jeho prežívania nespravodlivosti, žili už v inej dobe, ich už družstvo až tak veľmi nezaujímal. Nestačilo uživiť ľudí z dediny, väčšinou pracovali v meste. A ľudia z mesta zas viedli družstvo. Teraz už mali veľa strojov, ľudí toľko nepotrebovali. Družstvo sa viackrát pretransformovalo, zo starého vzniklo nové, s iným názvom a staré potom skrachovalo... Tak nejako. Dotiaľ, dokiaľ sa dalo. Až naraz družstvo celkom padlo na kolená. Oznam o tomto páde visel vo vývesnej tabuli pri krajskom súde za horami za dolami, tam mal možnosť každý, kto chcel, prečítať si ho... A ešte niektorí o tom vedeli – nuž tí, čo boli tak blízko koryta, že z neho stačili čosi uchmatnúť pre seba a pre svojich... Ostatní sa o tom dozvedeli, až keď už bolo neskoro. Nič nepomohlo, ani odvolanie

na súd do hlavného mesta. - Ved' to bolo na vývesnej tabuli... Viac ako stotisíc, toľko tam mal vložené a vyrobené, ostalo len na papieri...

Karol ešte žil, ale už nevládal sledovať, ako dopadli jeho podiely, jeho mozole. Už dávno ani nenadával. Tešil sa, keď svietilo slnko. Sychravé dni radšej prečkal v posteli. Potom sa na tri mesiace iba posteľ stala celým jeho svetom. Na nej sa aj pominul, medzi svojimi. Pekne, ticho, pokojne. Sýty vekom, robotou i životom. Všetko tu nechal, aj roličky, aj starosti s nimi.

Netreba ani prsty jednej ruky, aby sa dali spočítať ľudia, ktorí ešte z družstva žijú. Veľa je tých, čo za smiešne nájomné svoje polia prenechávajú obrábať zas nejakým novým nájomcom. Ani presne nevedia, kde ich role ležia. Mladým sa nechce na poli robiť, radšej si v Taliansku zarobia a zemiaky a mrkvu si kúpia v supermarkete.

Staré družstvo spravuje správca konkurznej podstaty, ktorého domáci ľudia nepoznajú, ale ktorého príkazy a zákazy chtiac – nechtiac rešpektujú, lebo musia. A roľníček, čo sa ešte role drží, už ani na ten fliačik pôdy na starej škodovke prejsť nemôže, lebo bránu, čo na ceste k roličke stojí, na zámok zatvorili... Predpis je predpis! Úrodu len na fúriku poodvážať musí.

Družstevníci, družstevníci, ale ste dogazdovali! V treťom tisícročí vaše role cudzí ľudia ako tank ťažkými strojmi dlávia a chémiou krmia a starý roľník sa možno v hrobe obracia, čo mu ťažko... Tam sú jeho mozole, jeho slzy i poty, jeho radosti i žiale spolu s ním v čiernom hrobe pochované.

Anjel

Počas jednej tmavej noci
ovládol ma zvláštny pocit.

Anjel sedel pri posteli,
jeho pohľad na mňa cielil,

padala mu slza z oka.
Jeho krídla doširoka

zakrývali mesiac jasný.
"Prečo plačeš? Nie si šťastný?"

pošepla som naňho ticho.
Iba trikrát hlasno vzdychol

a stratil sa v jasnom ráne.
Takto ticho nebadane

naši drahí na nás hľadia.
No city....už neprezradia...

Srdce na tričku

Ked' sa zrodí dieťa malé,
dlane k mame vystiera.
Ľudské telo dokonalé,
tým sa líši od zvierat,

že je krehké, nahé, slabé,
skromne leží v perine.
Myšlienky má nepochabé,
každý si ho privinie.

Nie však všetky deti majú
vrúcnu lásku rodičov.
Mnohé z nich len prežívajú,
ich život je o ničom.

Ticho plačú v kúte izby,
kde sú samé, bez brata.
Kam ich blízki, kam len zmizli?
Cudzí sa im neráta.

Daj že, Bože, deťom mamu,
otca, brata, sestričku.
Podaruj im lásku samú
s veľkým srdcom na tričku.

Jana Piknová
Mýtna 14
064 01 Stará Ľubovňa
dzankai@azet.sk
21 rokov

xxx

vlastné mená
v sebe vryté
pokúšajú ma
a budú
možno naveky
alebo
najdlhšie
ako sa dá
nesmiať
necítiť
neľúbiť
ranné zore
v koryte
uprostred dvora
tebe sa korím
až na veky večné
alebo aspoň kým budem
tebou

Jana Piknová
Mýtna 14
064 01 Stará Ľubovňa
dzankai@azet.sk
21 rokov

xxx

kradnem krídla anjelom
prším páperím
(bez peria)
žijem
(ne)viditeľnými
myšlienkami
verím

Jana Piknová
Mýtna 14
064 01 Stará Ľubovňa
dzankai@azet.sk
21 rokov

púštny kvet

v diaľke
som uvidela
zatúlanú seba
so závojom hmly
v zelených zreničkách
tieň si ma schúlil
do perín
v striebriстом polosne
keď noc má teplý dych
ako splašený kôň
na pláni
širokej
širšej
ako veľrybie srdce
kľakla som si
do teba
až do úplnej podstaty
zabalená
v púštnej šatke
s omrvinkou chleba
tou
ktorá sa ťažko prehľta

Jana Piknová
Mýtna 14
064 01 Stará Ľubovňa
dzankai@azet.sk
21 rokov

Anjeli strážni

hrajú sa
na skrývačku
(to preto ich nikdy nevidíš)
berú tvoj život
ako detskú hru
na konci budeš porazený
ale aj tak
t'a
zasypú perím

Nečakané tragédie

Dôležitejšie je, ako človek osud prijíma, než to, aký ten osud je. (Alexander von Humboldt)

„Povedal by som, že prázdne ulice symbolizujú osamelosť.“ „Ste predsa psychiater, snažte sa viac, prosím Vás“, odvetil Jozef. „Tak dobre Jozef. Ako často mávate takéto sny?“ „Musím Vás pán doktor opraviť. Nie takéto. Nechápete, že presne ten istý sen sa mi sníva každú noc? Presnejšie asi ráno. Trvá to už ale príliš dlho. Pravdupovediac už sa nepamätám, kedy sa to celé začalo. Čo je horšie, nepoznám ani dôvod.“ Napriek jemnosti psychiatra sa Jozef rozzúrnil. „My na to prideme Jozef, nebojte sa“, prerušil krátke ticho. „Hovorili ste, že sa vozíte na aute v prázdnych uliciach Bratislavy. Tie ulice tak vyzerajú aj v skutočnosti, alebo je to vo Vašich snoch skreslené?“ „Peter. Môžem Vám hovoriť Peter? Všetko je akoby z reálneho prostredia, kde som vyrastal a prežil väčšinu života, ale nie sú tam ľudia. Ani duša.“ „Môžete mi hovoriť Peter, dokonca mi smiete aj tykať, ak je to pre Vás lepšie.“ V tom sa Jozef zobudil. Zdvihol hlavu z postele, pozrel sa von oknom a zisťoval kde je. V poslednom čase sa ho príliš zmocňoval pocit, že sa mu mieša realita so snom a naopak. Bolo to ráno ako každé iné posledných desať mesiacov. A práve preto mal zas ten smutný výraz tváre, ktorý mu vyčítal aj psychiater. Lenže Peter tam s ním nebol. Aj v toto ráno si Jozef musel uvedomiť, že sa mu sníval sen o tom, ako sa zdôveruje Petrovi o snoch. Sen v sne. To už je na psychiku človeka priveľa, ale Jozef si na to musel zvyknúť. Koniec koncov aj si zvykol, ale bola to vyčerpávajúca skúsenosť. Jozef mal vždy rád zmenu počasia. Nevedel si predstaviť život v geograficky inom pásme ako miernom. Iba tu sa striedajú ročné obdobia. Táto skutočnosť platila aj po desiatich mesiacoch na rozdiel od iných skutočností. Ľudia vždy dúfali v isté konštantné správanie sa rôznych hodnôt života. O láske si mysleli, že ostane láskou nech sa deje hocičo. Do tej istej kategórie ako láska spadala aj sloboda, šťastie, obraz o Bohu. Poriadok sa ale rozbil a týmto sa aj sny ľudstva v krásnu budúcnosť rozbili na márne kúsky. Na kúsky, ktoré podľa všetkého sa už nedajú pozbierať a zlepiť. A keď aj áno, nestihnú to ani naše deti, ani ich deti. Skľučujúci pocit. Pohnúť sa ďalej môžeme iba pri silnom pociť zodpovednosti, ktorý má skupinový, davový charakter. Jednoducho sa spojiť proti spoločnému nepriateľovi. Jozef si spoločného nepriateľa veľmi dobre uvedomoval. Za desať mesiacov si uvedomil aké zmeny vlastne nastali v jeho živote. Sotva mohol tušiť, že s tými najväčšími zmenami sa musí vysporiadať iba v blízkej budúcnosti. V to ráno si teda sadol na posteľ, pozrel von oknom, potom na kalendár, ktorý visel na bledezelenej stene a usúdil, že je stále január. Na stolíku pri jeho obľúbenom kresle v toto ráno našiel zdrap

papiera, ktorý bol položený tak, aby si ho Jozef určite všimol. Takýto zdrap papiera nebol žiadnou novinkou, Zuzka ho prekvapovala povzbudzujúcimi vetami pomerne často. Zuzka, s ktorou žil po katastrofe, do spomínaného dňa už 9 mesiacov, čakala od Jozefa dieťa. Bola iba v treťom mesiaci, ale už sa nevedela dočkať narodenia dieťaťa. Porodiť dieťa do nového sveta bolo znakom zodpovednosti. Znakom, že obidvom, záleží na budúcnosti. Dopredu sa vedelo, že sa bude jednať o nemanželské dieťa. Veď manželstvo stratilo svoje opodstatnenie a ľudia prestali využívať tento spôsob spolunažívania. Na papieri tentoraz stálo nasledovné:

Nikdy nezabudni,
že Život sa nekončí,
keď tebe je zrazu
na zaplakanie.
Pretože Život sa len
vtedy začína i keď
ty to nepociťuješ.

Jozefa tieto slová skutočne povzbudili. Zuzka bola celkom schopná spisovateľka aj teoretická literatúry. Pred katastrofou pracovala ako profesorka slovenskej literatúry na pedagogickej fakulte. Okrem toho sa venovala fotografovaniu, lebo si myslela, že obrazom podá ľuďom aspoň tak dobre svoj názor na svet ako v knižnej podobe. Bolo to veľmi krásne povolanie, ale v novom svete to bolo maximálne nepraktické. Minimálne takto nepraktické povolanie mal aj Jozef. On zas učil na filozofickej fakulte filozofiu. Tento pár sa teda musel prispôbiť novým podmienkam aj tým, že zabudnú na staré povolania a priučia sa niečomu praktickejšiemu, k niečomu, čo im zvýši šancu na prežitie. V momente ako Jozef dočítal tých zopár riadkov, vošla do miestnosti Zuzka. „Dobré ráno drahý. Ako si spal? Dúfam, že už ťa opustil ten strašný sen.“ Jozef pobožkal svoju partnerku a pozrel sa jej do očí. Z tohto ona hneď usúdila pokračovanie nočných nepokojov. Pokoj v duši, to potreboval Jozef. Neprišlo to ani dnes. Zuzka sa chystala na prípravu raňajok. Pravidlo bolo, aby boli chutné ale jednoduché. Zásoby sa totiž rýchlo mýňali a produkcia išla pomalým tempom. Jozef v to ráno nemohol očakávať nič iné, ako omeletu. Zuzka videla u partnera väčší nepokoj ako predošlé rána a tak sa poponáhľala s omeletou, aby si mohli sadnúť za stôl čím skôr. Krátky rozhovor mu urobil dobre. Pokoj trval ale iba pár minút. Jozefa zrazu vyrušila správa o synovi Tomášovi, ktorý utrpel automobilovú nehodu. Cestou k miestu nehody sa od suseda dozvedal okolnosti danej situácie. V skratke jeho Tomáš dostal šmyk, na vozovke bola poľadovica. Jozef vystupujúc z auta si všímal v akom stave je auto vedené Tomášom a taktiež povrch vozovky. Ledva sa udržal na vlastných nohách. V tom si uvedomil, že keby boli vyleteli z cesty o meter alebo

sekundu skorej, boli by narazili do betónového stĺpa. V duchu sa začal modliť k Bohu, síce s ním už nemal taký vzťah ako kedysi. Otáčajúc sa k sanitke započul známy hlas. Bol to Tomášov kamarát, Juraj. Pravdupovediac sa Jozef hanbil zo sklamaní, ktoré pociťoval. Čakal totiž Tomášov hlas. Prišiel k sanitke a zisťoval, že okrem Jura je prítomný aj Robo. Obidvaja Tomášovi spolujazdci. No Tomáša nebolo nikde. So štipkou hystérie sa začal Jozef vypytovať mládenčov ohľadom Tomáša. „Je v poriadku? Viete vôbec kde je?“ Niekoľko sekúnd trvajúce ticho napokon prerušil Juro: „Váš syn zrejme vypadol z auta.“ Jozef nechcel veriť vlastným ušiam. „A to mi hovoríte až teraz?“, zrazu vybuchol. „My si to celkom dobre nepamätáme,“ zašepkal Juro. Na obranu chlapcov už prichádzal Jurov otec s dôraznou vetou: „Nesúďte tých chalanov, sú ešte v šoku. Nie sú o nič viac vinní ako Váš syn.“ Jozefovi rýchlo prebehla v hlave myšlienka: „To ti ešte ukážem, koho ja môžem súdiť, ty klaun.“ Schladil ho Tomášov hlas prichádzajúci z poľa. V tom ho uvidel ako kráča jeho smerom za pomoci iného človeka. „Syn môj, už som myslel na najhoršie, už mi to nikdy nesprav.“ Vystrašený a od skla doráňaný Tomáš objal svojho otca tak, ako to už dlho neurobil. Bol vďačný za každé slovo. Dokonca prijímal aj tie ostré. Koniec – koncov aj on musel uznať, že si to zaslúži. Preventívna kontrola, respektíve vyšetrenie bolo potrebné. Cestou za Lenkou, ktorá bola pred katastrofou lekárkou sa Tomáš zo zvyšných síl ospravedlňoval, ako len vládol. Jeho výchova nie je charakteristická prísnyimi príkazmi a zákazmi. Jozef mal svoju filozofiu a podľa nej viedol Tomáša k poctivej a zodpovednej príprave na život. Tomáš už mal 23 rokov a vo všeobecnosti to bol zodpovedný mladý muž. V skutočnosti to nebol Jozefov syn. Dá sa povedať, že Jozef a Zuzka si ho adoptovali. Prakticky sa dohodli na spolunažívaní. Všetci traja totiž uznávali rodinu ako praktickú formu na prežitie. Bola to „rodina“, ktorá má na konte zopár nešťastí. Na druhej strane každá takzvaná rodina bola na tom veľmi podobne. Lenka na smrť vystrašená z predošlých udalostí ošetrila všetkých troch chlapcov a pre istotu s nimi ostala aj cez noc. Okolo tretej hodiny v noci sa stala nečakaná vec. Tomáš zrazu upadol do bezvedomia. Pochopiteľne Lenka utekala za Jozefom a Zuzkou. Bývali hneď v susedstve. Jozef dobehol tak rýchlo, ako len mohol a skúšal Tomáša prebudiť. Márne. O pár sekúnd neskôr nad nimi stála Zuzka, ktorá nevedela zadržať plač. Nový život týchto ľudí sa odohrával v prostredí, kde sa museli vyrovnávať s ťažkými prekážkami deň čo deň. Človek ale nie je od prírody stavaný na takýto život. Alebo bol, no časom si odvykol, obľúbil si pohodlie a komfort. Tomášovi rodičia boli tiež veľmi vyčerpaný z celého života. Vedľajším efektom tohto faktu boli hádky. Hlavne medzi Jozefom a Zuzkou, ale nejakým spôsobom sa Tomáš odcudzoval rodičom. Každému z nich bolo jasné, že sa to deje. Ony sú to také nevyslovené pravdy. Tie treba ale riešiť, kým nie je neskoro. Teraz sa dostali zrazu do

situácie, kde sa vytvoril priestor dať veci do poriadku. Situácia, ktorá nebola želaná. Intuitívne vedeli, že sila ľudského ducha sa prejavuje pri ilúzii spoločného nepriateľa. Zrazu sa stávajú kolektívnymi hrdinami. Spoločným nepriateľom bol momentálne Tomášov stav. Lenka pokojným hlasom prerušila ticho: „Nechcem vás vystrašiť, ale neviem čo bude s Tomášom.“ A to tvrdila napriek prítomnosti celého lekárskeho vybavenia. „Obávam sa dlhodobej kómy. Je mi to veľmi ľúto.“ Zuzka teraz už strácala pevnú zem pod nohami a Jozef napriek svojej filozofii spolu s ňou. V duchu hľadal vinníka, napadli mu mená Juro a Robo. Bolo zrejme jedno aké meno nájde, hlavne aby sa mu ulľavilo. Úľava ale neprichádzala. Ako by aj mohla? Na noc ostal Jozef so synom, Zuzku poslal domov, nech si oddýchne. Keby niečo, dá vedieť. Ráno zas môže prísť. V noci ale žiadne zmeny nenastali a on si pomaly uvedomoval: „Teraz sa už skutočne bojím dlhodobej kómy alebo aj smrti.“ Zrazu mu napadla otázka Boha. Kedysi bol veľmi silný veriaci, kresťan. Nemilé skúsenosti z minulosti ale urobili svoje, časom upúšťal od svojho náboženského zmýšľania. Zuzka ostala vernejšia k Bohu a podľa toho viedla aj Tomáša. Poslednou udalosťou ale Jozefovi pribudol dobrý argument v neprospech Boha. Nestačilo, že Boh dopustil katastrofu, ešte aj takéto nehody vytvára v ich životoch. V jeho hlave sa vynorili dve pomerne dobre sformulované myšlienky. „Prvá možnosť je taká, že Boh nie je. Keby toto neplatilo, potom je to zlý Boh, ktorý sa o nás nezaujíma.“ Z týchto myšlienok ho vytrhla Zuzka, ktorá vystriedala Jozefa v kresle pri Tomášovej posteli. Tomáš vyzeral pokojne, ako keby mu ani nevadilo trápenie jeho rodiny. „Pôjdem sa vyspať aj ja domov. Držte sa.“ S týmito vetami opúšťal miestnosť. Aj keď bol unavený, prišiel do Tomášovej detskej izby. Samozrejme Tomáš už nebol malý, mal už 23 rokov. Izba tomu ale nenasvedčovala. Vyzerala detsky, takže rodina jeho izbu naďalej nazývala detskou. Na stole zbadal nejaké rozhádzané papiere. Po ich zoskupení Jozef zisťoval, že má v ruke Tomášove úvahy. Bol dosť prekvapený, keď zbadal názov témy. „Existuje Boh?“ Dôvodom bolo aj Tomášove silné náboženské presvedčenie na čo mala vplyv matka, s čím otec nesúhlasil. Téma Boha bola nosnou časťou jeho myšlienok. Neustále úvahy, argumenty pre a proti. Jozef si pomyslel, že by bolo vhodné prečítať si túto esej. Mal totiž výčitky svedomia. Veľakrát Tomáša poslal preč, keď sa odvážil ísť za otcom s touto témou. Jozef bol netolerantný, teraz si to ale uvedomoval naplno. Miesto spánku sa teda pohodlne usadil do kresla a zobral do ruky Tomášovu prácu. Ešte predtým ale vrhol pohľad na dôvod celej situácie, v ktorej sa ocitli. Situácie, kde musia bojovať pozostalí o holý život, teraz najmä Tomáš. Pohľad upriamil na titulok v novinách spred desiatich mesiacov: „Počet odhadovaných obetí vírusu je 90% národnej populácie.“

Všetko sa to začalo pred desiatimi mesiacmi. Bolo to začiatkom marca v období, keď sa ľudia tešili z príchodu jari. V televízoroch bolo všade počuť o pokynoch. Napríklad pite veľa tekutín, vyhýbajte sa kontaktovaniu lekárskeho personálu, pokiaľ nejde o stav núdze. Mnohým to pripadalo divné. Väčšinou si nahovárali, že sa jedná iba o obyčajnú chrípkovú epidémiu. Spočiatku to tak aj vyzeralo. Ľudia hovorili o prepúšťaní väzňov, ktorým ostáva menej ako 2 roky. Jozefa a jeho vtedajšiu rodinu táto správa mierne rozrušila. V skutočnosti celé dianie vnímal veľmi pozorne. Sledoval situáciu v Bratislave, kde býval s rodinou a takisto z vidieka, skade mal správy od rodičov. Síce sa venoval výučbe filozofie na vysokej škole, podrobne sa zaoberal životným prostredím, harmóniou medzi ľuďmi a prírodou. Veľakrát mal rozsiahle diskusie na túto tému s kolegami z iných fakúlt, najčastejšie však z prírodovedeckej. Vypuknutej epidémie sa obával. Z médií mal zlý pocit. Pocit, že príliš prikrášľujú situáciu. Veronika počula o epidémii deň čo deň. Tým bolo nevyhnutné aby sa opýtala. „Mami, oci, čo to je epidémia.“ Rodičia sa pozreli na seba, Jozef dal signál Soni, aby to vysvetlila. „Drobec, epidémia je náhly a hromadný výskyt a šírenie infekčných a iných chorôb v určitom mieste a čase.“ Dievčatko nechápavo sa pozrelo na otca, ktorý dal opäť signál Soni. Ona intuitívne pochopila, uvedomila čo to vlastne povedala. Profesionálna deformácia, tak to Jozef nazýval. Ticho prerušila Soňa. „Drobec, skúsím to ešte raz. Epidémia je vtedy, keď naraz ochorieme napríklad my, naši susedia, tvoja teta Elena, starí rodičia. Jednoducho veľa ľudí.“ Veronikine prikyvovanie bolo jednoznačne chápavejšie. „Horšie je to vtedy zlatko, keď naraz s nami ochorie aj strýko v Spojených štátoch amerických na tú istú chorobu. Vtedy sa nevolá epidémia.“ „Tak ako mami, povedz.“ Soňa sa potešila Veronikinmu záujmu a pokračovala: „Vtedy sa to volá pandémia.“ S týmto pojmom si ani Jozef nevedel dať rady dlhší čas. Teraz mu už bolo jasné, že v rámci globalizácie hovoríme o obavách z pandémie, čo má medzikontinentálny charakter. V Jozefovej hlave sa vynorila istá definícia z knížiek, ktoré si požičal od manželky: „Epidémie zapríčiňujú ekonomické škody v podobe vysokých nákladov za zdravotnú starostlivosť a zníženie produktivity práce. Genetické zmeny vírusu chrípky spôsobili v 20. storočí tri epidémie resp. až pandémie, pri ktorých zomreli milióny ľudí.“ Čím viac nad tým uvažoval, tým to bolo horšie. Ignorovať sa to ale nedalo, keď o tom hovoril každý v jeho okolí. Susedia až panicky. Boli to ľudia, ktorí boli presýtení katastrofickými filmami o vírusoch, epidémiách. A pochopiteľne neboli jediní. V Bratislave sa takých našlo veľa. Prvé správy hovorili o letisku, ako východiskom bude vírusu v Bratislave. A pomerne rýchlo sa šíril ďalej. Najviac chorých bolo pochopiteľne v Petržalke. Nemocnice boli preplnené chorými ľuďmi. Netušili akým spôsobom sa šíri. Horšia správa bola, že to netušili ani vo vláde, ani tím odborníkov, ktorí boli vymenovaní pre riešenie danej

situácie. Biologickými príznakmi bola horúčka, zhoršené dýchanie. Neboli to smrteľné príznaky, kadejaká choroba sa takto chovala. Na tejto bolo podozrivé jedine jej rýchle a nekontrolovateľné šírenie. Jozef si dal predpoklad, ktorý v tom momente vyznel veľmi logicky. „Ak neochoriem ja, tak ani moja dcérka, veď nesie môj genetický kód. Horšie, menej isté je to s manželkou.“ Jeho obavy sa splnili, keď sa Soňa v pondelkové popoludnie vrátila z práce celá rozpálená. Veroniku mala vyzdvihnúť zo školy, ale nemala na to síl. Jozef jej odporučil studenú sprchu a vybral sa za Veronikou. V meste uvidel chaos, ktorý si predtým neuvedomoval. Električky nepremávali, trolejbusy tiež plánovali zastaviť. Jozef išiel síce na aute, ale zápchy boli všade, kam sa len pozrel. S hodinovým meškaním došiel po vystrašenú dcérku. Držala sa za ruky s kamarátkou. Po jej kamarátku prišla v tom momente matka Lenka. Jozef vtedy ešte netušil, že v budúcnosti sa budú musieť na seba spoľahnúť. Všimol si jej oblečenie, tak sa opýtal. „Prepáčte pani. Môžem sa opýtať? Vidím na Vás plášť. Mám pravdu, ak tipujem Vaše povolanie na lekárku?“ Ona odvetila. „Áno, prepáčte. V panike som si ho zabudla vyzliecť. Spýtajte sa, ale rýchlo, ponáhl'am sa.“ Jozef neváhal: „Viete mi vysvetliť čo sa tu v skutočnosti deje? Médiám neverím ani slovo. Viete mi objasniť do čoho sme sa dostali?“ Lenka vrhla ako na dcéru, tak aj na Jozefa smutný pohľad a odpovedala: „Žiaľ neviem Vám veľmi pomôcť. Viem o hláseniach z Petržalky. Vraj tam sú aj obeť tejto novej choroby. Ďalšie správy prišli z Viedne. Podľa všetkého sa to rozširuje do celej Európy. Dúfam nie do celého sveta.“ „Vy si myslíte, že sa to začalo všetko u nás? Ako sa to vôbec rozširuje?“ „Pane, pravdepodobne vzduchom. Na tú prvú otázku ale neviem odpovedať. Prepáčte, musím utekať.“ „V poriadku, musím ísť aj ja. Ďakujem za pomoc. Dovidenia.“ Utekajúc preč Lenka stihla doplniť dôležitú vec: „Starejte sa hlavne o starých, tých to zasiahne najhoršie. Cestou domov Jozef skontroloval dcérku a zistil aj u nej horúčku. Pozerajúc von oknom spozoroval baliacich sa ľudí. Podľa všetkého chceli odcestovať. V rádiu hlásili pripravenosť armády. Jozef si hneď pomyslel, na čo bude len teraz armáda dobrá. Po príchode do domu plánoval Soňu okamžite odvieť do nemocnice. Najprv sa pozrel do sprchy, tam ju nenašiel. Nakoniec bola v posteli, ale nereagovala na jeho volanie. Našiel ju mŕtvu. Na poslednú chvíľu ešte stihol pred Veronikou zatvoriť dvere, aby nevidela tú krutosť prírody. V tom padol na kolená a začal plakať, ako neplakal od detských čias. Chvíľu trvalo uvedomenie si skutočnosti, ktorá pripravila pre neho v tom momente ďalšiu katastrofu. Otvárajúc dvere zbadal Veroniku na zemi. Celá sa triasla od horúčky. So slovami: „Cítim sa ako keby som lietala“ vydýchla naposledy. Celé to nabralo veľmi rýchly spád. Nemohol sa rozlúčiť ani so Soňou. A hneď na to mu umrela pred očami v náručí dcérka. Dcérka, ktorá mala sedem rokov. Veronika, mala celý život pred sebou, ktorá mala prežiť ešte toľko

krásnych okamihov. Na chvíľu si pomyslel, že sa zblázni. Vybral sa za susedmi, snád' mu oni pomôžu. Z jednej strany našiel mŕtvych susedov, z druhej strany boli odcestovaní. V panike si zastal na ulicu a začal vykrikovať. Snád' aby ho niekto zbadal. A v tomto momente sa zrodila v jeho hlave skľučujúca prosba: „Bože, daj aby som nebol sám.“ Sám si nebol istý, či to vyriekol vážne, alebo čisto v panike. V Boha veril, často k nemu hovoril prostredníctvom vlastných modlitieb. Po čase ale táto prosba neznela absurdne. Teoreticky mohol ostať sám. Ale kde? Na Slovensku? Na svete? Všetky tieto myšlienky ho veľmi vyčerpali. Z posledných síl pochoval Soňu a Veroniku, ľahol si na posteľ a pomyslel si, čo keby sa už nikdy neprebudil. Na druhý deň ráno sa zobudil. Bol jednoducho imúnny voči chorobe, ktorá pustošila okolie. „Smrteľný vírus zasiahla Zem a ľudstvo stálo pred najväčšou skúškou vo svojej histórii. Každý človek bez ohľadu na svoje náboženstvo alebo farbu pleti bol ochromený, najskôr nenápadne vyzerajúcou chrípkovou epidémiou, ktorá sa rozrastala do obrovských rozmerov a vymiera viac ako 90% ľudstva. Len mala hrstka, tých čo odolali chrípke sa snaží prežiť.“ Tieto fakty si Jozef mohol vypočuť z posledného vysielania miestnej televíznej stanice. „To znamená, že 10% percent vrátane mňa prežilo. Musím niekoho nájsť. Sám to budem mať ťažké.“ Na rodičov celkom zabudol. „Možno na vidieku to nemalo taký hrozný dopad“, pomyslel si. Schmatol telefón, ale nemal signál. Spomenul si na posledné správy, kde sa hovorilo o vyradení satelitov. Časom si uvedomil možnosť straty bežných vecí ako je elektrina, tým pádom chladnička s jedlom, mikrovlnná rúra, telefón, televízor, počítač. Na čerpacích staniách ale palivo ostalo. Sadol teda do auta, na prvej pumpe natankoval a vydal sa smerom na Veľký Krtíš, kde jeho rodičia bývali. Cestou nevidel domy rozsypané ako domček z karát, nevidel trosky, ľudí s rúškami na ústach, apaticky sa tváriacich ľudí, vládou sľubovanú armádu. Na druhej strane cítil sladkavý mŕtvolný zápach. Tých 10% sa mu nezdalo. Cestou k rodičom totiž nevidel ani jednu dušu. Počasie mu prialo, cesty boli prázdne, on sa ponáhlal. Takýmto spôsobom zvládol cestu za dve hodiny, ktorá za bežných podmienok trvala tri hodiny autom, o autobuse ani nehovorím. Išiel tou istou cestou ako cestoval z domu do Bratislavy, kam chodil do školy. Napriek nekonečne dlhej ceste autobusom veľmi obľuboval trasu. Od manželkinej smrti zatlačil všetky spomienky, zamkol emócie visacím zámkom v pivnici svojho srdca. Počas dlhej cesty Jozef cítil, ako sa mu do vedomia vkráda panika. Usiloval sa vyhnúť myšlienkam na to, čo robí, no potlačené city a obavy začali prenikať na povrch ako tráva cez betón. Oči mu stemneli a rukami pevnejšie zovrel volant. Pri každej odbočke bojoval s pokušením obrátiť sa a ísť domov. Vedel, že mieri rovno do ďalšieho centra svojej bolesti, do špirály veľkého smútku, ktorý tak zúžil jeho vnímanie života. Teraz už vo vlnách prichádzali záblesky vizuálnych spomienok a bodavé okamihy

pálčivej zúrivosti, ktoré sprevádzala chuť žlče a krvi v ústach. Cestou potreboval natankovať. Našťastie sa ešte pamätal na rozloženie čerpacích staníc. Po natankovaní len zavrel nádrž a išiel ďalej. Do prava bola dlhšia ale krajšia cesta, doľava kratšia ale naokolo so sivou krajinou. Obe cesty boli na toto ročné obdobie prekvapujúco čisté a suché. Napokon vybral tú kratšiu. Bolo aj oveľa teplejšie, ako očakával. No zdalo sa, že čím ďalej zašiel, o to pomalšie ide, akoby sa jeho rodný dom nejako bránil jeho príchodu a odtláčal ho od seba. Bolo okolo poludnia keď dorazil. Napokon zaparkoval pred rodným domom. Takmer päť minút sedel v aute a vyčítal sám sebe bezmocnosť. Vystúpil z auta a zisťoval, že sa mu podlamujú kolená. Očakával, že sa vráti veľmi skoro. Dom našiel prázdny, tak začal na nich volať. Jozef hneď uvidel, čo v kútiku duše tušil celú cestu. Obrátil sa, padol na kolená a začal nekontrolovateľne vzlykať. Zahliadol ich za domom v záhrade. Boli mŕtvi. Jozef na pokraji absolútneho psychického kolapsu. Spomenul si na svoju teóriu o podobných génoch, na to, ako si naivne myslel, že ak neochorie on, tak ani Veronika. To isté platilo pre rodičov. Za dva dni musel pochovať štyroch blízkych ľudí. V tom momente neprosil Boha o nič iné, než o nejakú spoločnosť. Cítil sa byť absolútne stratený. V tom akoby ho Boh vypočul, spozornel na nejasné zvuky od susedov. V tom sa vynorili spoza živého plotu dve krásne oči, ktoré boli Jozefovi podozrivo povedomé. Bola to Zuzka zo susedstva, s ktorou Jozef vyrastal. Dokonca istý čas spolu aj chodili. V tom čase mala dvadsať osem rokov a mala za sebou svoju prvú knihu. Nebola ešte vydatá, ale kvôli chorobe stratila rodičov ako Jozef, priateľa a sestru. Fakticky jej neostal nikto. Keďže Jozef bol jedináčik ani jemu neostal nikto blízky. Umrela rodina, umreli priatelia, kamaráti, blízki. Podobne ako Jozef, aj Zuzka odhadovala percento preživších skôr na 1%. Intuitívne cítili potrebu súdržnosti. Vyslovila to napokon Zuzka: „Jozef . Som veľmi rada, že sme sa stretli, chcem aby si ma zobral so sebou, nech sa už vydáš ktorýmkoľvek smerom.“ „Zuzka, brzdi. Pár dní určite nebudem chcieť nabráť žiadny smer. Aspoň pár dní prespime tu u našich a potom sa uvidí. Videla si niekoho ďalšieho tu v dedine?“ „Jedného som zahliadla, ale on tu už nebude, mal zamierené preč z dediny. Asi si myslel, že v meste to bude lepšie. Čo si o tom myslíš?“ „Podľa mňa by sme sa mali držať radšej na vidieku. V mestách sú rozkladajúce sa telá kam sa len pozrieš. Nebezpečné je to preto, lebo sa pravdepodobne budú rozširovať choroby. Tie my teraz nepotrebujeme. Ver mi. Ostaneme pár dní.“ Zuzka spokojná so zistením, že našla muža, ktorý ju vie ochrániť, pokojne prikývla. Nadišiel čas, keď sa môže prejaviť ako skutočný chlap. Vo vývoji od lovcov mamutov ubehlo veľa času a veľakrát chlap nespĺňal prvotnú úlohu. Nemusel. Žil komfortný život. Svet sa ale zmenil. Zuzka nepotrebovala lovca mamutov, ale niekoho schopného, ktorý sa vie vynásť v jednotlivých ľahších či ťažších situáciách. Pochopiteľne v tomto momente aj

Jozef mohol mať požiadavku, aby sa Zuzka odučila triky, ktoré sú potrebné na prežitie. Pre Jozefa sa nasledujúce dni stali emócie ochromujúcou mätežou rozhovorov so Zuzkou a vlastnými myšlienkami. Bol často smutný a nevedel, čo má kamarátke povedať. Niekedy počas nasledujúcich dní sa začal Jozefov pomalý a bolestný návrat do každodenného života.

V istom bode sa aspoň v prítomnosti Zuzky pokúsil vymaniť z vlastnej bolesti a žiaľu. Stratil manželku a dcéru, no bolo by zlé, keby stratil aj priateľku z detstva. Po niekoľkých dňoch sa zas ona stiahla do ulity ako korytnačka, čo chráni svoje citlivé bruško pred akýmkoľvek potenciálnym nebezpečenstvom. Pôsobila dojmom, že vystrkuje hlavu, len keď sa cíti úplne v bezpečí. Bolo to, akoby v jej vnútri niečo zomrelo, a teraz ju to postupne infikovalo, čo sa príležitostne prejavilo trpkými slovami, alebo mlčaním bez náznaku akejkoľvek emócie.

V tejto situácii bolo také ľahké dať sa vtiahnuť do hry „keby len“, pri ktorej človek rýchlo vklzne do zúfalstva. Keby len nebola vypukla tá epidémia, keby len bol so Soňou keď umierala, keby len boli žili jeho rodičia s nimi, keby len niekto kompetentný bol upozornil na závažnosť choroby alebo podal riešenie, keby len, keby len, keby len. A všetko to neviedlo k ničomu. Jozef vedel, že život už nikdy nebude normálny, hoci vlastne nikdy úplne normálny nebol. Jozef sa dohodol so Zuzkou, že sa vydajú smerom do Bratislavy. Po pravde Jozefa niečo ťahalo na západ. Pomyslel si, že tamtí, možno už vo Viedni majú viac odpovedí. Zbalili si nejaké veci a vydali sa na cestu. Do Bratislavy ale nedošli. Dôvodom bolo stretnutie s chlapcom tesne pred mestom. Bol to Tomáš, opustený uprostred ničoho. Vlastne mal šťastie. Jozef ho skoro nezbadal, lebo bola tma, keď prechádzal krajinou, kde Tomáš prežil sám niekoľko dní. Zobrali si ho k sebe, ale na mieste zotrvali. Našli si veľký opustený rodinný dom. Po istom čase sa dokonca začali správať ako rodina. Jozef a Zuzka sa pomaly ale isto zamilovali do seba a Tomáš sa cítil ako ich syn. Aj preto poprosil párik, aby ho brali ako syna. Teraz, po desiatich mesiacoch sa veľa vecí vykryštalizovalo. Tragédia zväčšila trhlinu v Jozefovom vzťahu s Bohom, on však ignoroval tento rastúci pocit separácie. Namiesto toho sa usiloval udržať si stoickú, necitlivú vieru, a hoci v nej nachádzal určitú útechu a pokoj, nezastavila nočné mory, počas ktorých chodil po prázdnych uliciach a mal kvôli tomu sedenia s Petrom. Zlé sny už boli menej časté a pomaly sa vracal smiech a chvíle radosti, no mal preto pocit viny. Napriek hnevu a depresii Jozef vedel, že potrebuje niektoré odpovede. Uvedomil si, že modlitby mu nepomáhajú a možno ani nikdy nepomáhali. Začal mať pocit, ako keby kostolná spiritualita ani pred katastrofou nemenila nič na životoch ľudí, ktorých pozná. Zuzka mohla byť výnimkou. V Boha napriek katastrofe stále verila. Nezatrpkla ako on. Jemu je nanič z Boha a z Božej viery. Jozef chcel viac, a bolo mu súdené získať oveľa viac, ako žiadal.

krv z Piavy (padlému prapredkovi)

exitus, padre...

tisícikrát šrapnel rozkopol

vráta na srdci

a zastavil ho

na kus reči

v cudzokrajnej pľušti sa zbieha

kvapka krvi ku kvapke

dokiaľ sa zem nepostaví na nohy

a slnko opäť nedostane zdravú farbu

ako jeden hlas sa rozbehnú

v ústrety otčine

odkázať rodným bratom

nedospievajte!

na ďalšom matkinom ruženci

odvisla vysilená nádej

hra

krížom cez nedeľné polia
sa pre(že)hnal vietor

obitá kaplnka na stráni
dávno zanechala litánií
o ľudskej pamäti

v jej zhovievavom tieni
si detváky varia kašičku
z belasej omietky

naoko obedujú
naozaj bez modlitby

Štvrtý rozmer

V dávnych pradávnych časoch žil v krajine rozprávok múdry a odvážny princ, ktorému dali meno Veleslav. Vlastne ešte určite žije, veď v krajine rozprávok sú všetci nesmrteľní. Veleslav sa rád túlal neznámymi končinami na svojom lietajúcom koni. Po sto rokoch precestoval celú trojrozmernú krajinu, navštívil všetky rozprávkové príbehy, a kde bolo treba, ovplyvnil ich dej tak, aby dobro vždy zvíťazilo nad zlom. Učili ho to tak jeho spravodliví rodičia – najjasnejší kráľ a vznešená kráľovná.

Veleslav mal však ešte jeden, zatiaľ nesplnený cieľ. Vždy túžil preniknúť do nepoznaného Štvrtého rozmeru. Otec ho odhováral od neprebádanej cesty, na ktorú sa už vydalo mnoho odvážlivcov, ale ani jeden sa nevrátil.

„Syn môj, nikto nevie, aká neznáma sila sa tam nachádza,“ upozorňoval ho kráľ, keď princ prišiel s úmyslom preskúmať neznáme kraje. „Sľúb mi, že sa nikdy nepokúsiš dostať sa tam!“ Aj keď ho kráľ takmer na kolenách prosil, Veleslav nedodrжал sľub daný svojim rodičom. Jeho dobrodružná povaha zvíťazila nad zdravým rozumom.

Bola tichá bezoblačná noc. Mesiac v splne pôsobil dojmom, akoby bol celkom blízko, len na dosah ruky. V jeho svite sa mihali siluety netopierov, ozývalo sa húkanie sovy a z ďalekých močiarov doliehalo hrôzostrašné zavíjanie obrovského psa so svetielkujúcimi očami. Aspoň tak ho opísal kráľovský detektív, ktorý ho ako jediný videl a sľúbil, že ho s pomocou svojho nerozlučného priateľa – doktora, jedného dňa polapí.

Keď už všetci na zámku zaspali, Veleslav sa potajomky vytratil zo svojej komnaty. Nechcel, aby ho zbadali strážne, pretože kráľ im dal príkaz zadržať princa v prípade, že by sa tajne pokúsil opustiť zámok. Snažil sa preto dostať do pivníc, rozprestierajúcich sa pod zámkom. Odtiaľ viedli tajné chodby, ktorými sa dalo dostať von zo zámku bez toho, aby o tom niekto vedel. Kráľ netušil, že jeho syn o týchto chodbách vie, nikdy mu o nich nehovoril. Princovi ich ešte ako malému chlapcovi ukázal kráľovský poľovník, ktorý ho učil jazdiť na koni a narábať mečom.

Ešte predtým ako zostúpil do hlbokaj pivnice, uvedomil si, že nemá so sebou nič pod zub. Prešiel teda na koniec chodby k dverám do kuchyne. Kľúč, ktorý vždy visel vedľa dverí, tam tentoraz nebol. Zrazu sa z kuchyne ozval nejaký zvuk a vtedy si Veleslav všimol, že spod dverí presvitá slabé svetlo. Podišiel k dverám a opatrne ich pootvoril. Cez škáru zbadal blikotajúci plamienok lampáša, položeného na stole.

Žeby kuchár zabudol sfúknuť sviečku? pomyslel si.

Keď však odchýlil dvere viacej, zbadal jedného z kráľovských radcov, ako ujedá z prerastenej údenej slaniny. Líca mal nafúknuté do prasknutia, keďže lačne hádzal do seba jedno sústo za druhým. Bol to práve ten radca, ktorý poučoval celý kráľovský dvor – dokonca aj samotného kráľa – o zdravom stravovaní a navrhoval uzákoniť v celej krajine povinné vegetariánstvo.

Tak je to teda. Vodu káže a víno pije! hneval sa v duchu Veleslav.

Napokon nechal radcu radcom, potichu zatvoril dvere a konečne vošiel do pivnice. Teraz už nehrozilo, že by ho niekto odhalil. Trvalo dlho kým sa vymotal zo spleti podzemných chodieb a spoza veľkého skalného balvana vystúpil na malú čistinku. Tam už naňho čakal jeho lietajúci kôň, ktorého večer uviazal k starému dubu. Keď koník zbadal svojho pána, od radosti začal mávať mohutnými krídlami a veselo erdžať.

„Tichšie, tichšie!“ snažil sa ho princ utíšiť. „Aby si nás neprezradil.“

Potom sa vyhupol do sedla a kôň sa prudkým cvalom rozbehol cez lúku. Na ďalší princov pokyn začal kôň mávať krídlami a po chvíli sa vzniesol k hviezdnej oblohe. Cesta povetrím zo sedla koňa umožňovala vidieť všetky krásy rozprávkovej krajiny. V diaľke sa črtali vysoké štíty hôr, ktoré po chvíli vystriedali rozsiahle lúky a pasienky. Ako malé škatuľky sa z veľkej výšky javili príbytky obyvateľov rozprávkovej ríše. Aj ozrutný sedemhlavý drak, ktorému z papúľ šľahali ohnivé plamene, vyzeral iba ako malá neškodná húsenica.

Takto sa skončila noc, minul sa aj nasledujúci deň, a tak Veleslav pozoroval, kde by ešte pred zotmením pristál. Vycítil, že už aj kôň je po dlhej ceste unavený a potrebuje oddych. V týchto končinách sa ocitol prvýkrát. Podľa rozprávania starých mudrcov, práve niekde tu mala byť vstupná brána do Štvrtého rozmeru.

Čoskoro si všimol jazierko, ktoré sa ligotalo medzi skalami. *To bude vhodné miesto na prenocovanie*, pomyslel si.

Pristáli na brehu jazierka, keď sa už krajina zahaľovala do nočného šatu. Kôň hlasno odľukoval po celodennom lete a hltavo pil vodu z jazierka. Potom sa pustil do kopy sena, uskladnenej pod dreveným prístreškom. Veleslav tiež zahnal smäd, ale keď siahol do batôžka, zistil, že nemá čo jesť. Samozrejme, veď do zámockej kuchyne ani nevstúpil. Nechcel, aby pažravý radca zistil, že sa chystá ujsť zo zámku. S prázdny žalúdkom si teda ľahol pod korunu košatého stromu a o chvíľu ho premohol tuhý spánok.

Keď sa Veleslav prebudil, slnko už zalievalo krajinu hrejivými lúčmi. Okrem princovho lietajúceho koňa, ktorý veselo pobehoval po brehu jazierka, nebolo nablízku ani živej duše. Krajina naokolo vyzerala pusto.

Sem zrejme málokto zavíta, uvažoval Veleslav. Žeby toto bol Štvrtý rozmer?

Za denného svetla nebol tento kraj ničím výnimočný. Aj skaly týčiace sa k belasej oblohe už nevyzerali tak desivo, ako počas včerajšieho súmraku. Žiadne nebezpečenstvo, ani neznáme sily, pred ktorými princa veľakrát varovali, zdá sa, neboli nablízku.

„No poď, pokračujeme v ceste!“ zavolať Veleslav na pobežujúceho koňa. *Musím čo najskôr zohnať nejaké jedlo*, pomyslel si, keď sa vyšvihol do sedla.

Práve sa chystal popohnať koňa k cvalu, keď znenazdajky začul za chrbtom hlboký chrapľavý hlas:

„Kamže kam, mládenec?“

Princom od prekvapenia až myklo. Prudko potiahol uzdu a dupot konských kopýt utíchol. Obrátil koňa, zvedavý, kto ho tak vyľakal. Priamo pred ním stál vysoký chudý muž v dlhom čiernom plášti. Na hlave mal vysoký klobúk a jeho tajomný vzhľad umocňovali dlhé čierne fúzy a kozia brada.

„Kto si, a kde sa tu berieš?“ spýtal sa Veleslav a zoskočil z koňa.

„Černokňažník Tubulus,“ predstavil sa neznámy, pričom si sňal z hlavy klobúk a úctivo sa uklonil.

„Vôbec ťa nepoznám, nikde som ťa nestretol,“ čudoval sa Veleslav. „Ako je to možné? Ved' som za uplynulých sto rokov precestoval celú krajinu...“

„Ale len trojrozmernú,“ skočil mu do reči černokňažník.

„Vari som už vo Štvrtom rozmere?“ spýtal sa princ dychtivo.

„To by bolo príliš jednoduché,“ uškŕňal sa Tubulus. „Zatiaľ stojíš len na hranici. Na to, aby si sa dostal do Štvrtého rozmeru, treba spraviť už len malý krôčik.“

„A ty vieš, kam ten posledný krok smeruje?“

„Viem, ale...“

„Musíš mi ukázať cestu!“ nedal dohovoriť Tubulusovi.

„Len pomaly, pomaly. Nebuď taký nedočkavý?“ nedal sa prerušiť černokňažník. „Ešte nevieš, čo ťa vo Štvrtom rozmere čaká.“

„Snáď mi to prezradíš.“

„Ja som tam nikdy nebol,“ povedal černokňažník pomaly. „Som len sprievodca. Nezabúdaj, že zo Štvrtého rozmeru sa ešte nik nevrátil. A to som tam odprevadil veľa tebe podobných odvážlivcov.“

„To je pravda,“ povedal potichu princ, ale napriek tomu ani na okamih nezapochoyboval, či má pokračovať v ceste. *Takáto príležitosť sa mi už nikdy nemusí naskytnúť*, posmeľoval sa v duchu.

„Tak čo, ako si sa rozhodol?“ ozval sa Tubulusov chrapľavý hlas.

Veleslav sa strhol z myšlienok a bez váhania odvetil: „Ako som už povedal. Musíš ma tam doviest!“

„Dobre teda,“ prikývol Tubulus, „je to tvoja voľba.“

„Takže, kde je vstupná brána?“

„V mojom kaštieli,“ povedal Tubulus a pohybom ruky vyzval princa, aby ho nasledoval.

Veleslav vzal za uzdu svojho verného koníka a kráčal za Tubulusom. Po chvíli prišli k vysokému skalnému bralu. Tubulus vybral z vrečka svojho dlhého plášt'a čarodejnícku paličku a dotkol sa ňou skaly. Skala sa s hrmotom rozostúpila a čiernokňažník s princom vkročili na úzky chodníček, ktorý sa za skalnou stenou objavil. Skalná stena sa za nimi s rovnakým hrmotom zatvorila.

Na pravé poludnie ich chodníček doviedol ku kaštieliu. Bola to veľkolepá stavba s mnohými vežičkami. Veleslav bol očarený a zároveň sa čudoval, ako môže niekto obývať také rozľahlé sídlo sám. Keď prešli nádhernou záhradou s rôznofarebnými kvetmi, Tubulus odviezol lietajúceho koňa do stajne a prisľúbil, že sa počas princovho putovania oňho dobre postará.

„Ak by som nenašiel cestu späť, kôň bude patriť tebe,“ povedal dojatý Veleslav.

Potom vstúpili do veľkej haly s množstvom obrazov a sošiek. Dlážka bola pokrytá hrubými kobercami.

„Ako štedrý hostiteľ by som ťa mal ponúknuť dobrým jedlom a vínom,“ povedal Tubulus a pozval princa do jedálne.

Veleslav takmer zabudol, že od svojho odchodu zo zámku nič nejedol. S radosťou preto pozvanie prijal.

„Je čas ísť,“ povedal Tubulus, keď videl, že princ sa dosýta najedol. „Vstupná brána je v najvyššej veži kaštiela.“

Po strmých točitých schodoch vystúpili do malej komnaty na vrchole veže. Uprostred komnaty stála akási zvláštna skriňa, na ktorej boli rozličné páčky a ciferníky s ručičkami.

„Toto je vstupná brána do Štvrtého rozmeru,“ ukázal Tubulus na skriňu a otvoril úzke dvierka. „Mnohí do nej vstúpili, ale nikto z nej nevystúpil. Jediný, kto pozná cestu oboma smermi, je muž, ktorý túto vec zostrojil. Keď sa budeš chcieť vrátiť, musíš ho vyhľadať.“

Veleslav sa s Tubulusom rozlúčil a vstúpil do skrine. Až teraz pocítil nervozitu z toho, kde sa jeho putovanie skončí a čo ho tam čaká. Napriek tomu, bol odhodlaný nevzdať sa svojho cieľa.

„Ešte niečo pre teba mám,“ povedal zrazu Tubulus. „Vezmi si túto kapsu s niekoľkými magickými predmetmi. Možno sa ti niečo z toho zide.“

Veleslav so slovami vďaka vzal kapsu a prevesil si ju cez plece. Potom sa poslednýkrát pozrel na starého čiernokňažníka. Tubulus pomaly zatvoril dvierka a zaistil ich závorou. Potom s dôkladnou presnosťou otočil akoby malým kormidlom na boku skrine a nakoniec potiahol za jednu z páčok. V tej chvíli preniklo cez malé okienko skrine niekoľko oslepujúcich zábleskov. Čiernokňažník odistil závoru a opatrne dvierka otvoril. Skriňa bola prázdna! Vznášali sa v nej len ľahučké obláčiky belasého dymu. Tubulus sa hodnú chvíľu díval do prázdnej skrine, potom spokojne pokýval hlavou a po schodoch zišiel do prízemnej haly.

„Pane, je vám niečo? Nepotrebuje lekára?“ snažil sa muž prebrať k životu mladíka ležiaceho na chodníku.

Ostatní ľudia stáli okolo nich a dohadovali sa, čo sa asi stalo.

„Asi mu prišlo nevoľno z tej horúčavy,“ hovoril jeden.

„Vôbec som si ho predtým nevšimol.“ povedal druhý. „Kde sa tu vzal?“

„Pozrite sa, ako je oblečený,“ podotkla staršia pani.

„Na opasku má pripevnený meč,“ ukázal muž, ktorý sa skláňal nad mladíkom.

„Možno natáčajú nejaký film,“ povedal ďalší a obzeral sa, či niekde naokolo neuvidí kameramana.

„Asi rozprávku,“ doplnila pani. „Vyzerá ako princ.“

Pri hlúčkiku sa pristavovali ďalší okoloidúci, a kým sa dohadovali, mladík otvoril oči. Nad sebou videl stáť čudne oblečených ľudí, ktorí vystrašene naňho pozerali a niečo mu hovorili. Nepočul však nič, v ušiach mu stále hučalo a cítil sa hrozne unavený. Nevedel kde je, ani ako sa sem dostal.

„Pozrite, otvoril oči!“ vykrikla žena, ktorá sa zvedavo prizerala.

„Môžete vstať?“ spýtal sa muž, ktorý sa ho pokúšal vzkriesiť a spolu s ďalším mu pomáhali na nohy.

Mladík sa pomaly postavil a zmätene pozeral na ľudí. Hučanie v ušiach prestávalo, takže už počul čo mu hovoria.

„Zavoláme vám sanitku?“

„Sanitku?“ zopakoval nechápavo mladík. „Čo je to?“

„Ste herec?“ spýtal sa ktosi.

„Nie, ja... kde vlastne som?“

„Chudák, asi si udrhel hlavu,“ povedala s ľútosťou v hlase staršia pani.

„Vari to tu nespoznávate?“ spýtal sa muž stojaci za ním.

Mladík neodpovedal, ale pozorne sa porozhliadal okolo seba. Doteraz vnímal iba ľudí, ktorí stáli okolo neho a kládli mu čudné otázky. Teraz si však všimol okolitú krajinu, ktorá mu bola úplne neznáma. Nezvyčajné, vysoké budovy, aké nikdy predtým nevidel. Všade okolo bolo akosi priveľa hluku, ktorý vydávali rýchle vozy. Najčudnejšie na nich ale bolo to, že sa pohybovali sami od seba – neťahali ich žiadne kone! Niektoré boli väčšie, niektoré menšie. Zrazu jeden z týchto vozov zastavil celkom blízko. Bol červenej farby a väčší než ostatné – mal aj poschodie. Ľudia z neho vystupovali von, a potom zas ďalší nastúpili dovnútra. Voz sa už chystal pokračovať v ceste, keď zrazu mládenec urobil niekoľko rýchlych krokov a v poslednej chvíli doň naskočil. Ľudia stojaci na chodníku sa na seba pozreli, prstom si poklepali po čele a rozišli sa každý svojou cestou.

Áno, ten mladík, ktorého našli okoloidúci ležať na chodníku, nebol nik iný, ako princ Veleslav z krajiny rozprávok. Keď zostal zatvorený v Tubulusovej skrini, ktorá ho mala dostať do Štvrtého rozmeru, najprv sa nič zvláštne nedialo. Po chvíli ho však ohlušili silné hromy a oslepili jasné blesky, akoby stál uprostred tej najzúrivejšej búrky. Precitol až v nepoznanom svete, medzi neznámymi ľuďmi. V skutočnosti sa zo svojej rozprávkovej krajiny preniesol do moderného sveta ľudí, a keď sa ako tak spamätal, nastúpil do červeného poschodového autobusu. Veleslav vzbudzoval v modernom svete pozornosť ľudí svojim oblečením a správaním, preto sa snažil dostať z ich dohľadu. Bolo to však veľmi ťažké. Autobus bol preplnený a každý cestujúci naňho zvedavo pozeral. Preto hneď na prvej zastávke, tak ako zopár ďalších ľudí, z neho vystúpil.

V tejto časti mesta sa cítil o niečo lepšie. Budovy neboli tak ohromujúco vysoké, aj ľudí bolo pomenej. Kráčal po ulici a premýšľal, čo má robiť ďalej. Zrazu začul nad sebou akýsi hluk. Pozrel sa smerom k oblohe a zostal stáť ako prikovaný. Ten hluk vydával nejaký obrovský vták.

Ako je ale možné, že letí a nemáva krídlami?! čudoval sa. To nedokáže ani môj lietajúci kôň, ba dokonca ani sedemhlavý drak!

Samozrejme, princ z krajiny rozprávok nemohol poznať lietadlo. A takéto prekvapenia zažíval doslova na každom kroku.

„Ráčte, princezná!“ začul Veleslav niekoho hovoriť. Okamžite sa pozrel tým smerom. Pri náprotivnom chodníku stálo veľké auto, z ktorého zadných dverí práve vystupovala nejaká žena. Pri nej stál dôstojne sa tváriaci šofér v uniforme.

Princezná?! preblesklo Veleslavovi hlavou. Ved' vôbec nemá šaty, aké nosievajú princezné u nás. A ani nie je veľmi pekná.

Šofér zabuchol dvere, posadil sa na svoje miesto a čakal. Žena prešla chodníkom k najbližšiemu domu a vošla dnu. Veleslav všetko pozorne sledoval, až mu pohľad spočinul na nápise nad dverami domu, do ktorého pred chvíľou vošla princezná:

KLUB FEMINISTIEK

Počkám na ňu, uvažoval. Ak je to naozaj princezná, možno mi pomôže.

Čakanie mu pripadalo ako večnosť. Rozmýšľal, či sa nemá na princeznú opýtať šoféra, ktorého považoval za jej osobného sluhu. Nenašiel však v sebe dost' odvahy, pretože doterajšie reakcie ľudí ho presvedčili o tom, že do tohto sveta celkom nezapadá.

Domové dvere sa konečne otvorili a na ulicu začali vychádzať samé ženy. *Zrejme dvorné dámy*, pomyslel si Veleslav. Konečne zbadal tú, na ktorú čakal. Podišiel k autu skôr, než z neho stihol vystúpiť šofér. Pred ženou sa zdvorilo uklonil a pozdravil: „Dobrý deň, najjasnejšia princezná. Dovoľ mi, aby som sa predstavil...“

„Neotravujte, človeče!“ okríkol ho šofér, ktorý medzitým vystúpil z auta.

Žena však znamením ruky dala šoférovi pokyn, aby mladíka nechal dohovoriť.

„Chcel si mi niečo povedať?“ spýtala sa Veleslava.

„Ak dovolíš, najskôr by som sa ti predstavil. Som princ Veleslav z krajiny rozprávok?“

Žena si ho pozorným pohľadom premerala a potom, akoby ju nič na tom čo povedal neprekvapilo, povedala: „Ja som princezná z Buckinghamského paláca. Čo ťa priviedlo do našej krajiny?“

Porozprával teda princeznej o krajine rozprávok, o tom, ako sa vydal hľadať Štvrtý rozmer, a ako mu nakoniec pomohol čiernokňažník Tubulus.

Princezná si pozorne jeho príbeh vypočula a potom ukázala na svoje auto. „Nuž, keď je tak, prijmi pozvanie do paláca mojej kráľovskej rodiny.“

Veleslav bol potešený, že ho niekto v neznámom svete vypočul. S radosťou, a tiež zo zvedavosti ako jazdí kočiar bez koní, nastúpil do auta a nechal sa odviezť do Buckinghamského paláca. Palác naňho zapôsobil, obdivoval nádherné salóny a komnaty, ako aj čriedu kráľovských koní. Nevedel si ale predstaviť, že by tu mal zostať natrvalo. Túžil vrátiť sa tam, kam od nepamäti patril – do krajiny rozprávok. Po večeri sa s tým zdôveril aj princeznej.

Princezná pokývala hlavou. „Možno by som ti vedela pomôcť nájsť cestu späť. A ty, keďže si z krajiny rozprávok, by si možno vedel pomôcť mne.“

„Len hovor. Ak to bude v mojich silách...“

„Ako malá som rada čítala rozprávky a v jednej z nich pomohlo čarovné zrkadlo premeniť škaredú ježibabu na krásnu devu. Ako vidíš nie som práve najkrajšia...“

Veleslav pochopil a ani nič nenamietal, keďže princezná naozaj nebola žiadna krásavica. „Nie je nič ľahšieho,“ povedal a z kapsy, ktorú mu dal Tubulus na cestu, vybral malé zrkadielko. „Pred tým ako si pôjdeš ľahnúť, musíš sa trikrát pozrieť do tohto zrkadielka. Ráno bude magické kúzlo dokončené.“

Princezná opatrne vzala zrkadielko a urobila všetko presne podľa pokynov. A naozaj! Pri raňajkách čakala na Veleslava krásna dievčina, akú nevidel snáď ani v krajine rozprávok. Očarila ho svojou krásou tak, že sa do nej v okamihu zaľúbil a požiadal ju o ruku.

„Si veľmi milý, princ Veleslav. Vydať sa však za teba nemôžem,“ povedala skormútenému princovi. „Aby si pochopil, nemôžem sa vydať za žiadneho muža,“ prezradila Veleslavovi prísahu, ktorú musí dodržiavať po vstupe do Klubu feministiek.

Veleslava po tomto odmietnutí už nedržalo vo svete ľudí nič, kvôli čomu by sa nechcel vrátiť domov.

„Ale ako som sľúbila, pokúsim sa ti pomôcť,“ povedala princezná. „Poznám jedného vedca, ktorý ti možno bude vedieť poradiť.“

Navštívili teda vedca v jeho laboratóriu. Bol to bielovlasý strapatý pán s veľkými fúzami a šibalskými očami. Veleslav mu všetko rozpovedal, a keď skončil, starý vedec s úsmevom pokýval hlavou.

„Podťe so mnou,“ povedal a zaviedol hostí do malej miestnosti. „Toto ste už zrejme videli,“ obrátil sa na princa.

Veleslav neveril vlastným očiam. Uprostred miestnosti stála presne taká istá skriňa, ako v kaštieli čiernokňažíka Tubulusa. Vedec otvoril dvierka a trpezlivo čakal. Veleslav sa naposledy pozrel na princeznú a potom vkročil do skrine.

„A pozdravte odo mňa Tubulusa,“ povedal vedec.

„Veľmi rád,“ prisľúbil Veleslav. Potom sa zamyslel a spýtal sa: „Ale od koho mu mám odovzdať pozdrav? Nevieť vaše meno.“

Infarkt duše

Ľudské srdce kolabuje,
pýta čoraz viac...
Prázdnotu a nezmyselnosť
v noci strieľa na mesiac.
Jeho vnútro nie je čisté...
Boh sa stratil....
...nehľadáme...
Kde si, Kriste?!
Potrebujeme viac ako večnú mladosť,
úspechy v rebríčkoch do pekla ...
Chceme mladú večnosť
a veľké sny...
Ved' nás stopami v púšti,
tieň lásky nad nami rozprestri
a chyt' nás do lepkavej siete.
„Pod'te bližšie, všetci smiete.“

Zúfalstvo ženy XY

V spleti vína,
cesta iná...
Vodopád piva,
myšlienka kríva.
Vedomie mlčí,
keď pohasína nádej
byť lepšia.
Spomaľujem svojho života
spád i dej...
Rada sa budím unavená...?
Bez viery,
bez lásky,
snáď i bez bremena...?
Hanbím...
Vidím tvár...
Som znetvorená!.
Opäť sa však večer čo večer
štverám z podlahy
k stolu zúfalstva.
Kalich môj každodenný,
dokedy ešte?!

Skutočný príbeh: Sirota Laco – Róm – krst – odchod

Božie cesty sú nevyspytateľné a stalo sa i mne, že z rodinných dôvodov som bola nútená zmeniť zamestnanie a viac sa venovať dosť ťažko chorému školopovinnému dieťaťu. Byť bližšie pri domove. Zamestnala som sa ako hospodárka v internáte na druhej strane našej ulice. Žilo v ňom tridsať ľudí – samí muži. Pokúsim sa opísať životný príbeh a kresťansko-duchovnú cestu jedného z nich – malý, čierny, kučeravý, s veľkými očami a širokým úsmevom – Laco.

Mama mu zomrela, keď mala 37 rokov. Zostali štyri malé deti. Laco bol z dvojčiek. Otec odišiel niekde do Čiech a natrvalo. Deti do detského domova. Neskôr sa rozišli a nič o sebe nevedeli. Laco sa vyučil za sklenára a poriadne pracoval, čo sa o dnešných Rómoch povedať nedá. Prišla doba skinheadov a jedného dňa sa mi sťažoval, že ho večer zbili a dostal nakladačku.

Prešiel určitý čas a bolelo ho v ústach. Chodil dosť zamyslený. Až jedného dňa som sa ho spýtala: „Laci, čo ti je, že si taký iný – bez úsmevu?“ Dodala som: „Chod' k lekárovi!“

Na druhý deň išiel k zubárovi, ktorý mu vytrhol zub. Bolest' ďalšie dni neutíchala. Nastali rôzne vyšetrenia.

Ráno som prišla do práce a s Lacom sme sa na chodbe pozdravili. Opýtala som sa ho: „Ako to dopadlo?“

„Bieda,“ znela jeho odpoveď. „Je to rakovina. To bude asi z tej bitky, keď ma napadli skíni.“

„Hm, to ja neviem,“ odpovedala som.

Laco bol veľmi dobrý mladý človek. Nepočula som od neho, na rozdiel od iných chlapcov, žiadne mrzké alebo vulgárne slová. Na poličke nad posteľou mal veľa kníh a medzi nimi i básne. Iste i tie formovali jeho vyjadrovanie. Bol nimi presiaknutý. Keďže i ja mám vzťah ku kultúre, obdivovala som ho a vážila si ho ako mnoho bielych. Pre jeho povahu a veselosť. Róm a takto. Možno mu to nahrádzalo rodinu, blízkosť k ľuďom. Mysľou mi prebehlo, že by som sa mala pristaviť pri dotyčných bitkároch. Chodili popri internáte s veľkým vlčiakom a vyholenými hlavami. Vzápätí som od toho upustila. Bolo potrebnéjšie pri Lacovi stáť.

Počas tých dvoch rokov som si toho aj „užila“. Raz sa ma spýtal, či som jeho tútor. Inokedy si ma dal zas zavolať do nemocnice. Takže nakoniec som tým tútorom aj bola.

Začala som sa zamýšľať: polosirota, vlastne o ňom rodina nič nevedela a on o nich tiež nie. Sirota. S veľa bielymi priateľmi. Taká rómska výnimka.

Raz ráno klopem na dvere, vstúpim do izby. Laco má porozkladané horoskopy a akúsi knižku s čiarami na ruke. „A toto čo je?“ pýtam sa ho.

„Nič. Čítam si,“ odpovedá.

„A toto?“ Zrejme diagnóza urobila svoje. Uchýlil sa kdesi mimo. „Prosím ťa, zahod' to, to sú bludy.“ Stalo sa – zahodil. Nasledujúci deň išiel na vyšetrenie. Keď sa vrátil, spýtala som sa ho: „Tak čo Laci, ako?“

„Majú mi vyrezať jazyk.“

„Čože?“ zhrozila som sa. Aj som to v duchu pripúšťala vzhľadom na jeho diagnózy, ale vzápätí som povedala: „Laci, jazyk ti nevyrežú, ty sa musíš naučiť modliť. Veď ani krstený nie si.“ A začala som: „Lásky si možno málo mal v detstve – detský domov, v dospelosti si mnoho lásky dostával – od ľudí. Chlapčensky rozžiarené oči hovoria za teba. Na tvojej tvári široký úsmev žiari – úprimný je. Trpel, že tmavý si a predsa iný – v jazyku, reči sčítaný. Bolest'ou sa sťahujeme do seba. Ale je tu nádej – spasenie. Boh, Ježiš Kristus, Syn Boží – Náš Pán. Kniha Božia najkrajší je dar.“

„Povedz mi to ešte raz,“ poprosil ma. Zopakovala som to. Zjavne ho to upokojilo. Žiadne nátlaky sa nediali. Voľný priebeh Božej vôle. On konal a dobre konal. Pripravil si Laca až k úplnej odovzdanosti.

Jedného dňa odišiel na operáciu. Jazyk mu ponechali, ale mal rez na krku. Na návšteve som mu povedala: „Jazyk zostal a rana na krku sa zacelí, zahojí.“

Keďže Laco, taká rómska výnimka, si šetril peniaze, dostal medzičasom v penzióne na sídlisku izbu.

(V nemocnici) Prišla som za ním večer. Starci na mňa mlčky pozerali, každý so svojím údelom. Pozdravila som. Laco leží schúlený v posteli so sondou do žalúdka. Potešil sa, keď ma uvidel: „Jana, prosím ťa, obráť ma, lebo ma tu nechajú zahynúť.“

„Nenecháme ťa zahynúť,“ povedala som mu. Ľahučký bol ako pierko. Podobrala som ho pod ruky a preložila. Starci mlčky pozerali.

Prešlo pár dní a bol preložený na onkológiu. Dal si ma zavolať, že mu mám ísť kúpiť pyžamo. Peniaze mi dal.

Prídem s pyžamom a to som nečakala: „To nie je pekná farba!“ Mám ho ísť vymeniť. Bolo fialové. Čo robiť. Choroba je choroba. A ja mám byť trpezlivá s trpiacimi. Vymenila som ho za zelené. S tým bol spokojný.

Na návštevu za ním iste chodili iní spolubývajúci a kamaráti, mal ich veľa. Prešiel určitý čas a ja večer som sa vybrala za ním. Vten večer mal v prvých dverách službu službukonajúci lekár – primár. „Dobrý večer, môžem ísť pozrieť Laca?“ adresovala som mu otázku.

„Áno. Ste príbuzná?“

„Nie, pracujem na internáte, kde predtým býval. Nemá príbuzných, vlastne nič o sebe nevedia už roky. Laco je fajn, sčítaný a aj básňami presiaknutý,“ takto som primárovi o ňom rozprávala, s čím on iba súhlasil. Mal ho počas pobytu v nemocnici prečítaného.

Laco pravdepodobne niečo počul. Diagnóza zareagovala. Vyšiel z izby a osopil sa na mňa: „Jana, a ty si môj tútor alebo čo?“

„Nie, prišla som ťa pozrieť, ako sa máš, čo potrebuješ.“ Spomenul si na prenosný televízor – svoj vlastný.

„Dones mi z mojej izby televízor,“ požiadal ma. Sľúbila som mu, že mu ho prinesiem.

Na druhý deň som ho niestla v cestovnej taške. Auto nemáme. Zaklopala som a vstúpila. Laco ležal na posteli a čítal si z knižky prípravu na krst a prvé sväté prijímanie. „Laci, a ty takto?“ udivene som sa ho opýtala.

„Učím sa,“ dodal. V duchu som si pomyslela: tak toto je cesta, nie tie horoskopy a rôzne výmysly, čo nám dnešná doba ponúka. „Mohla by si k nám prísť za kostolníčku, farár niekoho hľadá,“ obrátil sa na mňa. Pozvanie už druhé. Prvýkrát to bolo od kňaza. „Mám toho mnoho a som toho hodná? To je rýchla ponuka. Taká nečakaná,“ vyšlo zo mňa.

(Ďalšia návšteva) „Jana, kde si bola? Mala si byť krstnou mamou.“ Zostala som v údive. Nehovoril mi o tom. Ani o dátume som nič nevedela. Akoby sa stalo. Bol to môj nedostatok, lebo chodím bez mobilu a bola som odcestovaná na viac dní a častejšie. Krstný otec mu bol kolega sklenár, kamarát – biely.

(Posledná návšteva) V izbe sú dvaja Rómovia. Pozdravím sa Lacovi a aj im. Pozerám na Laca – chudučký, ľahučký, slabučký. Poprosil ma, aby som mu pretrela fialovou vodičkou ústa a prery. Jemne som pretrela, čo potreboval. Dezinfekciou ústa, ktoré boli bezmocné v chorobe a rozdávali veľa úsmevov. Chvíľu som postála a hovorím mu: „Laci, v utorok prídem sem, lebo cestujem.“

„Ponáhľaj sa, lebo ja už budem hore u Boha,“ požiadal ma.

V utorok podvečer vystupujem z trolejbusu a naproti na budove parte. Prídem a na mňa z fotografie hľadá Laco. Mal predtuchu, keď hovoril o utorku. Odišiel o druhej poobede v spánku.

Rozlúčka bola v krematóriu. Všetko potrebné vybavil kamarát sklenár, krstný otec. Kňaz, ktorý ho krstil a prijímal, sa lúčil s ním. Očami som čítala ľudí. Bolo ich sto, stodvadsať. Rómov nebolo. Boli tam starší páni a dámy z penziónu, kolegovia, kamaráti. Na Róma – sirotu veľký počet.

Odtrhla som ružu červenú

zo záhrady pred domom .

Steblo, na ktorom

ostré tŕne rastú.

Kde puk prediera sa

v ružu krásnu.

Do klopý obleku

vložila som ju.

Životu, ktorý neumiera,

k pokojnej tvári v spánku.

V dnešných časoch za Božie cesty ďakujem. Naplňajú nám život skúsenosťami a svedectvami.

Postaral sa o všetko náš Stvoriteľ – Pán, ktorý si takto duchovne, mesiac pred odchodom do večnosti vo veku 37 rokov (ako jeho mama) pripravil odovzdane sirotu – Róma – Božie dieťa – Laca.

Motýľ

krídla pokreslené perleťou
dráždia zmysly
naťahujem roztúžené (*steblá*)
a potichu šepkám

si vánok
letiaci pomedzi konáre
nenápadne ti hladím
obnažené (*tykadlá*)

usmeješ sa
olizneš poldeci margaréty
a stále utekáš
spod mojich (*sietí*)

Lekárska

chveješ sa ako šelest v mojej hrudi
keď ťa natieram potom
privieraš žalúzie
no dvere máš stále dokorán

smiem vstúpiť bez zaklopania
a šepkať ti sľuby ktoré
aj tak nikdy nesplním

budem ťa navštevovať
dokým mám platnú VIP
do tvojej

ordinácie

Sedem

nohami hladím deravú lavicu
spoza krvavých mračien
vykukol mesiac

je mi teplo v letnej koži
nebránim sa komárím bozkom
nevnímam ani bzučanie
v tráve

včera som ťa hladil žihľavou
a polieval liehom
no ty si tú bolesť
s úsmevom ustála

moja hlava klesá do malín
a ty máš svojich sedem
životov

ELISKAFAR

To sparné letné ráno neveštilo nič iné ako ešte sparnejší deň. Už pred desiatou prekročila teplota dvadsaťpäťku a neprestajne stúpala. Na námestí, na jednej z terás, sedelo pod dlhou červenou markízou množstvo ľudí a poctivo dopĺňali nízky objem tekutín vo svojom tele. Len bronzový vodník v štýlovom klobúku, ktorý opodiaľ plul zo seba prúdy vody, jediný ich mal v sebe nazvyš.

"Aha, kto ide!" Matúš mykol hlavou smerom k mestskej bráne. Tono, s ktorým sedel pri stole, sa otočil a medzi mnohými tvármi hľadal tú, ktorá by mu pripadala aspoň trochu známa. Spoznal ju hneď.

"Veď to je Jano! Ty ho poznáš?"

"No jasné, roky rokúce! Bývalý kolega... Tuším, že je aj on smädný."

Jano sa postavil do radu k výčapu, kde už čakalo niekoľko vyprahnutých hrdiel. Mal na sebe tenkú krémovú košeľu bez rukávov, tmavé nohavice a naleštené poltopánky. A v ruke držal kufrík. Chlapi od stola sa naňho nevedeli vynadávať.

"Keď som ho videl naposledy, dajako minulú jeseň, vieš ako vypadal?" spýtal sa Matúša prekvapený Tono.

"Viem, aj ja som ho viackrát stretol. A tiež sa tomu čudujem," pokrútil Matúš hlavou.

"Radikálny obrat. Zo somráka toto! Že by začal opäť podnikať? Neuveriteľné!"

"Aspoň že sa vôbec vzchopil. Keď sa rozviedol, dosť ťažko to znášal. Najmä za deťmi mu bolo veľmi ľúto. Tuším, že mu začalo aj trochu preskakovať. A potom nemal ani kde bývať, chudáčisko, žena ho vykopla z chalupy..."

"Veď to by urobila každá!" prchko zareagoval Tono. "Mal prosperujúcu firmu, ktorá mu parádne vynášala, darilo sa mu – sám mi to raz hovoril – a potom som sa dozvedel, že firmu predal, zrušil si živnosť a šiel sa zaregistrovať na úrad práce. Je to normálne toto?!"

Matúš sa zasmial.

"No vidíš, že je! Jano je už raz taký. On sa nezmení. Svojský originál, stopercentná individualita. Vždy hovorieval, že to tie jeho meditácie mu pomáhajú a usmerňujú ho. Jano meditoval, vieš, nie!? Stále s nimi v robote každého otravoval a radil, ako sa dajú využiť v *akejkoľvek* situácii. Taký malý Buddhov učeník. Dokonca nám podrobne popisoval, ako sa má postupovať na záchode, keď sme na malej a keď veľkej potrebe!"

Po terase sa razom rozniesol ich hlasný smiech, ktorý upútal úplne každého. Aj Jana, držiaceho v ruke práve natočené pivo.

"Jano! Jano!" kývol naň Matúš. "Pod' sem!"

"Čo vám bolo také smiešne?" spýtal sa ich Jano, keď došiel ku stolu. "Tak vitajte," a prisadol si.

"Neboj sa, s tebou to nemá vôbec nič spoločné," objasnil mu Matúš. "Len sme na niečo spomínali."

"Jasné, jasné," pritakal Tono a hodil očkom na Matúša.

Všetci traja si štrngli a pohármi, skôr než sa napili, obligátne klepli o stôl.

Jano bol medzi svojimi kamarátmi známy nielen pre to, že sa svojho času sám od seba zriekol života nadštandardnej úrovne, a to i za cenu obrovských osobných strát, ale najmä pre to, že sa – údajne – stretol s veľmi záhadnou ženou, ktorá mu ozrejmila celý jeho nasledujúci život a ukázala mu cestu späť zo spoločenského bahna, v ktorom sa práve vtedy nachádzal. Nikto o tom nevedel nič konkrétne, no nikto sa Jana nechcel ani priamo pýtať, aj keď ich táto vec veľmi zaujímala. A tí, ktorí sa ho predsa len spýtali, považovali to viac za vymyslený príbeh ako reálny fakt a neskryto sa tomu smiali.

Matúš patril k tým prvým. Nenápadne – aspoň on si tak myslel – nadhodil túto tému a spýtal sa Jana čosi, čo malo spočiatku usmerniť rozhovor akoby na dačo iné. Tento zámer však Matúšovi príliš nevyšiel.

"Ďalší zvedavec, ktorý chce počuť to, čo sám nikdy v živote nemôže zažiť, pravda?" usmial sa Jano a pozrel na Matúša, ktorý sa rozpačito zamrvil.

"Ale nie, čoby! Vieš, hovorí sa všeličo, čomu už má človek veriť!? Vravím, že najlepšie je brať priamo od zdroja, ak je taká príležitosť. A tá tu je: objavil si sa tu ty! Že?" drgol Matúš Tonovi do ramena, aby ho ten správnym spôsobom podporil a nenechal ho v štichu. Nenechal.

"To je bez diskusie. Samozrejme. Matúš o tom aspoň niečo vie, ale ja vôbec. A rád by som vedel. Nie som nejako zvedavý, no... kto sa rád nedozvie niečo viac, keď má takú možnosť? A o čo tam vôbec šlo?"

"No vidíš! Aj tu, chudák Tono, by sa potešil. Ten tiež nepočuje nič rozumné ako je rok dlhý, tak by azda teraz mohol... keby si sa dajako príliš... neponáhl'al..."

Jano pozeral s evidentným záujmom raz na jedného, raz na druhého, a neprestajne sa tomu smial. Boli podarení. Ako malí chlapci, ktorí žobronia o novú hračku a sľubujú, že už budú poslúchať. Nemal až tak veľa času, no dosť na to, aby im dokázal vyhovieť. Aspoň sčasti.

Práve v týchto letných dňoch to boli štyri roky od doby, keď sa situácia s Janom začala veľmi výrazne meniť. Už od deväťdesiateho roku podnikal v rôznych smeroch, takže toho

mal od tých čias dosť za sebou a nebyť jeho následného radikálneho rozhodnutia, aj mnohé pred sebou. Janove aktivity boli naozaj široké a neprestajne sa zväčšovali. Začínal s predajom burzových nezmyslov najmä z Poľska a Rakúska, neskôr prešiel aj na po tonách dovážané šaty a obuv z Turecka. Stánkový predaj zanechal a postupne si v regióne otvoril tri butiky. A krátko nato prvý nočný bar, neskôr druhý, potom reštauráciu. No stále to nebolo to pravé. Mal oveľa väčšie plány. Ako vyštudovaný elektrikár túžil pracovať najmä vo svojom odbore. Dal sa dokopy so spolužiakom zo základnej školy, vytvorili stavebnú eseročku a vo veľkom začali okrem iného aj plynofikovať obce, ktoré ešte doposiaľ neboli na plyn pripojené. V druhej polovici deväťdesiatych rokov boli takéto aktivity skutočne zlatou baňou.

Písal sa rok deväťdesiatšedem. Vtedy bol už Jano osem rokov ženatý. Mal šesťročnú dcéru a ďalšiu na ceste. Tá sa hneď po narodení nast'ahovala priamo do čerstvo postavenej vily nad mestom v hodnote takmer osem miliónov korún. Všetko klapalo ako švajčiarske hodinky, žiaden problém. Aspoň navonok nie. Jano mal krásnu mladú ženu, pekné a zdravé deti, výbornú prácu, kráľovské prímy, rodinu zabezpečenú na generácie dopredu. Vo vnútri sa však necítil až tak v pohode, ako to prezentoval pred inými. A čo bolo horšie, stále sa to prehlbovalo.

"Neexistuje *žiadne* podnikanie," zamyslene rozprával Jano, "počas ktorého by ste skôr či neskôr neprišli do konfliktu so svojim vnútrom. To sa jednoducho nedá. Okolnosti si vás nájdu a raz im aj tak podľahnete. Či už máte po celom svete vystavanú sieť päťhviezdičkových hotelov, alebo prenajatú iba malú, špinavú pivnicu, v ktorej za pár halierov meníte ženám staré podpätky za nové, aj tak sa raz dostanete do opozície so svojim svedomím."

"A čože také si mal ty?" opatrne sa ho spýtal Tono, využijúc niekoľkosekundovú pauzu v jeho rozprávaní.

"Tu nejde o konkrétne veci. Tie by ti aj tak nič nepovedali. Dôležité je to, čo je za tým. Ako živnostník si odkázaný neprestajne manévrovať medzi rôznymi záujmami a robiť kedykoľvek, kdekoľvek a s kýmkoľvek nezmyselné kompromisy. Najskôr si ich začneš zdôvodňovať kvázi pozitívnymi argumentmi, aby ťa to nezačalo nebodaj dajako príliš ťažiť, no ak nemáš dostatočne hrubú hrošiu kožu a ani akési genetické predpoklady na jej vytvorenie, potom začne v tebe prebiehať to pravé peklo. Ak sa ti charakter čo i len raz ozve, a ty mu dáš za pravdu, začne sa neprestajne k tebe vracat' a bude viac a viac naliehavejší. A raz ťa postaví do situácie, keď sa budeš musieť s konečnou platnosťou rozhodnúť: buď – alebo. Stredná cesta nie je."

Tak to bolo aj v Janovom prípade.

Trvalo viac než rok, než si dokázal raz a navždy povedať, že s tým končí. Tento rok využil okrem iného aj na nekonečné pokusy vysvetliť svojej manželke danú situáciu a zdôvodniť jej rozhodnutia, ktoré sa chystal urobiť. Všetko však bolo márne a pochopenia sa nedočkal nielen u nej, ale ani u svojich rodičov, brata, svokrovcov, spoločníkov v podnikaní, či najlepších priateľov. Jednoducho u nikoho.

"Čo blázniš?! Si somár! Veď to robia všetci! ... Charakter? To je čo? Natri teda svojim deťom na chleba charakter, keď budú hladné. ... Nebuď naivný. To patrí do rozprávok, nie do tohto sveta. ... Sám sa takto potápať – to tu ešte nebolo!" takéto a podobné slová počúval Jano pri rôznych rozhovoroch o tejto veci neprestajne. A už ho to unavovalo.

Čakal dlhé mesiace a veril, že sa predsa len stretne s niekým, kto ho konečne podporí a o koho sa bude môcť vnútorne oprieť. Nikto sa však vtedy nenašiel a on viac nemohol svoje rozhodnutie odkladať.

Toto sugestívne Janove rozprávanie o jeho rodinných problémoch nebolo Matúšovi ani Tonovi vôbec príjemné. Cítili, že má pravdu, v duchu mu to i uznali a súcitili s ním; keď si však predstavili situáciu, že by sa s ním vtedy aj oni o tomto rozprávali, určite by sa boli obaja rovnako postavili proti nemu. Teraz sa za tento svoj prečin, ktorý stihli spáchať našťastie iba vo svojich myšlienkach, museli hanbiť a častejšie než zvyčajne sklápali previnilo pohľady.

"Nebudem sa vás pýtať, ako sa ani iných nepýtam, na to, čo by ste vy na mojom mieste robili. Bolo by to hypotetické a vôbec nie objektívne." Keď si Jano odpil z piva, pokračoval vo svojom rozprávaní. "Len ja najlepšie viem, čo všetko som tomu obetoval a koľko sily, námahy a času ma to stálo, aby som sa to pokúsil aspoň čiastočne zvrátiť a priviesť na správnu koľaj. Už to však nešlo. Príliš dlho som bol z cesty a príliš veľa som do toho dal, aby som došiel tam..."

x x x

... aby som došiel tam, kde som bol a skade som následne túžil utekať čo najrýchlejšie preč, keď som zistil, kde som sa to vlastne dostal. Nemal som však už toľko energie. Nevládal som preraziť bariéru nepochopenia, obklopujúcu všetkých okolo mňa. Darmo som žene vysvetľoval, že sa naša situácia zmenila, že sa jej musíme teraz prispôbiť a rázne zmeniť náš život. Nedala sa ničím presvedčiť. Vravel som jej – počuj, Marcela, ale ja som kedysi spravil toto a toto, a to nebolo správne. A ja už nemôžem v tom pokračovať. To, čo máme, je plodom práve tohto môjho konania. Nemôžeš to naďalej odo mňa chcieť... A ona na to, že to je môj problém a mal som si to rozmyslieť predtým, než som do toho šiel, a že ona teraz

nebude platiť za žiadne moje prešľapy. A že som neschopný hlupák a slaboch, keď tento svoj banálny vnútorný problém nedokážem vyriešiť bez toho, aby som ju s tým otravoval a staval do pozície, že má aj ona sama o čomsi rozhodovať. Pojem morálky nehovoril nič ani jej. Nedokázala, respektíve *nechcela* prijať a stotožniť sa s mojimi dôvodmi a presvedčením. Keby to urobila, musela by sa totiž všetkého vzdať. Všetkého! A to nebola ochotná spraviť za nič na svete. Prišla by tým o svoju vilu, autá, luxusné dovolenky, plné šatníky, večierky so známymi, občasné vernisáže v Bratislave či dokonca vo Viedni, jednoducho o všetko, čo bolo súčasťou jej vysokej životnej úrovne, na ktorú si v priebehu rokov tak ľahko zvykla. I ja som vedel, že sa tohto všetkému budem musieť vzdať, no pre mňa to bola priateľná cena za pokoj a čistý štít, ktorý by som tým získal. Čo ma však mrzelo oveľa viac a čo som si veľmi dobre uvedomoval, bolo to, že s týmito banálnymi vecami stratím i ju, svoju manželku, a obe dcéry. Preto mi toto rozhodnutie trvalo tak dlho. Bez tejto dilemy, najväčšej akú som zatiaľ v živote mal, by som bol býval ten krok urobil už dávno predtým.

Ukončil som to rýchlo, rázne a radikálne. Upratal som po sebe stôl skutočne dôkladne. Jednoducho, jedného dňa som odišiel z domu. Len tak, bez ničoho; i bez zubnej kefky. Zo dňa na deň som sa stal bezdomovcom. Nie, že som musel, ale že som *chcel*. Žena ma nevyhodila z domu, ako sa to vtedy vravelo, sám som šiel.

Keď som sa dostal na ulicu, nebral som to – ako si všetci mysleli – vôbec tragicky. Naopak. Cítil som sa konečne slobodný. Po toľkých rokoch! Ten pocit sa len ťažko opisuje, lebo je tou najvnútornejšou vecou každého človeka a nedá sa len tak ľahko pretlmočiť ďalej. Chodil som naoko bezcieľne a na predchádzajúcu časť života som spomínal iba ako na niečo, čo bolo a pominulo. Nič ma už k tomu neviazalo. Nič. Iba spomienky na moje dve deti, ktoré sa vracali takmer s matematickou presnosťou. Zbavil som sa všetkého, čo ma s tou starou dobou spájalo, odišiel som a dobrovoľne spálil všetky mosty medzi sebou a svetom, v ktorom som dovtedy žil. Poslednou vecou, ktorá mi zostala, aspoň ako určitá pamiatka a pripomienka prešlých čias, bol *tento* elektronický diár. Pomáhal mi prekonávať, aj keď to znie možno smiešne, tie najťažšie obdobia, ktoré som zažíval. Keď som ho občas kde-tu vytiahol a ťukol doň, zožal som vždy spíšku úsmevov a zvláštnych pohľadov okoloidúcich, ktorí nechápali, prečo by mal mať človek, ktorý nemá ani vlastnú strechu nad hlavou, elektronický diár. Bolo v ňom uložených množstvo adries, telefónnych čísel i iných kontaktov na osoby, s ktorými som mal kedysi veľmi živé a intenzívne obchodné styky, a ktoré sa mi teraz radšej na ulici oblúkom vyhýbali len preto, aby sa nemuseli so mnou stretnúť. Osobne, alebo čo i len pohľadom. Nie preto, že by sa za mňa hanbili pre moje biedne oblečenie či výzor, ale preto,

že som im pripomínal reálne a až príliš radikálne stav, v ktorom sa časom budú musieť ocitnúť i oni: z vlastnej iniciatívy, ako ja, alebo jednoducho ako prirodzený následok procesov, ktoré uviedli do chodu svojim vlastným bezohľadným konaním. Bol som nepríjemným zrkadlom, v ktorom sa nik z nich nechcel vidieť. Tento diár ešte vždy nosím pri sebe, aj keď ho prakticky vôbec nepotrebujem. Len tak, z recesie.

Spomínaná kľúčová udalosť, ku ktorej toto všetko postupne spelo, sa odohrala minulý rok, v zime, koncom januára. To je *to*, na čo ste sa ma stále vypytovali, no čo je však len akousi sekundárnou vecou tohto všetkého, iba prostriedkom k jeho uskutočneniu. K uskutočneniu môjho vnútorného prerodu.

Áno, stretol som sa s jednou tajomnou ženou, o ktorej mnohé ani ja sám neviem. Bolo to stretnutie, ktoré ma naštartovalo smerom, akým som potreboval ísť, a tak účinne a efektívne, že by to nikto iný tak nezvládol.

V ten osudný štvrtkový večer som sa sám potľkal po jednom zo sídlisk; čo ma však do tých končín, ktorým som sa väčšinou vyhýbal, zavialo, netuším. Sedel som tam na lavičke a len tak sa knísal, lebo v ten večer som bol – pochopiteľne – opäť navalený a robila mi problémy i chôdza. Chcel som to tam iba poriadne predýchať a zasa ísť po svojom. Kdesi-čosi som však začul kroky. Pomalé kroky, ktoré sa približovali. Nevidel som skade idú, a tak som len pooku pozeral na rôzne strany. Padala hmľa a jej chlad mi nielen nepríjemne zachádzal za nechty, ale sa i vrýval do kože ako milióny dajakých mikroskopických ihličiek.

Z hmly sa začala vynárať čias postava, idúca smerom od blízkeho parčíku. Bola to žena. Pomerne malá, nízka. A veľmi chudá. Jej sporé oblečenie, krátka suknička a tenká bunda do pásu mi hneď padli do oka. Nezávidel som jej v tej zime. Prišla až k lavičke a postavila sa priamo pred oči. Chvíľu iba tak pozerala, usmievajúc sa, a ja na ňu. Bola veľmi sympatická, aj keď som ju nevidel príliš jasno. Pouličná lampa niekde za mojím chrbtom sypala jej do tváre svoj mliečny svit, rozptýlený v miliardách drobných kvapôčok hmly. No odraz v tých jej uhl'ových očiach bol taký výrazný a živý, že to tam istotne s ním svietilo i čosi viac.

"Chceš?" milo sa ma spýtala.

"Čo – či chcem?" Nedovtúpil som sa, čo mi to ponúka a tupo som na ňu hľadel.

"No... " kývla bradou dopredu, akoby mi tým chcela dopomôcť k pochopeniu, "chceš?"

Nepomohlo.

"Že či chcem?"

Nato uznala, že by viac nemalo zmysel čokoľvek mi vysvetľovať a chytila ma za ruku.

"Tak pod'!"

Ťahala ma bohviekade medzi paneláky, no za nič nechcela prezradiť cieľ našej cesty. O chvíľu však zastala a povedala, že sme na mieste. Pri obyčajnom paneláku, jednom z mnohých a mnohých. To, čo vzápätí nasledovalo, by sa dalo len veľmi ťažko priradiť k čomusi reálnemu. Doposiaľ to bolo pre väčšinu ľudí, ktorým som o tom povedať, iba zaujímavou rozprávku. Takže, podobnú reakciu očakávam aj od vás, aj keď by ma opak oveľa viac potešil. Znamenalo by to, že sa s vami začína čosi diať.

Byt, do ktorého sme vstúpili, bol už na prvý pohľad dosť zvláštny. Ihneď som si uvedomil omamnú vôňu, pomerne ťažkú, no zároveň príjemnú, zloženú zo zmesi azda dajakých orientálnych parfémov, rôznych bylín, korenín a kadidiel, ako na mňa dolieha a snaží sa vo mne vyvolať zmenený pocit vo vedomí. Dievča, ktoré ma sem doviedlo, nenápadne sa dakde vytratilo a viac som ho už nevidel. Zato ku mne prišli ďalšie dve, chytili ma každá za inú ruku a ticho viedli zo vstupnej chodby do jednej z mnohých miestností, ktorých tam bolo nepochybne viac než len dve či tri.

Orientálna atmosféra v nej bola blízka tej, akú zažíva človek, prechádzajúci sa uličkami istanbulskeho Starého bazáru. Dievčatá, ktoré ma doviedli až sem, sa s úsmevom a nebadaným úklonom so mnou rozlúčili a opatrne kráčajúc po jemnom, hustom koberci vyšli z izby von. Ich pekne upravené chodidlá, ozdobené viacerými prstienkami, retiazkami a ďalšími štrngajúcimi ozdobami, ostro kontrastovali s mojimi špinavými topánkami, zablatenými ešte z doby jesenných dažďov.

"Tak ťa tu teda vítam," niekto ma oslovil.

Obzrel som sa a zbadal tam stáť mladú ženu. Rovnako i ona bola oblečená do orientálnych šiat a rovnako i ona bola veľmi pekná, no už na prvý pohľad mala oproti ostatným niečo, čo im ešte chýbalo. Akúsi neskutočnú charizmu. Niečo, čo mi malo byť počas nasledujúceho večera iba zľahka naznačené.

Bez slova rukou jemne pokynula, aby som si sadol do širokého, pohodlného kresla. Posadila sa naproti mne.

"Prepáč nám to drobné klamstvo, ktorým ťa Fariba primela k tomu, aby si ju nasledoval až sem. Nebyť jej zvodom, neprišiel by si a nezažil to, čo zažiť máš."

Nechápavo som mlčal.

"Však nevieš čo?" usmiata chvíľku čakala na odpoveď, aj keď bolo vopred jasné, že ja to ticho nepreruším. "Je treba konečne uzavrieť ďalšiu kapitolu."

A rozprávala mi o rôznych veciach, o ktorých som väčšinou doposiaľ ani nepočul a ktoré sa mi javili takmer ako príbehy rozprávane Šehrazádou. Prvé, o čom mi v ten večer

rozpovedala, bolo o ženách, ktoré bývali v minulosti vo všetkých kultúrach vysoko ctené a uznávané pre svoju vzdelanosť, výnimočnosť a ušľachtilosť. Vedeli maľovať, hrať na rôzne hudobné nástroje či dokonca krásne spievať. Boli inteligentné a nadané nielen majstrovstvom rétoriky, ale aj písaného slova. Mali rozhl'ad ako v spoločenskom, tak i v politickom dianí. Tieto ženy ovládali to, čo je v súčasnosti už len zabudnutým umením a čo sa dnes maximálne tak veľmi skreslene popisuje. Ovládali chrámovú prostitúciu. Takéto špecialistky žili od Japonska a Číny, cez Babylon, Asýriu i Orient, až po krajiny Európy. A nevyhli sa ani starým civilizáciám Južnej Ameriky, či Egypta. Ich najznámejšie a najvýznamnejšie opisy sú z čias antiky, keď boli v Grécku známe najmä ako *hetéry*. Začalo to však, údajne, už v dobách starého Babylonu, keď po Zemi nechodili len ľudia, ale aj bohovia, učiaci mnohým vedám a umeniam. Jedným z týchto umení boli nadané i hetéry.

Podľa jej rozprávania som ihneď zistil, že aj ona patrí k nim. Aj ona je hetéra. Hetéra, ktorá azda dajakým zázračným spôsobom dokázala prežiť až do súčasnosti, alebo sa ich poznanie, ktoré vari predsa len až tak úplne nevymizlo, dostalo k nej i po tak dlhej dobe. Najviac ma však na tom zarážal fakt, že sa táto mladá hetéra stotožňuje s tými, ktoré žili azda pred tisícročiami, ako so svojimi priateľkami a súpútničkami, a udalosti tých čias opisuje, ako keby sa stali pred niekoľkými mesiacmi, maximálne rokmi. Výjavy, odohrávajúce sa v babylonskom chráme *Isagila*, zasvätenom Mardukovi, mi opisovala tak sugestívne, že som ani na okamih nezapochyboval o tom, že tam i ona sama kedysi chodila. Jej hlas zosmutnel najmä vtedy, keď začala rozprávať o konci ich zlatej éry.

"Od doby, keď som bola Mardukovou konkubínou sa celý náš systém zmenil na nepoznanie, upadol, napokon presne ako časom všetko ostatné. V Grécku sa ešte dalo, aj keď Marduk, čiže tam Zeus, už dávno opustil tento náš dom a na veľmi dlhú dobu sa opäť odobral bohviekde. *Hierudoloi* – nevesta božia – bol len prázdny pojem, ktorý si už nikto nedokázal správne vyložiť. No vtedy sa aspoň dbalo o múdrosť a poznanie, ožiarené svetlom vznešeného Jupitera a nikto si nás nedovolil degradovať na praobyčajné prostitútky. Aj keď vznešené, ale predsa prostitútky. Označením *posvätné* sa ľudia už iba pokúšali dať nám lesk minulej slávy, no nebolo to nič iné ako pozlátený obal bez obsahu. Veď aký už to mohlo mať zmysel, keď podstata – boží hostia, ktorým sme kedysi tak rady a oddane slúžili – bola preč?!"

A ja som zosmutnel s ňou.

"Preto ma vždy veľmi poteší," po chvíli mlčania pokračovala, "keď môžem z času na čas medzi ľuďmi postrehnúť niečo, čo tak veľmi pripomína esenciu nášho starého poznania – lásku na všetkých troch úrovniach. A preto si sa aj ty, milý môj, ocitol teraz

v mojej blízkosti. Je v tebe čosi viac než len povrchné prahnutie po citovom vlastníctve niekoho iného."

Keby to tak teraz počula Marcela – blyslo mi hlavou, aj keď mi to už vtedy bolo úplne jedno – aspoň by sa nad sebou trochu zamyslela. Tá to totiž vždy brala práve takto – city boli pre ňu všetkým a ak by ich bol býval ktokoľvek spochybnil, ostro by sa proti nemu postavila. Tak, ako mnohokrát proti mne. Svoje pocity naväzovala – bohužiaľ – nielen na osoby, ale aj na svoje zvyky, udalosti, či predmety, s ktorými prichádzala častejšie ako s inými do styku. Preto sa nedokázala zriecť toho, čo som ja musel bezpodmienečne opustiť. A počas toho večera som aj pochopil *prečo*. Vtedy som od hetéry po prvý raz začul to, čo som predtým vždy iba akosi podvedome cítil – že vzťah dvoch ľudí je splynutie duší.

"Splynutie duší?" fascinovane som sa jej pýtal.

"Áno, splynutie duší. Splynutie duší," dva razy mi to zopakovala. Minimálne dva razy.

Tento fakt mi dovtedy neprestajne unikal a nebol som sám schopný objaviť ho v sebe počas svojho života. Až keď mi ho hetéra takto pripomenula, musel som uznať, že to s mojou niekdajšou manželkou vôbec nebola tá pravá, osudová láska, ale len dajaké vyrovňavanie si starých dlžôb. Nič viac. Aspoň nie z mojej strany, keď som si do budúcnosti nepožičal od nej na žiaden úrok už ani šesťák, aby som jej ho nemusel zas niekedy opäť tak bolestne splácať.

"Vieš," misku s čajom, z ktorej si práve upila, položila na stôl, "človek by nemal byť sám. Nie je to jeho prirodzenosťou. Potrebuje byť neustále s niekým v kontakte; v užšom či širšom, v zamestnaní či v rodine, vo chvíľach pokoja, alebo pri plnom pracovnom nasadení. Jednoducho, vždy a pri všetkom. Ak nie je, trpí. Cíti sa nekompletný. Stále mu vo vnútri čosi chýba, no nevie, čo to je. Hľadá to, no nenachádza, a to práve preto, že ani len netuší, čo má vôbec nájsť. Pritom je to tak jednoduché."

"A čo je to?" netrpezlivo som zo seba vyhrkol otázku.

"Tvoja druhá polovička. Protikus, jeden jediný konkrétny protikus, ktorý do teba zapadne tak, ako žiaden iný. A ja ti s tým teraz pomôžem."

A začala mi vraviť o polarite v celom stvorení; o dualite v hmote a ako sa prejavuje vo vzťahoch; o duši človeka, ktorá rovnako, aby sa mohla realizovať a napredovať, musí mať svoj protipól; o týchto *dvojdušiach* a ich spoločnej púti – od okamihu zrodu až k opätovnému návratu ku Zdroju; o živote ako takom a jeho svetelnej podstate; a samozrejme o láske, ktorá je iba ako *pojem* neustále ľuďmi omieľaná, no samotná nepochopená zostáva im naďalej skrytá.

Vo svetle jej slov sa mi konečne začalo vyjasňovať, aký bol *skutočný* zmysel existencie hetér. Každému, kto za nimi prišiel, poskytlí lásku, akú si želal. Avšak len ony mu

dokázali poskytnúť tú najvyššiu. Len u hetéry mohol muž dospieť k takému maximálnemu uspokojeniu, ako u nikoho iného. Iba u nej zažíval tú skutočne pravú lásku. A pritom sa ho nemusela ani len dotknúť.

Následne začala hetéra hovoriť najmä o mne: kto som, aký som a prečo som taký, aký som, skade idem a kam smerujem, a dokonca mi povedala, čo mám rád a čo neznášam. Až pri jej slovách som zistil, že sa vlastne vôbec nepoznám.

A potom mi vysvetlila princíp, vďaka ktorému môžem presne a neklamne posúdiť, či žena, s ktorou prídem kedykoľvek do kontaktu, je alebo nie je tou mojou druhou polovičkou. Odteraz sa už nebudem musieť, vraj, obávať, že sa opäť s dajakou sklamem.

"Vieš," hovorila, "osudová láska nie je tá, s ktorej osudom si spojil ten svoj. To si mohol s každou, s ktorou ti to aspoň na úrovni tela zarezonovalo. Osudová láska je tá, s ktorou si sa spojiť *mal* a s ktorou by to zarezonovalo i tam hore."

A viete teda, chlapci, ako sa to dá zistiť? Do konca života by ste na to neprišli tak, ako ja, keby mi to sama nebola prezradila. Stačí sa na seba naučiť pozerat' očami tej druhej osoby. To je všetko... Nič si z toho nerobte, že to nechápete. Na prvý raz som to ani ja nepochopil. Musela mi to – ukázať.

"Už si pripravený?"

"Pripravený?" spytujúco som sa na ňu pozrel.

"Hej, pripravený uvidieť ju."

"Koho?" začudoval som sa ešte viac.

"Predsa druhú polovicu seba samého."

Zostal som ticho a úporne premýšľal, ako to vôbec myslela. Chce mi ukázať dajakú konkrétnu osobu, alebo iba symbolicky skrytú časť mojej osobnosti? Na nič som v priebehu tých pár sekúnd neprišiel.

"A to sa dá?"

"Ak sa obaja posnažíme, možno áno," a zasmiala sa tak, ako mamka na svojho malého syna, hovoriac mu: Keď uveríš, že tu bol Mikuláš, tak ti v čižmách za tou záclonou niečo nechaj.

"A kde ju uvidím?"

"No predsa tu," tri razy si prstami pravej ruky klepla na hrudník, "v sebe."

Kývla mi, načo sme sa postavili z pohodlných kresiel, v ktorých sme rozhovorom strávili takmer tri hodiny, a podošli o kúsok ďalej k dvom vysokým stoličkám s lesklým, strieborným potahom. Posadili sme sa tvármi k sebe. Svoju stoličku si prisunula ku mne tak, až sa nám dotkli kolená. Chytila ma za ruky, jemne mi ich pokrčila a otočila dlaňami nahor.

Potom tie svoje priložila k mojim, vložiac mi do dlaní svoje lakte, a svojimi dlaňami sa chytla jamôk zvnútra mojich lakt'ov. Takto prepojené ruky sme si položili na nohy.

"Teraz sa uvoľni ako len vieš," povedala a ja som zatvoril oči. "Dôveruj mi."

Snažil som sa na nič nemyslieť a svaly tela tak prispôbiť svojej mysli. Spomenul som si na rôzne meditácie, ktoré som kedysi pomerne často vykonával a na ktoré som v priebehu rokov akosi zabudol, keď som harmóniu a pokoj vo svojom vnútri zamenil za chaos a zhon spojený s mojimi podnikateľskými aktivitami. Z mojich myšlienok ma zrazu vytrhlo čosi zvláštne. Hetéra mi prudko stisla miesta na lakt'och, ktoré mi držala, a zároveň mi jemne šklbla celými rukami. Začul som jej hlboký výdych, no oči som neotvoril. Zacítil som však, že sa mi ruky začínajú akosi zohrievať, a to práve v miestach, kde ma drží. Toto teplo rýchlo postupovalo až k dlaniam, stade do ramien a následne do celého tela. Netrvalo to dlhšie než minútu.

"Neboj sa, len sa uvoľni... Nie je sa čoho báť," povedala sebavedomo.

Horúčava sa z roviny tela preniesla o čosi vyššie – spojila sa s emocionalitou a krátko nato pohltila aj moju myseľ. Tá pod vplyvom zvýšených vibrácií začala produkovať myšlienky v nebývalej intenzite.

A je to tu!

Obrazy v mojej mysli sa vyčistili a ustálili.

Zrazu som uvidel akúsi krajinu s niekoľkými chatrčami – a v pozadí more. A ďalší výjav – mesto kdesi v Grécku, zrejme Atény spreď dvetisíc päťsto rokov. Na bielych kamenných schodoch knižnice, sedí mnoho mužov a počúvajú slová, ktoré k nim hovorí Aspasia, známa hetéra tej doby. I ja som tam vtedy bol ako jeden z tých, ktorí sa radi nechali ňou poučiť. Okrem toho, že bola veľmi vzdelaná, bola i krásna. Viem, že som ju mal vtedy rád. Cítil som k nej okrem obdivu i lásku. A bolo to obojstranné. Keď na mňa pozrela a usmiala sa, ten fakt som si vždy uvedomil. Patrili sme k sebe. Nie prvý a ani posledný raz.

Hovorila niečo o matematike. Nevieť čo, nepočul som, čo hovorí, keď som ju mal v predstave pred sebou. Ale dojem z toho mi neomyľne vŕavel, že hovorí o matematike. O číslach a harmónii všade navôkol. A opäť zmena...

Obraz starého Grécka sa stratil a ja som sa zrazu uvidel v celkom inej úlohe. Že som to ja, vedel som úplne presne a neomyľne. Pociť, no najmä vnútorné *vedomie* sú v takýchto prípadoch nezameniteľné a vy ani na okamih nezapochybujete o opaku. Bolo to v Anatólii, v ríši Chetitov, niekde tam, kde sa dnes nachádza centrálna Turecko. Vzhľadom k našej chronológii, písal sa rok tisíc sedemsto šesťdesiat pred Kristom.

Videl som tmavého, bradatého a dobre stavaného muža, uháňajúceho po púšti na hnedom koni s bielou lysinou na hlave. Videl som – seba. Na hlave mi viala čierna šatka, uchytená tenkým koženým remienkom; obuté som mal jednoduché sandále. A oblečené ľanové šaty, previazané hrubým povrazom, za ktorým bola zastoknutá nádherne zdobená dýka – symbol hierofanta akejsi spoločnosti. Bol som veľmi silným, mocným mužom. Rodinu som nemal. Volal som sa Eliskafar.

Cválal som púšťou a s približujúcim sa cieľom zreteľne vnímal napätie, ktoré sa vo mne zvyšovalo. Nevieť, či som túžil vidieť viac svojich druhov – z ktorých s podaktorými som nebol už dlhú dobu – alebo ju. Túžil som po nej, po žene. Po jednej konkrétnej žene, ktorá ma tam mala rovnako čakať a ktorá mi bola veľmi blízka.

Po niekoľkých dňoch únavnej cesty som bol konečne na mieste. Pred mojím zrakom sa objavilo šesť veľkých stanov, stojacich blízko akýchsi ostrých skál. Spoločnosť, ktorej som bol jedným z veľkňazov, sa pravidelne stretávala dva razy do roka. Vždy počas posledného splnu pred slnovratom. To ako oficiálne. Neoficiálne stretnutia sme mávali podaktorí častejšie, najmä ak sme pracovali na dajakom poslaní viacerí a bolo nevyhnutné koordinovať spoločné kroky a zadeliť si úlohy. Používali sme zvláštny jazyk, ktorým sme nielen hovorili, ale aj písali. Pod najvyšším trestom bol zaprisahaný každý člen, ktorý nikdy o ňom nesmel – ani v náznakoch – nikomu nič prezradiť. A to sa aj dodržiavalo. Ak by som si však mal naň teraz spomenúť a nebudaj v ňom i rozprávať, nebolo by z toho vôbec nič. Vyfúkal zo mňa spolu s mojou niekdajšou identitou, nazývajúcou sa Eliskafar. Iba dve slová, ktoré mi prišli, jediné z tých všetkých, na um, sú: *Lakrit lahó*. Tak sme si hovorili, keď sme sa stretli. Bolo to niečo ako *Bud' pozdravený!*, či skôr spojenie pozdravov *Zdravím ťa!* a *Dobrá deň!* do jedného výrazu, v ktorom sa oba významovo zlučovali v dokonalom súzvuku. I vtedy som povedal práve toto – *Lakrit lahó!* – a svižne som zoskočil z koňa.

"Aká to bola spoločnosť?" tichým hlasom som sa spýtal hetéry, majúci oči stále zavreté. Cítil som k nej a k ostatným jej členom, akýsi zvláštny druh spriaznenosti. Cítil som, aké je to, keď človek niekam patrí.

"Táto spoločnosť, ktorej si bol členom, iniciovala a vykonávala nábožensko-politické kroky, pomáhajúce k celkovému povzneseniu sa ľudí v tej dobe. Bola to stará, mystická spoločnosť," povedala mi hetéra. "Jej názov sa však do súčasnosti nezachoval. Prachom času zapadnú nielen banálne veci. Avšak určité písomnosti tejto spoločnosti, ktorá stále pretrváva, vlastnia jej bájni učitelia, ktorí chodia i dnes po tejto zemi."

"Čo sú to za ľudia?" zvedavo som sa jej spýtal.

"Sú to členovia rôznych tajných lóží. Disponujú obrovskými informáciami. Hovoria si *Bratia Svetla*. Pôsobia i u nás. Nie je ich veľa, ale vedia dobre mlčať."

Na moju otázku, ako by som sa mohol s nimi spojiť, odpovedala, že to nie je možné. Oddelujú nás rôzne úrovne a tie sa nedajú len tak jednoducho prekonať.

"Vtedy si bol veľkňazom, no zneužil si svoje schopnosti, ktoré dnes považujeme za zázračné, a ktorými si vládol. Konečné účtovanie bolo tvrdé. Eliskafar bol to tvoj duchovný úpadok, z ktorého si sa dostával len veľmi ťažko a pomaly. V tomto tele si však opäť zneužil svoje postavenie. Aj keď si podvedome vedel, ako to dopadne, urobil si to znovu. Tak ako vtedy. Moc je sladká."

Myšlienky som opäť naladil na obrazy a pocity, ktoré som opustil pred niekoľkými minútami. Výjavy na mojom vnútornom plátne znovu ožili a ja som sa uvidel, ako vchádzam do jedného zo stanov. Čakala ma tam. Bola kňažkou z Egypta, z krajiny s magickým menom *Ebn*. Keď som ju zazrel v tejto mojej predstave, spoznal som v nej rovnakú ženu, ktorú som videl sedieť pred pár okamihmi na schodoch aténskej knižnice. Aj keď ich od seba delilo viac než tisíc dvesto rokov, boli obe tou istou ženou. Navonok iné, vo vnútri však totožné.

"A teraz sa snaž čo najdokonalejšie vycítiť tento okamih," poradila mi hetéra. "Koho vidíš?"

"Vidím," vravím, "vidím – seba..."

Cítil som sa s tou ženou prepojený tak silno, že to nemohol byť iba pocit obyčajného vzťahu dvoch ľudí. Naše spojenie zjednocovala jediná podstata.

Neprestajne som si kládol množstvo otázok, na ktoré mi akosi samé hneď aj vyvstávali odpovede: Kto je to vlastne? Kto je táto žena?

Ale veď to nie je len tak dajaká žena – to som ja sám! Je to časť zo mňa, vtelená do tela ženy. Sme totožní!

Keby som sa narodil ako žena, uvažoval som ďalej, vypadol by som určite dajako takto. Áno, *presne* takto! Nebolo by medzi mnou a touto ženou rozdielu. Alebo... že by som sa predsa len narodil ako žena? Zároveň?

V čom je iná odo mňa? V ničom! Ak by sme nemali rozličné telá, boli by sme *jednou* dokonalou bytosťou. A telesnú rozdielnosť je už jednoduché nulovať vzájomným spojením.

Podišiel som k nej a objal ju. Egyptanku. Srdečne sme sa zvitáli. Po dlhým mesiacoch odlúčenia to boli naozaj vzácne okamihy. Niekoľko mladých žien, asi otrokýň, v tichosti odišlo preč a nechali nás samotných.

Bola medzi nami dokonalá súhra, ktorá sa len tak nevidí. Veď ktorý človek sa vám slovami: Ja som predsa ty! – môže úprimne a zodpovedne priznať? Iba ten, kto si je toho –

ako niečoho reálneho a nemenného – i dostatočne vedomý. A takéhoto človeka stretneme počas života, ak si to vôbec zaslúžime, iba jediného. Tie slová – Ja som predsa ty! – mi Egyptanka povedala počas toho života mnohokrát.

Čo to musí byť za zvláštnu silu, ktorá behom krátkej chvíle urobí z úplne neznámeho človeka pre nás človeka tak blízkeho!?! Ved' spoznáваме a v živote stretávame stovky a tisíce ľudí! A práve ten jeden jediný človek sa zastaví, usmeje sa na nás a povie: Ahoj, tak už som tu! Konečne...

Náhoda? Myslíte? V poriadku, súhlasím, nazvite to aj náhodou, ale musíte si presne určiť, čo to tá *náhoda* vôbec je. Keď je to len prirodzený následok nám stále neznámej príčiny, aj ja to veľmi rád nazvem náhodou.

Neprestajne som sa pýtal, čím som si to ja – práve ja! – zaslúžil, že chce táto osoba nezištne obetovať celý svoj zvyšok života tomu, aby mohla byť neprestajne už iba so mnou a s nikým iným?! Aká to musí byť od nej neuveriteľná sebaobeta a vnútorné rozhodnutie, že tento svoj čin nebude do budúcnosti nikdy ľutovať, nech by už náš vzťah dopadol akokoľvek!

Stav pochopenia u mňa neprestajne rástol. Bolo mi to viac a viac jasnejšie. Blížil som sa k bodu, keď mi už ničoho nebude treba a všetko spojené s princípom *dvojduše* spoznám v celej jeho komplexnosti.

Keď to nastalo, zasiahlo ma to ako presne mierený šíp.

Opäť som sa v predstave uvidel, ale teraz už nie ako samotný Eliskafar, ale ako – Egyptanka. Bol som stále ním, mal som jeho vedomie, vedomie Eliskafara, no zároveň som sa naň pozeral očami Egyptanky, cítil som k nemu vzťah skrze city Egyptanky a toto všetko som si uvedomoval vedomím Egyptanky. Takto som mohol presne až do tých najmenších detailov vedieť, ako veľmi ma tá žena miluje. Vlastne, dalo by sa povedať, že som takto miloval sám seba. No nebola to láska egoistická, či narcistická. Bola to láska, ktorou miluje jedna moja polovička tú druhú. Takouto láskou dochádza k zjednoteniu každého s každým a všetkého so všetkým v dokonalej Jednote. Vedel som, aké je to byť milovaný a milovať súčasne, aké je to mať rád niekoho, kto má rovnako rád vás.

Bol som sebou i ňou. Vedel som, že ja som ona a ona je ja. Obaja sme *Ja* a *Ja* je obaja. Som jedno, vďaka nej polarizovaný v dvoje. Áno, vďaka nej som pochopil jednotu svojho doposiaľ nedokonalého systému. Zapadli sme do seba na všetkých troch úrovniach. Nie sme dvaja – zlúčení v jedno, sme jedno – až doposiaľ rozdelené na dve.

A toto pochopenie mi už nikto nikdy nevezme.

"Tvoje druhá duša," prezradila mi hetéra a v jej hlase som zacítil uspokojenie, "je osoba, ktorá ti dovoľí spoznať sa práve skrze ňu."

Stretnutie v Anatólii nebolo naše prvé a ani posledné. Asi to však bolo jedno z tých najintenzívnejších, vďaka ktorému som si ja teraz mohol za pomoci hetéry uvedomiť všetky jeho zákonitosti do tých najmenších detailov. Ak by som to opäť nanovo vnútorne neprežil, žiadnymi slovami by sa to nedalo takto opísať. Preto si nerobím – úprimne – žiadne veľké nádeje, že vy ma pochopíte. No pri troche snahy môžete mať už o tom aspoň aký-taký obraz.

Keď pred mojím vnútorným zrakom skončili i tie posledné výjavy, plne som sa uvedomil, ako sedím na stoličke. Bol som neskutočne napätý a nedokázal som sa zmôcť ani na slovo. Bránica i celý hrudník sa mi chveli, v žalúdku som cítil ťažobu. Ako keby bol mnou iba pred malou chvíľou prebehol elektrický prúd ohromnej sily. Energia mi stade vystreľovala do celého tela.

Hetéra mi pustila lakte, za ktoré ma až doposiaľ držala, a jemne mi chytila dlane. Tak sme sedeli v tichu ešte ďalšie minúty, až pokým som sa neodvážil konečne otvoriť oči.

"Tak ako?" spýtala sa ma s chápacím úsmevom.

"Sila," bolo jediné slovo, na ktoré som sa zmohol.

"Už to teda vieš?"

Nato som iba ticho prikývol.

"A nezabudneš to? Nikdy?"

Opäť som len hlavou pokýval, tentoraz záporne, a obaja sme sa zasmiali. O pár chvíľ ma však premkol smútok, keď som si spomenul na svoju súčasnú situáciu a na to, že sa musím opäť vrátiť do tejto reality. Sklonil som odovzdanú hlavu a sklopil zrak.

Keď sa ma spýtala, prečo som zrazu tak sklesnutý, povedal som, ako sa cítim a že by som stádo najradšej už nikdy neodišiel. Vysvetlil som jej, že pravda, ktorú som práve pochopil, ma nielen oslobodzuje, ale určitým spôsobom i zväzuje a bráni mi v opätovnom návrate na ulicu. A že žena, ktorú som videl a skutočne v nej spoznal stratenú časť seba samého, je pre mňa takmer nedosiahnuteľným cieľom, o ktorom ani neviem, či mi vôbec bude dopriate dôjsť až k nemu. Nech som však vravel čokoľvek, hetéra žiaden môj argument neuznala a všetky zmietla šmahom ruky.

"Hlavu hore! Už to len vydrž. Nie je to vôbec také, aké sa na prvý pohľad zdá. Ako toto pre teba ťažké obdobie teraz pretrváva, tak raz bude nenávratne preč. A aj keby si potom sám chcel, už by si ho neudržal dlhšie žiadnou silou. Utápaš sa vo svojich nezmysloch a nejestvujúcich mentálnych konštrukciách. Nie je to totiž nič iné, iba točenie sa v kruhu bez možnosti z neho vystúpiť. A pritom stačí tak málo: zodvihnúť pohľad od zeme a pozrieť sa priamo pred seba. Len ruku vystrieť – a máš to! Nie je nič jednoduchšie, ako akceptovanie tohto stavu, ktorý reálne existuje, no ty o ňom ešte nevieš. Nevieš, že existuje iba on a *nič* iné,

a myslíš si, že potrebuješ niečo hľadať, na niečo čakať a po niečom túžiť. Keby si len videl, drahý, celý ten tvoj životný tok nasledujúceho obdobia, keby si len videl, aký si tam šťastný, spokojný, vyrovnaný, aký si prirodzený a úplne iný, než si teraz, keby si toto všetko videl ako ja, v tom momente by si sa takým stal. Už by si nepotreboval viac ani sekundu, aby si toho stavu mohol dosiahnuť. Bol by si v ňom! Stal by si sa tým, na koho čakáš ako na niekoho neznámeho a tebe cudzieho. Čas, ktorý sa zdá ľuďom taký reálny, samozrejímavý a nevyhnutný, nie je tu totiž pre nič iné ako na to, aby nám v tomto svete pomohol preklenúť brehy dvoch rozličných stavov pochopenia."

Strach zo mňa vskutku opadol a upokojil som sa. Naozaj som sa nemal čoho obávať. Na nasledujúci život som bol vnútorne dostatočne pripravený. Už som nepotreboval nič. Pochopil som, že sa môj čas v tomto priestore naplnil. A skutočne to tak bolo.

"Budeš už musieť ísť," oznámila mi to, čo som očakával.

Keď sme sa postavili, pristúpila ku mne a zadívala sa mi do očí takým zvláštnym spôsobom, ako žiadna žena nikdy predtým.

"Dovoľ, aby som sa s tebou rozlúčila tak, ako to bývalo u nás vždy zvykom," a podišla ku mne ešte tesnejšie.

"Chyť ma okolo bokov."

Keď som ju poslúchol, svoje ruky mi položila na ramená. Ich jemný tlak mi neomylné naznačil, čo bude nasledovať. Asi som bol príliš nedočkavý, keď som sa začal k nej nakláňať, no dôrazne ma zastavila.

"Nie! To musím ja!"

Veľmi pomaly približovala svoje ústa k tým mojim, až sa nakoniec predsa len dotkli a takto spojené zostali niekoľko ďalších sekúnd. Ak by som vám začal teraz opisovať, aké to bolo, mrhal by som časom, opisujúc neopísateľné. V takomto *bozku hetér* je okrem samotného fyzického kontaktu prítomné aj čosi, čo mu dáva tú pravú silu, hĺbku i zmysel.

To bol náš jediný dôverný dotyk počas celej noci. Nikdy predtým a ani potom sa naše telá ani na okamih takto nedotkli. No nič to nezmenilo na tom, že som vtedy prežil totálne naplnenie nášho stretnutia. Uspokojeniu, ktoré som cítil v jej prítomnosti, sa nevyrovnajú spojenia ani so stovkami žien, ktoré by som počas celého zbytku života mohol mať. Bolo by to iba naháňanie sa za niečím neskutočným a chimérickým, no napriek tomu tak reálnym. Veru, chlapci moji, po inom by ste už ani vy netúžili, keby ste dokázali zachytiť aspoň zrníčko pocitu, ktorý som počas tej noci neprestajne pri nej zažíval.

Najviac ma však na tom všetkom tešil fakt, že som plne pochopil, čo je to vlastne tá naša druhá polovička, čo je to *druhá časť* nás. Viem, že práve toto bol skutočný dôvod môjho

stretnutia s hetérou. Do vnútra mi zasiala semienko, ktoré vykličilo a začalo rásť. Niečo také ako duchovné partnerstvo už pre mňa nebolo ničím nepochopiteľným. Vedel som, ale *skutočne* som vedel a cítil som to, že niekde na tomto svete žije žena, ktorá je so mnou spojená zvláštnym putom, a toto puto nás k sebe viac a viac približuje. Aj keď som ešte netušil, kto to konkrétne je, stačilo mi vedieť, že aj ona dýcha rovnaký vzduch ako ja, že i ona rovnako chodí po tej istej zemi a že i na ňu rovnako svieti Slnko, aby som bol spokojný. Priblížili sme sa k sebe *skutočne* veľmi blízko – v čase i priestore. Nebolo to už pre mňa len teoretickou možnosťou, ale reálnym faktom.

Nie je ďaleko doba, vrazil som si, keď sa budem cítiť opäť kompletným. Viem, že sa naozaj stretneme tak, ako viem, že ráno vyjde Slnko, aj keď ho v noci ešte nevidím. To je zákon, následok predchádzajúceho sledu príčin – jednoducho, nemôžeme sa nestretnúť.

"Keď ste boli spolu naposledy, sľúbili ste si, že sa vaše životy raz opäť spoja," vravela hetéra ostatné slová nášho stretnutia. "Ten okamih sa práve priblížil. Žena, s ktorou sa zakrátko spoznáš, ti je naozaj určitým spôsobom súdená. Keď sa s ňou streneš, ihneď budeš vedieť, že je to ona. Je to človek, ktorého život učil veľmi tvrdo, ale že ho naučil, o tom ani v najmenšom nepochybuj. Tá žena nie je iná od tej, ktorú si mal pred pár okamihmi možnosť viackrát si vybaviť vo svojich dávno zabudnutých spomienkach. I ona patrila kedysi medzi nás, dokonale ovládala naše remeslo a bola jedna z mála, ktorá si ho dokázala udržať na rovnako vysokej úrovni počas mnohých životov. Odklonila sa však od započatej cesty a rozhodla sa pre inú. So všetkými rizikami s tým spojenými. Vedome a s pokorou. Ty si bol vtedy – čo ako Eliskafar – tou príčinou jej rozhodnutia. Obetovala sa kvôli tebe. Nesklam ju."

Nesklam ju – tá veta mi neprestajne znela ani neviem ako dlho. Bola to posledná vec, ktorú mi hetéra povedala. Aspoň si už na nič iné nespomínam. Nesmiem ju sklamať, nesmiem ju sklamať... potichu som si stále šomral, dýchajúci si do dlaní. Opäť som sedel na lavičke tak, ako predchádzajúci večer. Že som tam, uvedomil som si až po tom, čo mi viackrát po chrbte prebehla zimnica a striaslo ma. Telo som mal celé skrehnuté. Ešte bola tma. Okolo mňa prešli prví ľudia, idúci do práce. Šúchal som si ruky a rozotieral stuhnuté prsty. Myslel som mal úplne bdelú a po včerajšej opici nebolo ani stopy. Ani v hlave mi dokonca nedunelo, čo inokedy bývalo takmer vždy pravidlom.

Nesmiem ju sklamať, nesmiem, nie, nie, nesmiem...

Od toho dňa nebolo ani jediného okamihu, kedy by som si nebol pripomínal ten večer a všetko s ním spojené. Nikdy ma neopúšťal tajomný, hrejivý pocit šťastia. Vedel som, že je len otázkou času, aby sa zrealizovalo aj v reálnom živote to, čo mi hetéra tak prorocky už

vtedy opísala. Bol som v tom pocite nekonečne šťastný a z mojej tváre úsmev akoby viac nechcel zmiznúť.

Práve minulý rok uderili silné februárové mrazy, ktoré jedného z mojich kamarátov v parku na lavičke pripravili o život. No i táto nepríjemná tragická udalosť nebola dosť silná na to, aby ma toho úsmevu zbavila. Žil som v stálom prítomnom okamihu a čas...

x x x

"... a čas, v ktorom sa skrýva všetko prejavené, všetko, čo už bolo, alebo ešte len bude, bol tak pokorným sluhom, nad ktorým som mal neobmedzenú moc. Ľudia, ktorí ma stretávali, sa na seba iba nechápavo pozerali a ťukali si na čelá, v duchu ma sľaby šíleného ľutujúc. V skutočnosti to však bolo naopak – bol som to *ja*, kto z celého srdca úprimne ľutoval ich.

Len sa pozerajte, vravel som si, len sa smejte, bezvedomé tvory. Keby ste aj vy pochopili to, čo som pochopil ja, aj vy by ste sa tomu smiali. Celkom určite.

A to je tak všetko, čo by som k tomu povedal.

Ako bezdomovec som prežil ešte ďalších trinásť mesiacov. Rok dvetisíc sa preklopil do tohto a nastala jar, počas ktorej sa skutočne všetko zmenilo tak, ako sa zmeniť malo. Už nie som na ulici. Svet sa mi naďalej zdá smiešne komický, no snažím predsa len smiať o čosi menej. Kvôli ľuďom. Jednoducho, žijem ako žijem. Mám už iné priority. Viem, skade idem a kam smerujem. Pripadám si ako márnوترatný syn, ktorý sa po dlhých útrapách opäť vrátil do domu svojho otca. Som opäť tam, kde som bol predtým, avšak – iný. A verím, že to tak už zostane," uzavrel svoje rozprávanie Jano.

Matúš s Tonom zadumane sedeli naďalej bez slov, no keď Jano dlhšie neprehovoril, došlo im, že jeho príbeh práve skončil.

"Pánadeka! No... Tak to teda hej," vyslovil Matúš niekoľko slov bez zjavného úmyslu nimi čokoľvek povedať. "Ale už si v poriadku, pravda?"

"Vidíš azda, že mi čosi chýba?" Jano sa zasmial a hravo rukami upažil, aby si ho mohol Matúš prezrieť. "Som celý. A kompletný!"

"To je dobre. To je dobre," zopakoval Matúš, ako keby si doposiaľ oňho robil starosti.

"Počuj, Jano," konečne sa do rozhovoru zapojil aj Tono, "že si si to tam s ňou v tom byte poriadne užil, čo!? Nevrav mi tu také hlúposti, že nie! Priznaj farbu priateľom! Aké to s ňou bolo, *heh*?"

"Ale neotravuj so somarinami!" zahriakol ho Matúš. "Veď nám povedal, že nič nebolo, tak čo sa ho vypytuješ stále to isté!?"

Jano sa opäť začal na nich dobre baviť. Dohadovali sa na slovíčkach a zdôrazňovali tie najmenej podstatné veci. Aspoň bola sranda.

"Mňa by skôr zaujímalo," po chvíli sa Matúš znovu otočil k Janovi, "či si sa stretol s tou ženou, vieš, s tou, s ktorou si sa mal?"

"Viem, viem," odvetil mu Jano. "Mal som už možnosť ju uvidieť. Naozaj. Bola to krásna bytosť. Keď som ju zbadal, nedokázal som od nej fascinovaný odtrhnúť oči. Čo je však hlavné – a na čo ma aj hetéra vopred upozornila – videl som sa v nej. Myslieť si však, že keď sa niekto v niekom *vidí*, znamená, že ho iba obdivuje a berie ho za svoj vzor, je veľmi plytké, skreslené tvrdenie. Skutočný význam je oveľa prozaickejší a znamená, aj keď sa to mnohým môže javiť len ako prirovnanie, naozaj to, čo tvrdí: vidieť sa očami niekoho iného, vidieť niekoho iného a spoznať v ňom seba. To sa však nedeje tak často, ako by sa zdalo. Je to vec vskutku prevzácná."

Matúša jeho odpoveď evidentne zaujala a spýtal sa ho v tejto súvislosti ešte na čosi ďalšie. Tejto otázke však Jano už nevenoval pozornosť a v diaľke sústredene sledoval rušné dianie. Naraz spozornel.

"No, budem už musieť ísť," povedal a z pohára vycedil posledné kvapky horkého piva, "rád som si s vami posedel." Postavil sa, zodvihol zo zeme kufrík a podal kamarátom ruku. Obaja sa s ním lúčili veľmi neradi.

Vykročil pomedzi stoly a následne si to zamieril priamo k neďalekej cestovke. Pred jej výkladom sa pomaly prechádzala akási vysoká, dlhovlasá blondína, ku ktorej Jano bez otáľania pristúpil a pobožkal ju. Tono pozrel na Matúša a Matúš na Tona. A obaja opäť na Jana, ktorý sa pomaly vzdŕaľoval ruka v ruke s tou svojou blondínkou.

"Poznáš ju?"

Matúš iba bez slova pokrútil hlavou.

"Žeby to bola jeho bývalá žena?"

"Ale prosím ťa! Tú poznám. Skôr mi napadá... to je hlúposť!"

"Čo?" zareagoval zvedavý Tono.

"To by nám bol rovno povedal... Myslíš, že sa v sebe vidia?"

"Jáj! Že by to bola tá... no tak to je fakt hlúposť!"

"Že?" utvrdil sa Matúš.

"No je. Je."

"A dáme si ešte po jednom?"

"Vieš čo?" Tono sa dôležito zadíval na hodinky. "Dáme."

Ján Jankech

Kráľovská nevesta

Pozri sa Cirkev, nádherná kráľovská nevesta,
hľad' na svojho ženícha, aká veľká je jeho obeta.
Vlastnou krvou ti podpísal vernosť na Kalvárii,
kde za teba z lásky trpel v smrteľnej agónii.

Miloval ťa a aj svoj život za teba položil,
aby ti v nebeskom kráľovstve skvostný príbytok pripravil.
Neboj sa tohto sveta ty Božia vyvolená Cirkev Kristova.
Neboj sa zlého ducha, ani jeho nástrah čo tu snová.

Tvoj ženích dobre vie, že svet ťa nenávidí a prenasleduje,
no on ťa nikdy neopustí, lebo ťa nekonečne miluje.
Maj odvahu a buď odvážna pri znášaní svetských príkorí,
lebo tvoj ženích ti už príbytok na nebesiach pripravil.

Rachabin chválospev pri Kristovom zostúpení k zosnulým

Ukázal si mi svoju lásku Pane Bože Izraela,
keď si mňa nehodnú slúžku Rachab vytrhol z rúk diabla.
Bola som bohatá, bývala som v paláci a mala som šperky,
no za chladnými múrmi Jericha mi chýbal aspoň kúsok lásky.

Mňa, najväčšiu hriešnicu z mesta Jericha pohanského
vyvolil si si ó Bože a začlenil do rodokmeňu Dávidovho.
Do rodu kráľovského z ktorého pochádza i najnevinnejšia panna,
krv ktorej, je krvou tvojho syna, nášho vykupiteľa a pána.

Ušetril si ma v Jerichu, meste hriešnych ľudí,
keď z môjho obloku visel povraz z červených nití.
Teraz ma oslobodzuješ i z predpekia a uvádzaš do záhrady rajskej,
lebo si mi umožnil vybieliť si svadobné rúcho v krvi Kristovej.

Ján Jankech

Večné šťastie

Večné šťastie znamená milovať a otvoriť srdce Pánovi,
lebo len On jediný dá radosť a v nebi ťa oslávi.
On klope na tvoje srdce a čaká, kedy mu otvoríš.
„Otvor mi!“ Vraví. „Chcem ti dať lásku po ktorej túžiš!“

Ježiš miluje tvoje srdce a od večnosti má s tebou plány.
Pozná ťa, chce ti pomáhať a hojiť tvoje rany.
On je dobrý pastier a ty jeho milovaná ovečka,
ktorú by chcel s láskou položiť na svoje plecia.

Záleží mu na tebe a prešiel by pre teba hoc i celý svet.
Odovzdaj mu svoju dušu, aby ju raz mohol do neba priviesť.
Kráčajme teda všetci ku šťastiu, kráčajme ku Pánovi
a on premení naše srdcia na kúsok raja na zemi.

Ján Jankech

Nanebovzatie

Jasali nebesia v nádhere, lebo Matku Božiu prijať mali.
Smútok v duši však skrývali jej drahí synovia apoštoli,
keď Matka Cirkvi slávila s nimi na zemi eucharistiu naposledy.
Ján apoštol Márii vraví: „Bude nám ľúto, budú tu chýbať tvoje rady.“

„Naveky som vašou matkou a vy moje dietky, nebudete sami.
Milujem vás a u Ježiša budem za vás orodovať modlitbami.“

Naplnila Mária Boží plán, pošliapala hadovi hlavu,
stala sa matkou i služobnicou Pána a on jej dal večnú slávu.

Zem spievala na rozlúčku, bo nadišiel deň i prišla hodina,
keď najsvätejšia žena Panna Mária mala byť vzatá do neba.

Víťazná kráľovná ulicami Jeruzalema prechádza,
na poslednej ceste svätá Cirkev svoju matku sprevádza.

Za jasnej noci prvotná Cirkev na chrámovú horu vystupuje,
kde zbor cherubínov hrá na citare a Matku božiu oslavuje.

Keď Mária s apoštolmi do chrámu vstúpila,
uprostred noci zažiarilo slnko a nebeská brána sa otvorila.

Nebeský anjeli zlietli, po svoju kráľovnú si prišli.
Slnkom ju odeli a hlavu dvanástimi hviezdami ovenčili.

Zažiarila Panna, st' a zornica nad svätým mestom
a Cirkev oslavovala Máriu matku svoju s láskou.

Ľudské oko nevidelo toľkú krásu, takej slávy,
keď anjeli niesli Máriu do neba k Pánovi.

Naša nádej a spása

Zlatá hviezda zažiarila nad Dávidovým rodným mestom,
by oslávila mesiáša, kráľa sveta svojím jasom.
Proroctvá sa naplnili, dnes nadišla plnosť času,
narodil sa Boží syn a priniesol nám spásu.

Bud' hrdý Betlehem, ved' tejto noci vesmíru si stredom.
Jasaj preto, lebo Boh sa tu stal človekom.
Ty si však chladný, kamenné srdcia majú tvoje dietky!
Nepoznáš si pána? Nemáš v sebe ani kúsok lásky?

Zobud' sa Judea! Raduj sa Benjamín! Oslavuj celý Izrael!
Ved' dnes prišiel prisľúbený Izaiášov Emanuel.
Júdov dom ho však dnu nepustil, Lévi mu nepáli kadidlo,
vyvolený ľud oslepol, nevidí a nechce vidieť svetlo.

Kde vaše oči slepnú

1. kapitola

Už opäť bola taká. Tiché záдумčivé čierne perly na zamatovej tvári hľadeli ponad plece cez okno na čisté snehové vločky, meniace sa pod uponáhľanými nohami bankárov a ich asistentiek na sivú neestetickú hmotu, ktorá sa kvôli nedostatočnej zime iba nepríjemne lepila na priskoro obuté čižmy. Bledulinké pery zastali v nemom slove, no jej výraz a to, ako sedela, nepotrebovalo verbálnu komunikáciu, aby vyjadrilo postoj. Odpor. Odpor hraničiaci s ľahostajnosťou. Tak dlho čakám na jej úsmev! Hm, zvonenie telefónu ma núti opraviť sa – vyčkávam úprimný úsmev vyvierajúci z čistej a hlbkej lásky.

„Prosím, tu Simi,“ zodvihla volajúceho a jej hlas sa automaticky prepol do polohy dokonale predstieranej radosti, o ktorej si i majiteľka po rokoch lží samej k sebe myslela, že je skutočná.

Vedel som, kto volá. Podráždený sykot však v mojej hrudi zastavila vlastná povaha. Čakal som na jeho klamstvá napokon po stý krát.

„Chýbaš mi viac, ako si dokážeš predstaviť. Povedz, že máš čas!“

„Hm, na teba si ho vždy rada urobím. Stačí navrhnúť kedy a kde,“ stále sa usmievala.

„Pred vašim intrákom o desať minút.“

„Nie je problém, o chvíľu som tam. Ty si to, čo práve potrebujem,“ ukončila rozhovor ukrytá v predstavách.

Pche! Ako môžu ľudia tak ostro klamať a ani o tom nevedieť?! *Obráť sa na mňa, Simi, ja ti poradím!* Ibaže ona hľadala útechu u Jakuba – sedemnásťročného tmavého prudko príťažlivého chlapca s mačacími očami. Vybehla z hudobnej miestnosti internátu jedinej dievčenskej strednej školy na Slovensku.

Bolo zaujímavé sledovať to, že čím viac jej bola odopieraná mužská prítomnosť, tým viac ju vyhľadávala. Smrť otca pred piatimi rokmi veci iba trpko skomplikovala, ako keď pavúkovi niekto nečujne brnká na lepivú pavučinu a on čaká, že po signáli príde potrava. Stačí však jeden neuvážení cudzí pohyb a sieť sa rozpadne. Čo zostane chudákovi pavúkovi? Z začať odznova. Simi i jej matka pavúciu skúšku dobre poznali, nestalo sa iba raz, že museli budovať zase kameň po kameni.

Mama si už muža nenašla, hoci ponúk mala viac ako dost, no jej srdce už do konca života nenájde spriaznenú dušu. To je jej údel. Však jej krásna dcéra štipendiom získala i nových priateľov a muža, ktorý presne splňal jej predstavu o ideálnom partnerovi – Jakuba.

No nebol tým, za koho ho považovala. Možno to i občas cítila, ale súdiť ju neodnesie jedinému oku o slzu menej. Myslel iba takmer ženy, sotva nadýchnutej vlastným šestnástym rokom vlečúceho sa života, si nie je bezmála ničím istá. Potrebuje súhlas niekoho, komu bezvýhradne verí. Mama tu bola vždy pre ňu, no Simone dodnes rezonovali v ušiach slová matinej útechy po otcovom pohrebe : *Bude stále s tebou*. A ona čakala. Čakala mesiac, polrok, rok a viac vyčkávať nezvládla. Už necítila jeho prítomnosť, nikto sa jej nepýtal na veci, ktoré chce a môže vedieť iba otec, nebol tam pri žiadnom z jej úspechov ako dotácia od štátu na stredoškolské vzdelanie v konkurencii tisícdivosto dievčat z celého Slovenska na jediné miesto - to jej. Takýchto miest bolo päťdesiat. Kam sa podeli slzy radosti? Svetlo neuzreli od... Je to veľa rokov. A vtedy prišiel Jakub, prinášajúc so sebou plytké šťastie.

„Tebe to dnes ale pristane!“ šepol jej do ucha, keď sa mu vrhla do náruče.

„Lichotník,“ zasmiala sa a pobožkala na pery. Od hnsu som skrivil tvár a otočil sa.

„Au,“ skríkla Simona skúmajúc pravú ruku.

„Čo sa deje?“ pobožkal jej dlaň na mieste, čo vzalo pozornosť ónyxových očí.

Už som ich opäť sledoval, i keď nechut' neustúpila. Dávať na ňu nebadane pozor je predsa moja práca! Budem takto čakať, kým sa nezahľadí na moju tvár inak ako priateľsky.

„Iba krč. Je preč. Kam pôjdeme?“

Celé tie hodiny mi víťalo v hlave, čo jej na ňom imponuje. Po takom čase začínali byť moje oči zastreté. Potreboval by som ísť domov k mojej veľkej rodine. Alebo som to ani zistiť nemohol, pretože sama Simi to nevedela.

Úľava bola nekonečná, keď sa rozlúčili pred vchodom internátu, a hoci som stál hneď vedľa nej, nevidela ma. Nechcela to.

Zdrapy listov, už dlhší čas nemožné nazývať zošitmi, o pár minút ledabolo nahádzala do kakaovej tašky s bielym logom školy a unavene si pretrela tvár. Zívnutie nasmerovalo oči k bieloskvúcej sa posteli, čo sľubovala zmazať pocit chladu. Večierka pre jej ročník bola o desiatej, no i keď bolo iba krátko po deviatej, rozhodla sa deň ukončiť.

Sprchy boli voľné, takže trvalo ledva pätnásť minút, kým bola pripravená na spánok a zažalala dobrú noc trom spolubývajúcim – Lenke, Martine a Karolíne, ktoré sa ešte učili na test. Za ten rok a pol si zvykla zaspávať pri svetle napriek tomu, že to neznášala.

Lahol som si k nej, odhrnul čierny závoj vlasov z očí a ona ma stále nevidela. Páčilo sa mi to, čo som ju počul zašepkať:

„Vďaka ti, Pane, za dnešný deň a ochraňuj nás aj cez noc a zajtra.“ Vtedy som ju objal a vdýchol oslobodzujúci spánok.

2. kapitola

Pravidelný tlkot srdca dievčaťa v mojom náručí, o ktorom s istotou viem povedať, že naň neverí, prúdil našimi telami asi hodinu a bol som nútený opustiť ju. Iba na chvíľu. A navyše som s ňou nechal moje druhé a tretie ja. Tma v internátnej izbe nemohla oslepiť oči, ktorými som disponoval, preto som, rozprestierajúc žiarivé krídla farby ľalie, sledoval nervózne zasnenú Karolínu, romanticky sniacu Lenku a pokojnú, vyrovnanú Martinu.

Krídla ma niesli takmer samé – predsa sme si dokonale rozumeli – na miesto našich nočných schôdzok tisícky kilometrov nad Slovenskom, ktoré som teraz mal ako na dlani. Nevyčísliteľné množstvo párov anjelov už stálo oproti sebe so štyrmi rukami spolu zopätými do modlitby. Hľadájuť ju, videl som všetkých bratov a sestry. Hoci som bol roztržitý, postrehol som v tvárach zmeny i výrazy, ktoré som videl i včera. Anjel nepotrebuje prídlhú dobu na zistenie nových zvrátov v osude človeka. Číta ich z očí súrodencov. No teraz chýbal jediný ochranca – ona. Začul som však dôverne známy šepot krídel, ktorý ma vyviedol z omylu. Postačilo otočiť sa a uzrieť Siminu tvár.

Nikdy sme nepotrebovali slová na pozdrav. Splietli sme naše ruky rovnako ako ostatní a do polnoci sme na seba iba hľadeli. Očami sme si povedali príbehy dňa. Jej zverenec Samuel bol tiež celý deň deprimovaný, pretože sa stále spamätával z rozchodu s Kristínou pred týždňa a zahrabáva sa pred starosťami do kníh, ako to už spravil mnohokrát.

Päť minút pred bozkom dvoch dní sme ja a Simi vydali tichý nekončiaci tón čistý ako duša novorodeniatka spolu s našimi bratmi a sestrami, ibaže rovnakú notu držali len anjeli s podobným osudom zverencov. Každá dvojica sa ladila na svoju melódiu, ktorej už od počiatku sveta noc čo noc prvý takt dáva polnoc.

A odrazu chór anjelov spieval nežnú melódiu mocnému a láskavému Bohu ako vďaka za zverenca, pomoc s ním, zostatok lásky v ľudských srdciach a za mnoho nevypovedaných krás života. Chvíľu znela pieseň iba čo tichým brumendom a k sólu sa dostali všetky doteraz láskou chránencov nespojené páry s bolestivým nádychom nápevu, ktorým prosili jeden za druhého, nikdy nie za seba. Táto naša časť symfónie doznievala, vystriedaná trpkým žiaľom rozdelených milujúcich anjelov a ich zverencov, čo končila nádhernou durovou nádejou plynule prenechaná najšťastnejším anjelom – tým, ktorých ľudia už našli spriaznené duše. Našli sa navzájom. Symfónia zosnovaná našimi velebiacimi hrdlami doznievala a posledný tón vzbudil u každého strážcu človeka slzu, čo pokropila zem rosou.

Presne viem definovať pojem *nebeské ticho*. Pretože to úderom lásky nastalo. Ako každú noc. Zavinul som nadpozemskú Simi do krídel, pričom ani jej činy neboli iné. Našou rozlúčkou bol vzájomný kríž na čelo, kedy sme obaja počuli jediné slovo : „Čoskoro.“

Zniesol som sa za úsvitu k ľudskej Simi, a keď som sa pridal k svojmu druhému a tretiemu ja, vedel som o každom jej sne, každej predstave. Tak rada ovládala i sny!

Do môjho objatia zapadla ako kľúč do zámku – nebola šanca nepatriť k sebe. Prikrývajúc ju opäť krídlami sa pousmiala a spala až do rána.

3. kapitola

Čas však v nebi neplynie a *čoskoro* často znamená *nie neskôr ako o tridsať rokov*. Simi zmaturovala, vyštudovala právo, jej kariéra vyzerala tak sľubne, ako sa očakávalo, a bola zasnúbená s Jakubom.

Ani jeden z nich nevedel, že nie sú pre seba stvorení, za čo im boli odpustené klamstvá, ktorými si vyznávali lásku. Za jedno som bol však Jakubovi vďačný – nedomáhal sa od Simony *dôkazu lásky*. No, vlastne raz áno, ale ona ho vtedy poprosila, aby to od nej až do svadby nežiadal, a on si ju vážil natoľko, že jej dal sľub.

Spolu s Klárou – Jakubovým anjelom – sme začali pociťovať obavy, no hneď sa pominuli, keď sme si uvedomili, že začíname byť príliš ľudskí a nedôverujeme bezvýhradne Bohu. Obaja sme sa nesmierne zahanbili. Už nás nikdy neprepadol podobný pocit, na to sme si dávali pozor. I srdce anjela dokáže byť nakazené ľudským zlom, inak by niektorí z nás nepadli. Čistota nie je niečo, o čo sa nemusí starať, keď to už je raz nadobudnuté. Ako telo človeka neustále žiada potravu, čistota vyviera z vnútorného boja.

A vtedy mi napadla tá najšialenejšia myšlienka, ktorú som ťažko zrealizoval i vo vlastnej nehmotnej hlave. Nepoznal som veľa anjelov, ktorí sa o to pokúšali, a ak aj áno, počet úspešných sa dal spočítvať na prstoch jednej ruky. Nebolo však pochybností, že som to mal skúsiť, veď Simi sa mala vydávať o týždeň! Musel som konať. Skôr, ako zlý výber spečatí sľubom večnosti.

4. kapitola

Môj zrak! Je... je preč! Nevidím! Nedokážem preraziť kamennú pevnosť, ktorá ma múrmi drží v strachu a neistote. Hm, neviem naisto, či je stavba z kameňa, ale steny sú chladné a vyššie, než dosiahnem... rukami?

Nadýchla som sa zhlboka a dala priestor vzduchu naplniť celé moje roztrasené pľúca, pretože rovnako ako som vedela, že som nemohla nahmatať koniec tohto opevnenia, tak som

i vedela, že ruky mi visia pozdĺž tela. Ale čo som potom použila na hľadanie východu?! Kiež by som to mohla vedieť!

Absenciu zraku som začala kompenzovať nie iba hmatom, ale postupne všetkými ostatnými zmyslami. Zacítila som vôňu nepoznane sladko omamnú a potrebovala som sotva pár sekúnd, kým som si uvedomila, že každým pohybom *nových rúk* bola intenzívnejšia a dávala mi čerstvé poznanie. I chuť v mojich ústach sa zmenila z trpkkej pachute na nepoznané šťavnaté ovocie, ktoré som zároveň vdychovala.

Dobry sluch nepatril k mojim prednostiam, o hudobnom sluchu som smela horko-tažko snívať a sluch na správnu intonáciu, aká je potrebná v divadelných hrách či filmoch, som nedokázala v sebe objaviť alebo zobudiť. Ťažko som i počula v dialógoch, ak mi niekto klamal alebo jeho prízvuk smeroval k narážke. Pravda dnešok priniesol poriadne obmeny. Počula som vietor. Ten, ktorý mi prinášal najdokonalejšiu chuť a vôňu. Šepkal mi jednoslovný melodický príbeh radosti a pokoja a ešte v tom momente som po tom zatúžila aj ja. Na tomto mieste sa myšlienky ľahko premieňali na skutočnosť – samozrejme okrem túžby vidieť. Preto ma naplnili i pokoj i radosť od končekov vlasov až po palce na nohách. V skutočnosti som sa mýlila. Bolo tu čosi viac ako pokoj a radosť. Pocit, ktorý som sa neodvážila viac nazvať pocitom, pretože bol skutočnejší než miesto, na ktorom som stála, než ja, než celý môj život. Nemal pre mňa odpoveď, kým naozaj je, iba sa vo mne usalašil skôr, ako sa telom rozoznel jediný úder srdca. I ono, srdce, nebilo, lež spievalo áriu toľkokrát odznenú a na neustále opakovanie sa nik nest'ážoval. *Vraj niekto áno*, zaznela tichou sonátou skala predou mnou, *no v hĺbke duše chcel žiť*.

I keď ani jeden zvuk neustal, počula som ďalšiu pieseň. Ale... nie, nebola to pieseň. Nenašla som lepšie slová ako tisícky zvonivých hláskov vzrušene debatujúcich o prapodstate Slova. Ich spleť súzvukov vyriekol súhlas a ja som začala vidieť. Pomaličky, postupne, nič sa nestalo naraz, pretože by ma to vydesilo na smrť, bola si istá. Vytvárali sa predou mnou obrisy akýchsi balvanov, no v skutočnosti vyzerali úplne inak, než som si ich predstavovala. Nič nehostinné ani vlhké. Len trocha chladu. Ale i ten sa vytrácal, keď som plne uvidela farbu steny.

Dýchala malými nespočetnými iskričkami na belasom podklade a okamžite vyvolala dojatie z krásy. Tiež nebola opevnením hradu, vôbec nie. Jeden letný pohľad prijal fakt, že stojím na moste. Stena nebránila nájsť cestu, naopak – malé okienko mi prezradilo jej tajomstvo – chránila pred pádom do ničoty. Neobmedzovala. Dodávala bezpečie.

Bola som taká ohúrená bezhraničnou krásou pohľadu, až som zabudla zdvihnúť hlavu a identifikovať ďalšie končatiny. Vlastne som ani neprekonala šok, bola som pripravená na

niečo podobné, presvedčená, že to je iba sen. I sny sa dajú často do určitej miery ovládať. Milujem to. Tak som strácala dych pri pohľade na tri metre dlhé a dva metre široké ... ehm... nechcela som to vysloviť, pretože som sa bála, že pomenovaním sa všetko krásne rozplynie.

„Nerozplynie,“ zaznel hlboký mužský hlas. Hlbokým som ho nenazvala iba pre tón a farbu. Obsahoval celý ten *nadpocit*, ktorý som ešte nespoznala, a oveľa viac. Nevedieť niečo nazvať pravým menom na mňa pôsobilo sklúčujúco. Zvláštne. Pred chvíľou som nechcela pomenovávať.

„Priveľmi všetko analyzuješ. Počúvaj moje slová,“ dodal hlas s počuteľným úsmevom. Prikývla som, hoci hlas bez tváre to nemohol vidieť.

„Výborne. Odteraz budeš vnímať i srdcom. Čo ti vraví o tom, čo nesie tvoj chrbát?“

„Ja... sú to ... sú to krídla. Dve. A vedia rečou spievať!“ Hlas sa mi zdal nadprirodzene hladký, vláčny, nedokázal by slovom zraniť. A i keď som vedela, že je môj, roky som ho používala, i tak som cítila jeho... odcudzenie. Áno, to je správne slovo. Už som raz mala i to, čo v ňom znelo dnes, ale čosi... nebadané, tiché, o to zákernejšie mi harmóniu fonémy vzalo.

„Áno, sú to krídla, tvoja úvaha je správna.“

„Takže som... čo vlastne som? Vták?“

„Och, nie. Si ochranca.“

„Ochranca? A čoho?“

„Rozmýšľáš hlavou, skús k nej pripojiť i srdce.“

„Som ochranca človeka,“ vyslovila som s istotou a nemala som dôvod váhať. Cítila som, že je to jadro veci.

„Výborne.“

„Ale čo tu robím?“ vzdychla som.

„Položila si otázku, ktorá zaznieť mala a je nevyhnutné spýtať sa na ňu. No za novým otáznikom sa skrýva veta: Pýtaš sa toho pravého?“

„Kto si?“

„Som ten, s kým nikdy nezablúdiš, lož sa rozostupuje pred tým, kto kráča po mojom boku, a smrť je nútená sňať predo mnou klobúk a skloniť sa až po zem. No mojou esenciou je to, čo máš dnes nájsť.“

„Eh, Pane?“

„Áno?“

„Čo hľadám?“

„Dvadsaťštyri hodín na Zemi je tvoja jediná šanca. Máš právo na úplné šťastie, ale musíš sa rozhodnúť správne. Nájsť stratené, v istých ohľadoch i nepoznané. Leť, anjel môj!“

5. kapitola

Mám letieť? Ale ako? Nikto ma to nenaučil. Moje srdce buchlo hlasnejšie, než malo vo zvyku, a ja som sa... zahanbila. Prečo? Nič zlé som nespravila! Aspoň nič, čo by som si uvedomovala. Iba som sa bála.

„Strach je nedostatok dôvery v Boha,“ šepkali mi krídla. Aha. Pochopila som. Mala som dôvod na kajúcnosť. To mi však privialo novú otázku: Nie sú anjeli dokonalí?

„Veru nie,“ zaspieval vietor nežným barytónom. „I vám dal Boh slobodnú vôľu. Ste ako ľudia, ibaže múdrejší, lebo cítite jeho prítomnosť. Počujete jeho slová. Vaše srdcia nezatvrdli ako ľudské.“

Chcela som sa ho spýtať aspoň jednu ďalšiu otázku, ale bol preč. Zostala po ňom iba chuť melódie.

„Odpovieme ti my, len sa priprav na cestu,“ smiali sa krídla.

„Ako?“

„Nechci stále, aby iní riešili pochybnosti v tvojom srdci. Sama sa vydaj na cestu hlboko pod vlastný povrch.“

Úprimnosť nadovšetko. Tu naozaj klamstvo nemalo miesta.

„Pomôžete mi, prosím?“ zaklonila som sa a usmiala sa na snehové páperie nad mojou hlavou.

„Táto reč sa hneď inak počúva,“ ozvali sa zborovo.

Ponorila som sa snád' hlbšie, ako mi bolo kázané, čo bolo odrazu jednoduchšie než prišpendliť lístok na nástenku. Poznala som spôsob, ako sa ta poľahky dostanem. A odrazu som mohla zo seba čítať s'ťa z otvorenej knihy. Všetky tajomstvá sa bez slova predkladali mojim dodnes slepým očiам. Množstvo čerstvo odhalených rébusov ma sýtilo tak dlho, kým som nenašla odpoveď na otázku, ktorú som potrebovala najviac. Prišla príliš skoro, bažila som po novom poznaní.

Nie náhodou som sa nachádzala na moste. Hoci ma to viac ťahalo doprava, vedela som, že moja cesta začína vľavo. Stačilo urobiť prvý krok a opustila som pevnú pôdu pod nohami s minimálnou námahou. Letela som za detského chichotu krídel cez všetky vrstvy atmosféry rýchlosťou svetla.

Špirála? Tisícky nebeských špirál dúhových farieb? To je ľudský jazyk až tak chudobný na popisanie tvarov a farieb oblakov okolo mňa?! Samozrejme, žiaden človek ešte nič podobné nevidel.

„Chacha, videl,“ kričali krídla, aby prehlušili vietor, čo sa nás snažil predbehnúť a široké kilometre vzduchu boli vyplňané jeho súťaživými výkrikmi.

„Lietadlá neletia tak rýchlo,“ bránila som svoju teóriu.

„Stále si sa úplne nezbavila ľudského zmýšľania. Nie si prvá, pred tebou boli i ďalší.“

„A všetci mali rovnaké poslanie?“

„Súhlasí.“

„Tak ich poďme nájsť,“ navrhla som.

„Ach, ty vypočítavý človek! Nevraeli sme ti náhodou niečo o riešení vlastných problémov?!“

„Dobre, dobre, nemyslela som to zle. Neboli stanovené podmienky. Okrem času.“

„Najprv v sebe nájsť celého anjela, nie iba polovičatého.“

„Snažím sa.“ A bola to pravda. „Smiem sa najprv spýtať na zopár vecí?“

„Pýtaj sa. My slúžime tebe, nie ty nám.“

„Potom... prečo ma toto všetko neprekvapuje? Je to skutočné, nie? Alebo snívam?“ otočila som hlavu k mieste, kde práve krídla mávali, hľadajúc uistenie.

„Nie si natoľko originálna, aby si snívala takéto sny. *Naozaj* si anjel,“ prízvukovali.

„Mala by som teda byť prestrašená a neveriť jediné slovo.“

„Vysvetlenie je jednoduché. Spoznala si Pravdu. A tvoje pocity a vnemy už prešli anjelskou obnovou. Prvé bolo tvoje telo, spravidla sú tvoje myšlienky a rozhodnutia posledné. Tie majú najväčšiu mieru slobodnej vôle. Je to tvoj boj. Ty sa musíš rozhodnúť pre čistotu.“

Takýmto spôsobom som ešte nad anjelmi nerozmýšľala. Ako malé dieťa som si predstavovala dokonalé biele okrídlené bytosti, ktoré sa o svoju dobrotu nemusia báť. Ale musí to byť pravda, keď najkrajší z anjelov padol a stal sa Zlom.

A vtedy sa mi otvorila ďalšia komnata seba samej – kontrola.

„Ako môže byť anjel Boží, ak je schopný ubližovať?!“

„Aj človek je Božie dieťa a často koná horšie, než je schopné robiť akékoľvek zviera.“

„Nie všetci sú zlí,“ bránila som nás. Alebo ich? Čo som?

„Nie, nie sú. Počuj, pamätáš si svoje meno?“

Navidela som dôvod, prečo by som si ho s touto svetlom prežiarenou mysl'ou nepamätala. „Simona Fabiánová a mám 27 rokov,“ odvetila som bez jedinej pochybnosti. Stále som však netušila, kam letíme. Striešky domov sa ani nestihli pred mojimi očami zväčšovať, pretože rýchlosť letu mi dopriala najprv iba pohľad na bodku podo mnou a hneď nato som už prelietala stenou rodinného domu priamo pred posteľ, v ktorej niekto spal.

Rozhliadla som sa dookola a zistila som, že izba musí patriť mužovi. Modely starých áut na poličke pripomínali detské chvíle, elektrická gitara ležala na kope špinavej bielizne bez života a vôňa pánskeho parfumu mi opojne hladila tvár, blúzniac moju ľudskú časť. Tento muž mal nepochybne dobrý vkus.

Otáčajúc sa k zverencovi som prvý raz pocítila ten očakávaný pocit – šok. V posteli nebol sám.

„On už anjela má!“ Nebola som na správnom mieste? Všetko ma sem ťahalo. Nechcela som byť vzdialená už ani na krok. A predsa tento človek anjela mal – presne zapadal do objatia ženskej strážkyne s úžasnými ebenovými vlasmi, po akých som vždy túžila. I napriek tomu, že ho zakryla svojimi krídlami, ktoré mlčali, videla som ho celého. Poznala som ho. Áno, určite som ho videla. Ale kde?

„Samozrejme, že má anjela, človeka nemožno nechať bez ochrancu. Kto by im pomáhal dýchať? Avšak nevidíš jej do tváre?“

„Nie.“

„Sústred' sa!“

To, že som sa musela neustále koncentrovať, pre mňa nebolo nič nové, no teraz som musela objaviť nebyvalý spôsob, ako to dosiahnuť. Po chvíli trápenia som zazrela jej tvár.

„Och,“ vyhrklo zo mňa, „ved' som to ja!“

„Presnejšie to je vaše druhé a tretie anjelské ja,“ špecifikoval jarný vietor, ktorý sa na toto predstavenie prišiel pozrieť tiež, na čo využil otvorené okno.

„Ja... viem, spomínam si. Je to Podvedomie a Sen. Vyjasňuje sa mi.“

„Konečne,“ vzdychli krídla.

„Mala by som sa s nimi spojiť?“

„Kvôli tomu si prišla,“

„A ako sa volá?“

„Nečakaj a spoj sa. Tam nájdeš ostatné odpovede.“

6. kapitola

Tak som poslúchla. Nemala som to vo zvyku, nikomu som nedovolila ovládať ma.

Áno, bolo mi to častejšie na škodu ako úžitok, ale taká som bola. No táto poslušnosť mi priniesla viac, ako utrpela moja pýcha.

„Hmmm,“ vydýchla som od šťastia. Až teraz som začala žiť. Slovo *krásne* nebolo pre mňa dostatočné, aby som vyjadrila, čo mi dalo byť súčasťou tohto zvláštneho celku. Za celý svoj pozemský život som nič podobné nezažila. Ani s mojím snúbencom Jakubom. Byť

jedným celkom svojho zverenca a milovať Jakuba sú dva na kilometre vzdialené pocity. Nedokázala som popísať ani jeden.

Jeho telom rezonovala vlastná identita. Prešla i do mňa. Dávne biblické meno mi prišlo pre tohto ryšavého tridsiatnika akosi nevšedne. Mocné ramená by bez väčšej námahy dokázali ublížiť, no pokiaľ jeho pamäť siahala, slúžili výlučne na pomoc. To ma zarazilo – doposiaľ som nestretla človeka, ktorý nikdy nepoužil ruky ako zbraň. Zvláštne, že sa nedostal do situácie, keď to bolo nutné. Možno by som nemala veriť tomu kontaktu s jeho mysl'ou.

A ty si hovoríš anjel?! znel mi hlas krídel v hlave.

Nie, nehovorím si anjel. Iba zaskakujem na jeden deň, bránila som sa.

Ach, koho sme to dostali?! Nedôverčivého anjela! Horšie spojenie ako nehoriaci oheň, nemrznúci mráz alebo suchá voda. A ak si to ešte nepostrehla, ty tu nie si, aby si niekomu robila láskavosť, máš pochopiť najzákladnejšiu vec.

Vy poznáte odpoveď! Viete, čo hľadám!

Nestrácaj čas, nič neprezradíme.

Samo sa pohl. Nepokojne, nesúhlasne. A ja som si uvedomila, že vám čiastočný vplyv nad jeho pocitmi a náladou.

Môžeš ho ochrániť pred svojím vnútorným hnevom, ozvali sa opäť.

Môžem, ale ako? Ach áno, už v sebe vidím odpoveď. Nadýchla som sa a nechala vedomie presiaknuť nás oboch. Upokojila som nás.

Krídla?

Áno?

Prečo dýcham? Dýchajú všetci anjeli?

Nie, si netradičný anjel. Normálny strážca človeka pomáha dýchať zverencovi, ty ale dýchaš v rovnakom tempe ako on.

Ludia nevedia dýchať?

Ak sa na to sústredia, tak áno. Podvedome nie. Stará sa o to tvoje druhé ja.

Hoci som priletela krátko to úsvite, Samuel stále spal. Začala som rozmýšľať, či je budiť zverenca povinnosťou takých, ako som ja.

Nie, na to sú budíky, vraveli krídla posmešne.

Nepotrebovala som zisťovať, či som najvtipnejší anjel strážca, zazvonil totižto mobil a Samo bol okamžite na nohách. Na svete nie je človek, ktorý by vstával rýchlejšie, istotne. Vypol budík a do niekoľkých sekúnd bol v kúpeľni. Asi by som mu mala nechať trochu súkromia, pomyslela som si.

Blázniš?! Zabudla si na dych?!

Dýchať vie aj bezo mňa. Je pri vedomí.

Človeka nemôžeš nechať osamote, ani len sa nesmieš otočiť chrbtom, chrániš ho bez prestávky!!!

„Au!“ skríkol ozývajúci sa mužský hlas z kúpeľne a ja som pocítila najhrôzostrašnejšiu bolesť, aká sa nedala porovnať so žiadnym ľudským pocitom. Okrem reznej rany na mojom pravom líci takmer pri sánke ma bodalo niečo ostro do srdca.

Biele páperové hlasy prestali brať ohľad na moje rozhodnutia, jednoducho sa rozprestreli a preleteli k Samovi. Jeden pohľad stačil na to, aby som pochopila svoju nerozvážnosť.

Na rovnakom mieste ako ja mal rez, z ktorého – na rozdiel odo mňa – sa mu rinula krv. Hľadel do zrkadla a v ruke mal žiletku. Holil sa.

To je tvoja chyba! Samo nemôže za to, že ty musíš na niečo prísť, tak sa o neho láskavo staraj najlepšie, ako dokážeš! Vieš si predstaviť, čo všetko sa mohlo stať?!

Nekričte na mňa, som iba človek!

Och, to teda nie si! Teraz si anjel, tak sa podľa toho správaj!

„Prepáč, Samuel,“ zašepkala som, i keď som vedela, že to jeho uši nepostrehnú. Aj ľudské oči sú takmer slepé. A sami si za to môžu. Teda môžeme.

„Si tak krehký,“ dodala som a priložila svoje žiariace prsty k jeho rane. Pomaly, nenápadne prestala tiecť a začala sa hojiť. Vtedy som si konečne uvedomila, odkiaľ toho muža poznám.

Ešte za mojich stredoškolských čias sme sa párkrát stretli v mestskej knižnici. Pomohol mi dosiahnuť na knižky na najvyššej polici a ja som mu to odplácala priateľským úsmevom. Bolo mi ho trochu ľúto. Často sedel smutne sám nad knihami o dejinách architektúry. Niečo podobné musí robiť i teraz. Uvidíme.

„To bude opäť deň!“ zašomral. Prekvapil ma, pretože nezanadával. Muži neraz kompenzujú pocit nešikovnosti nadávkami. Trvalo mi veľmi dlho, kým som to odučila Jakuba a i tak sa mu občas podarí zahrešiť. Možno by som si hľadanie odpovede mohla spestriť nazretím do tejto duše, ktorá ma začína fascinovať, pomyslela som si. Čo ho doviedlo byť takým, aký je?

Netrvalo dlho a zazrela som možnú odpoveď nad dverami. Kríž. Je kresťan. Ako ja. No to je i Jakub.

Majú anjelov len kresťania?

Dýchajú len kresťania? dostala som odpoveď. Dobré, to mi mohlo napadnúť aj samej. Ale veď som strážcom sotva pár hodín!

Aké ťažké je byť ochrancom človeka mi začínalo dochádzať až vtedy, keď som sledovala každé sústo pri raňajkách, aby mu akokoľvek neublížilo, odpratávala veci, čo by sa nedopatrením mohli stať vražedným nástrojom a štyrikrát som ho zachránila pred dopravnou nehodou, hoci bol výborný a ohľaduplný vodič. Akosi som videla trochu do budúcnosti a zhadzovaním kľúčov na zem, naštartovaním auta až na druhý pokus a o sekundu dlhšou červenou na semafore križovatky som načasovala to, aby sa nestala ani jedna zrážka. Starala som sa o také maličkosti, ktoré by som predtým nenazvala inak ako samozrejmosťou. No nestarať sa by znamenalo katastrofu.

Keď som si predtým predstavovala nežnú Božiu bytosť, ktorou som teraz bola i ja, neuvedomovala som si, že stavba jej nehmotného tela nie je iba na krásu a oslavu Božej veľkoleposti, ale malo svoje opodstatnenie v starostlivosti o zverenca. Bez žiarivého hrejivého dotyku by jeho rana neprestala krváčať, krídla sa nedali nahradiť ničím podobne rýchlym a účinným na neustále zachraňovanie situácie a dynamické predvídave zmysly uchránili iba za tento deň stovky životov. A nadobúdajúc vedomosť o potrebe anjelov v ľudskom svete, pýcha typická pre každého človeka bola zrazená k zemi ako obyčajný prezretý plod zo stromu gravitáciou.

Ľudská arogancia vychádza z toho, že milióny z nás neveria v existenciu anjelov a sú presvedčení, že výsledky, ktoré dosiahli, sú zásluhou vlastného konania. No nebyť týchto bytostí nedokázali by sme prežiť, nemysliac na získavanie ovocia snahy rúk človeka. Uf, už prestávam myslieť ako človek, pomyslela som si.

Pretože ním nie si. Teraz si anjel, uveď si to!

Počkajte, teraz vám skladám poklonu.

Ako vám? My sme krídla.

Myslím všetkým stvoreniam, ktoré vás smú nosiť na chrbtoch. Ako všetci anjeli, i vy ste nedocenené. Nik na vás neverí.

Nemyslíme, že je to pravda.

I tak ste nedocenené.

Na nás lichôtky neplatia. Nenapadlo ti, že dokým sa nezačneš volať anjelom sama, nezistíš,

načo si tu?

Ach. Poslanie! Pri všetkom tom zmätku som naň zabudla.

No opäť moje myšlienky skĺzli po inej rovine. Nemôžem poprieť, že prvým ukazovateľom na zmenu prostredia bol Samuelov tlak a srdce, ktoré vynechalo jeden úder.

Pracovňu mladého architekta náhle zaplavil známy dámsky parfum, istotne konvalinkový, a korenistá pánska vôňa. Vošla som s Jakubom do miestnosti.

7. kapitola

„Dobrý deň, som Jakub Pavlovič a toto je moja snúbenica Simona Fabiánová. Sme tu ohľadom...“

„...narušenej statiky rodinného domu. Volám sa Samuel Molnár a som plne informovaný. Keďže je váš pôvodný architekt indisponovaný, preberám všetky jeho povinnosti a záväzky v tejto záležitosti.“

Nevedela som, na čo sa skôr sústrediť. Áno, pamätala som si, že v ten deň sme mali navštíviť nového architekta, vedela som tiež jeho meno, no i tak som si to nedala celé dokopy. Chcela som venovať pozornosť nášmu rozhovoru...

...ich rozhovoru!

...tomuto rozhovoru, ibaže ma upútalo znovu niečo iné. Do tejto chvíle som nemala problém rozoznať tváre anjelov, ktorých som cestou do Samovej práce stretla so zverencami, ale môj ochranca mal rozmazanú tvár a pri Jakubovi stála krásna žena. Ale prečo?

Nie je to nad slnko jasnejšie? Stále si človekom, neprijala si anjelskú podstatu. Chýba ti rozhodnutie. Sama sa nazývaš človekom.

Do tohto rána som bola človekom a aj od zajtra ním budem. Čo je na tom zlé?

Zaslepenosťou a túžbou nemeň svoj život sa pripravíš o šťastie. Riskuj, inak nenájdeš, čo hľadáš.

Vyhodila som Samovi z úst viacfarebné pero, pretože by si jeho cmúľaním a vymieňaním farieb zároveň vybil predný zub. Naozaj ma hnevalo, že som nevidela anjelovi svojej telesne schránky...

...lepšie? spýtala som sa trochu podráždene.

Omnoho.

...do očí. Ani som nevidela, či to je muž alebo žena. Podľa čoho sa prideľujú ochrancovia? Stretla som ženy s mužským strážcom i ženu so ženskou strážkyňou, muži boli tiež zverencami žien i mužov. No tí, čo mali anjela rovnakého pohlavia, sa javili vyrovnanejší. Šťastnejší.

Hľadáť odpoveď na túto otázku?

Pýtaš sa iného na to, čo hľadáš?

Pýtam sa seba, ste časť zo mňa. Anjela.

Odkiaľ tá anjelská istota?

Tak áno?

Čiastočne. Ešte stále si ďaleko.

Jedna otázka. Dostanem odpoveď?

Uvidíme.

Čo iné okrem stráženia je mojou úlohou?

Tvojou? Už nie anjelovou?

Mojou.

Pátraš. A keď nájdeš, ukazuješ zverencovi cestu. Deň čo deň.

Ako mám ukazovať cestu, keď sama nepoznám cieľ?! Anjel predom mnou určite cestu objavil.

Simi?

Eh, áno?

Máme pocit, že sa začala posledná fáza obnovy. Počujeme i spoly sformované otázky v tvojej mysli. Začínaš veriť svojej dočasnej identite.

Vážne? Tak na čo práve začínam myslieť? Ešte to nie je dané slovami.

Kde je anjel, čo bol doteraz strážcom Samuela, a kto je teraz v tvojom tele. Jednoduché.

Ten anjel ovláda tvoje telo, žije, ako by si žila ty. A ty si na jej mieste.

Ale...

Žeby si chcela pomyslieť na nedôveru?

Nie! ohradila som sa. Ako je možné, že môže klamať? Áno, už viem, vnútorný boj. Ani som sa nenazdala a boli preč. Živá Simona Fabiánová a môj Jakub. Teraz jej Jakub. Keď boli obaja v našej prítomnosti, pociťovala som zvláštnu emóciu, niečo blízko srdca. Predtým by som sa to neodvážila nazvať slovami, no keď som pochopila hĺbku tohto výrazu, pomyslela som si: Tak to malo byť.

Ak by som tým neublížila aj Samovi, určite by mi to vyrazilo dych. Začínala som chápať ako anjel.

Chichichi, zazneli tisícky zvončekov, zoslabujúcich sa každým novým zvukom, až úplne zanikli.

8. kapitola

Z môjho hrdla sa pokúsila vydrat' otázka, ale už nebola potrebná. Krídla i ja sme mysleli spoločnými myšlienkami. Neboli ony a ja. Už som zostala iba ja s múdrosťou priateľov, ktorí

si vzali ťažkú úlohu pomôcť mi nájsť. Všetci tajomstvá, na ktoré som mala prísť sama, zostali pod ťažkým závojom.

Samuel v práci skončil a môj nový dar poznania mi poskytol náhľad na to, prečo nie som dokonalý anjel – mala by som počuť zverencov vnútorný hlas, ktorý by obyčajný človek nazval myšlienkami. A to mi bránilo zistiť, prečo som tu. Bolo to pre mňa veľmi zvláštne skonštatovať, že nie som iba vonkajší ale i vnútorný ochranca. Predpokladala som, že jeho hlas budem počuť až vtedy, keď ja získam maximálnu kontrolu nad bojom, ktorý som v duši neustále podstupovala.

Prečo vlastne vtedy odchádzal z práce až o hodinu neskôr, napriek tomu, že mal všetko dávno hotové? Táto situácia sa zvrhla. Ak by odišiel autom vtedy, keď chcel, mal by na svedomí najmenej sedem životov, pretože pre upršané počasie by dostal šmyk. Svižne som ho nasmerovala k stánku s rýchlym občerstvením, potrebovala som pre neho desať minút. Najprv sa držal mojich plánov. Prišiel však zlomový okamih očarenia jedného zo zmyslov. Začul hudbu z neďalekého kostola. Práve začínala omša.

Mocnejšie zovrel dáždnik a rozbehol sa cez cestu nanajvýš nezodpovedne. Šťastie, že za volantom práve idúceho auta sedel skúsený zodpovedný šofér s rovnakým anjelom a postačilo slabšie pribrzdzenie.

Sedela som tam – v kostole. Teda telo, ktoré mi včera patrilo a zajtra znova patriť bude. Sama s anjelom bez tváre, Jakuba hľadajúc márne. Anjel v Simoninom tele sa správal v porovnaní s mojím zaobchádzaním iracionálne, čo sa týka Jakuba. Vydávala som sa o necelý týždeň! Nešla by som len tak preč bez neho. Alebo sa s ním pohádala?

Vedľa tejto Simi bolo prázdne miesto a ja som k nemu automaticky vykročila, trochu zanedbávajúc starostlivosť o Samuela. Otočila som sa k nemu, avšak na moje prekvapenie prišiel ku mne a sadol si k Simi.

Srdce sa mi opäť rozbúchalo a občas preskočilo úder. Atmosféra nadobudla ten istý odtieň nepoznaného, kým moja múdrosť nezaručila správnosť nove teórie.

„On ma má rád! Má rád Simi!“ zašepkala som v šoku. Toto som čakala najmenej. Ved’ sme sa nevideli toľko rokov!

Je stále rovnako krásna a múdra, čo som stihol vyrozumiť z popoludňajšieho rozhovoru. A tiež veľmi nevyrástla, určite stále potrebuje pomoc s knihami na najvyšších policiach knižnice.

Čo to bolo?! Nepočula som slová, cítila som ich. Cítila... cítila. Áno, bol to vnútorný hlas. Blízkosť môjho cieľa sa dala takmer hmatať.

Simi sa pozrela na Sama a pousmiala sa trochu prekvapene, čo spustilo v jeho hlave otázku:

Ako som vedel, že tu bude? Roky na ňu myslím a teraz, keď viem, že sa bude vydávať, ju stretnem dvakrát za deň. Jej prítomnosť mi je dopriata, až keď nemám šancu získať ju. Keby tak pred rokmi...

Viem, čo bolo pred rokmi. V čase, keď som ešte nechodila s Jakubom, som ho pozvala von. Odmietol. Ale v tento deň ma prekvapilo, s akou nežnosťou a... náklonnosťou o mne zmýšľal. Ako o krehkej, peknej a múdrej žene, na ktorú čaká tak dlho.

„Pane?“ vstala som a vykročila k svätostánku. Samozrejme ma počul iba oslovený.

„Si blízko, stačí nazývať veci pravým menom. Teraz už bež, inak prídeš o rozhovor, ktorý môže všeličo vysvetliť.“

Skončila omša i moje zmätenie, pretože Boží hlas ma okamžite upokojil.

„Vy ste ten náš nový architekt, však?“ počula som svoj včerajší hlas.

„Áno, som Samuel Molnár. Vy ste Simona Fabiánová.“

„Hm, ste mi akosi povedomý,“ hral anjel v mojom tele nevedomosť veľmi dobre.

„I ja som sa už nad tým zamýšľal. Mám taký dojem, že sme sa párkrát stretli v mestskej knižnici.“

„Och, áno, bezpochyby. Už si spomínam. Pomáhali ste mi vziať si knihy z najvyššej poličky.“

„Musíte mať dobrú pamäť na tváre. Sú to už roky.“

„Vadilo by vám, keby sme si potykali?“

„Vôbec nie. Tým pádom som Samo.“

„Ja Simi.“

„Trochu zvláštne si opäť po rokoch potykať.“

„Máš pravdu. Veľmi rada som ťa stretla, ale teraz už musím ísť. Vieš, o týždeň sa vydávam a ešte toho mám veľa na vybavovanie.“

„A ako si tu? Husto prší.“

„Pešo, ale mám dáždnik.“

„Bolo by odo mňa opovážlivé ponúknuť ti odvoz domov mojím autom?“

„Ja neviem, nechcem ťa obťažovať.“

„Aké obťažovanie?! Teraz nemôžeš prechladnúť, čo by to bolo za svadbu?!“

„Tak dobre, naozaj ďakujem za ochotu. No upozorňujem, je to ďaleko.“

Bolo mi vôbec niekedy s nejakým človekom tak dobre, ako sa obaja cítili, keď sa priateľsky rozprávali? Nie, určite nie. Preto ma výčitky zaplavili odhoda dolu ako vriaca voda.

A čo Jakub? Prečo ho zrádzam dvakrát?! Zrádza ho aj moje telo aj moja duša. Niežeby sa rozhovor so Samom zvrtol iným smerom ako priateľským, avšak výčitky... Zasa som bola plná zmätku. A k tomu sa niečo začalo formovať v ovzduší, ibaže to zmizlo skôr, ako som bola schopná identifikácie.

Nepamätala som si, ako sa rozlúčili, zamestnalo ma načasovanie jeho šoférovania, len som si zrazu uvedomila, že sme doma. Zatvoril za sebou dvere na byte a začal sa smiať. Na tom nebolo nič, čo by ma nútilo k strachu alebo nepochopeniu, cítila som úprimnú radosť z toho, čo v ten deň zažil. Mal plnú hlavu Simi.

Vzal zo stola hľbu papierov a takto rozmýšľal snažiac sa sústrediť na iné veci:

Ako si pani Klenková mohla myslieť, že by som od nej mohol chcieť za prepracovanie projektu domu pre jej vnučku peniaze?! Kuchyňa musí byť čo najskôr prerobená, pretože sa vnučke čoskoro narodí dieťa a táto časť domu potrebuje čo najnenákladnejšie opraviť. Finančne to zvládne celá rodina len tak-tak, preto pomoc mladej nezamestnanej slobodnej mamičky v ťažkej dobe beriem ako samozrejmú.

Neupozorniť znova na to, že Samuel bol ten najudivujúcejší človek na svete, by bolo urážkou jeho osoby. Toto srdce bolo plné... to slovo som len matne poznala, ale... áno, je to ten nadpocit. Na to, že som bola anjel, mi to dochádzalo pekne neskoro!

Noc padla na jeho viečka a teraz som už vedela, ako si k nemu líhať. Krídla vytvorili mäkkú kolísku, do ktorej zapadol bez jedinej komplikácie, a ja som mu začala hmkať uspávanke. Zaspal ihneď. Bolo pol dvanástej. Niečo ma volalo späť. Niečo, čo končí deň, ma zamatovým dotykom vábilo na miesto schôdzok. Moja istota bola neotrasiteľná, hoci som netušila, kde je to miesto a ani o akú schôdzku sa jedná.

Nechcela som sa zdvihnúť a jednoducho odísť. Chcela som byť navždy jeho anjelom, chrániť človeka, ktorý robí česť ľudskému rodu, nezanevrel na trpezlivosť a snaží sa bojovať... láskou. To je nadpocit, čo som nevedela pomenovať. Poznala som rodičovskú lásku, priateľskú i Božiu, no obojstranná láska k mužovi mi bola odopieraná. Áno, zistila som to. Jakuba som, čo svet svetom stojí, neľúbila. K nemu som niečo cítila a pomenovala som to mylne. A v tom je chyba. Láska nie je pocit. Nikdy ním nebola.

„Ešte sa stretneme,“ zašepkala som mu do ucha najspevnejšie, ako som vedela, nechávajúc ho sniť o spoločnom zajtrajšku. Vedela som, že o ďalšom stretnutí neklamem, preto sa mi podarilo udržať slzy. Chcela som mu však niečo povedať.

Vzlet mi pripadal nostalgický – viac nepoletím. Nechala som tam síce Sama, no zostali s ním dve časti mojej duše. Mohla som iba dúfať, že som pochopila, čo som mala. Mala som spoznať lásku medzi ľuďmi? Skutočnú lásku?

Priletela som – ach, aký krásny dar dokázať to, hoci naposledy – na nebeskú lúku, na ktorej som sa predtým neocitla, a napriek tomu som ju poznala do dokonalosti. Plnú mojich bratov a sestier nehučne hľadajúcich jeden druhého. Na niekoho som čakala, ibaže som nevedela, kto to je. Krídla všetkých anjelov ožili a rozprávali sa so všetkými a ja som videla... nie, nemohla som tomu uveriť. Nebolo to možné. Nechápala som. Srdce v mojej hrudi konečne po rokoch zmätko, keď som uvidela spojené ruky anjelov s tvármi mojich rodičov. Hľadeli si bez slova do očí, v ktorých sa odrážal nadpocit, konečne nazývaný pravým menom – láska.

Jeden z anjelov ma schytil a zvrtol o stoosemdesiat stupňov. Skôr, ako som ho uvidela, prikryl mi oči dňom – jeho spomienkami naň.

Pochopila som. Konečne po celom dni. Vedela som, prečo som tu. Nešlo o lásku všeobecne, šlo o lásku Samuela a mňa. Tento anjel mi ukázal deň ľudskej Simi. Bol to môj včerajší a zajtrajší anjel. Ako sa spomienka rozplývala, vynárala sa mi jeho tvár. Spoznala som anjela bez tváre, ktorý sedel v kancelárii u Sama a v kostole vedľa Simi, a spoznala som i tvár, čo prestala byť maskou, odkedy moje srdce precitlo. Samuelovu tvár. Mali sme byť spolu, ako sa našli mama s otcom, dokým ich smrť nerozdelila. Pochopila som.

Žiaden z anjelov nehovoril, i tak som si nedovolila nevysloviť najúprimnejšiu vetu môjho života: „Milujem ťa.“

„Aj ja ťa milujem.“

V tom momente nebo naplnil grációzný súzvuk miliónov tónov – viem, že ich ľudstvo toľko nerozozná – a zistila som, že i moje dojaté hrdlo spieva. Znelo rovnakým tónom ako hlas anjela Samuela, ktorý ma držal za ruky. Polnocou burácala nežná symfónia Bohu a ja som spievala bez pokynu, vedela som, čo mám robiť. Všetko nieslo najčistejšiu anjelskú nevinnosť. Krajšej piesne nebolo, človek ju nikdy nevymyslí. I tá najnádhernejšia zbierka melódií sveta upadá do tmavého zabudnutia hneď po prvom takte lásky. Dávali sme lásku Láske. Cez ňu sme i my milovali.

Slza. Moja prvá po desaťročí pokropila zem a zmenila semienko na živú úrodu. Ako by mohlo čo i len jedno oko zostať suché?! Láska a plač sú neoddeliteľné. Tu vaše oči slepnú, neveriaci ľudia. A ja nedopustím, aby som bola slepá opäť. Láska je liek.

Posledné, na čo si z tej noci pamätám, je kríž od Sama na čelo pod jeho ochrannými krídlami, ktorý som mu opätovala. Musela som sa stať anjelom, aby som sa naučila milovať. V ten deň som tiež zistila, že musím žiť pre prítomnosť. Nie minulosťou a nie v budúcnosti. Teraz je moja šanca. Pochopila som.

9. kapitola

Kde Simonin anjelský príbeh končí, môj pokračuje. Vedel som, že to dokáže. Pocit spokojnosti naplnil moje srdce, keď som počul z jej úst slová adresované Jakubovi:

„Nemôžem sa za teba vydať. Čaká na teba iná. Lepšia. Tá ťa zahrnie láskou, akou ťa ja nedokážem. Láska ťa naučí čakať, trpieť a milovať. Ale keď ťa jedného dňa pohladí po líci, porozumieš, prečo som si ťa nevzala.“

„Chápem,“ znela jeho odpoveď. Zbabelec! Ani o ňu nebojoval. Ale na druhej strane, nerobil jej prieky a nechal ju ísť vlastnou cestou, keď vedel, že k sebe nepatria. Ďakujem mu nastokrát.

Odkedy bola Simi opäť človekom, pravidelne sa so mnou rozprávala, i keď ma nepočula. So Samuelom sa stretla len raz. Vtedy sa ešte nerozišla s Jakubom, ale vzájomná blízkosť ju nútila pobožkať ho, pretože túžila po tom anjelskom celku, aký už raz tvorili. Samo sa však zachoval lepšie, ako by sa dalo od akéhokoľvek človeka čakať – odmietol je bozk priložením ukazováka na jej pery a dal je krížik na čelo. Rovnaký, aký dostala odo mňa tej anjelskej noci.

Samo sa však ešte vtedy rozhodol odstáť sa. Ponúkli mu prácu v Austrálii, no podmienkou bol okamžitý nástup. Nikto nevedel skutočný dôvod jeho bleskového súhlasu, ale ja áno. Myslel si, že tým uľahčí Simi vstup do manželstva. Neodpustil by si, keby zničil jej šťastie. Miloval ju natoľko, že sa jej z lásky vzdal. Urobil to, čo dokážu iba najsilnejší.

Netrvalo dlho, aby to Simona pochopila – veď už raz bola anjelom. Dúfala, že zistila pravý dôvod. Postrehla ho správne. Poznávajúc pravú lásku prišla k záveru, že láska nie je cit ale rozhodnutie. A ona sa rozhodla. Rozhodla sa čakať. Týždeň, mesiac, rok, dva roky... Rok za rokom si podávali pochodeň a ona žila z nádeje jedného dňa a jednej noci. Nevzdala sa tak ľahko, ako to bolo pri otcovi. Čakala. Dnes uplynulo presne desaťročie.

Jednu vec Simi nepochopila – podľa čoho sa vyberá pohlavie anjela. Anjel nemôže byť ani mužom ani ženou. Len odzrkadľuje budúceho partnera. Príde však deň, keď človek dá večný sľub a ak sa rozhodol správne, anjeli si vymenia zverencov. Viem, že čoskoro budem mať stráž nad Samom. Láska nikdy vojnu neprehrá. A navyše, Samuel Molnár sa dnes večer vracia z Austrálie.

ZVONY LÁSKY

Prečo dnes tie zvony tak krásne vyzvávajú?

K Matičke Nanebovzatej nás volajú...

Podme ku nej všetci, k drahej našej Matke

A ďakujme jej za útechy sladké.

Či sme dobrí a či zlí, v nebi nás vždy obháji.

Hľadáme vždy lásku a potechu

U najsvätejšej Matky bez hriechu.

Krásne nežné meno má,

Naša Panna Mária.

O pomoc sa k Tebe utiekame,

Za Tvojou láskou sa ponáhľame.

Prehrešky nám azda odpustíš

Naše rany v srdciach zahojíš.

V každej tiesni, v každej núdzi,

Si nám stále naporúdzi.

Drahá Matka naša,

Matka Mesiáša,

Mnoho prosieb k Tebe máme,

za všetko Ti ďakujeme .

Vďaka Ti za Tvoju dobrotu,

Vďaka za lásku i ochotu.

Dietky k Tebe prichádzajú,

V tvoju náruč sa oddávajú.

S Tebou nie je nikto sirota,

V tom spočíva Tvoja milota.

Vrúcne k Tebe voláme,
Slová prosieb- vd'aky vzdávame.
Dvíhame oči na oblohu,
vznášame vrúcne prosby k Bohu.
Nech aj po ďalšie dlhé roky
S istotou vedieš naše kroky.
Nech nás Tvoja milosť chráni,
S Tebou nie sme nikdy sami.

Martina Štofková

POZEMSKÝ POSOL

Bol raz jeden človek, anjel biely,
ľuďom vždy rozdával množstvo nehy.
Hoci žil jednoduchým spôsobom života,
z očí mu neustále iskrila dobrota,
v jeho milej, vľúdnej tvári,
neustále úsmev žiaril

Ľudí verne miloval,
všetky cirkvi zbližoval,
o láske k blížnemu vždy učil nás,
len mravné hodnoty pestoval v nás.
Jeho pamätné a múdre vety,
navždy spoja dva odlišné svety.

Bol tým najlepším kvetom v svetskej záhrade,
„bez tniea“ vyzýval nás k dobrej nálade.
Bola to osobnosť čistá a bez hriechu,
dokázal odpustiť každému človeku.
Základ našej Cirkvi tvoril,
vd'aka, Pane, že si nám ho stvoril.

Teraz nás čaká pri nebeskej bráne,
modlí sa, nech láska nad zlom povstane.
v mojom srdci naveky zostane,
spomínam na neho vrúcne, oddane.

Odišiel nám najmilší človek, aký kedy žil,
svojimi slovami každému srdcia rozžiaril,
večne za ním smútiť budeme,
v spomienkach na neho žijeme.

Báseň je venovaná pamiatke zosnulého Svätého Otca, Jánovi Pavlovi II.

VEČNÁ SPOMIENKA

Bol raz jeden život,
Vyhasol v nečakanej chvíli.
A aký bol dôvod?
Vari sa Pán Božko zmýlil?
Milovaného človeka viac niet,
tu na tejto svetskej Zemi,
zostalo množstvo nedopísaných viet...

Prečo nie je s nami?
len Boh vie,
prečo sa to stalo...
prečo musel odísť taký mladý,
hoci žil tento život málo,
zomrel z ľudskej pretvárinky a zrady.

V duši máme slzy, ktoré vôbec nevyschýnajú
a srdcia plné spomienok na neho ostávajú.
Iste je mu lepšie na tom mieste lásky,
na tom mieste už končia všetky otázky...

Túto báseň venujem svojmu nebohému ujovi, ktorý zahynul za tragických okolností.

Martina Štofková

DETSKÝ ANJEL

Veselosť detská po Zemi kráčala
a úprimnosť sa v tej duši vznášala.
Náladu a zvonivý detský hlas,
bolo počuť v každučký jarný čas.

Rozosmieval ľudí sť a slnko iskrivé,
po jeho slovách zostali srdcia hrejivé.
Láskyplné očka to dieťa malo
lásku blíznym vždy rado rozdávalo.

Presne vedel, čo ho v danú chvíľu baví,
vo všetkom, čo činil, bol vždy vytrvalý.
Keďže bol obdarený múdrosťou a šikovnosťou,
jeho túžby by sa raz iste stali skutočnosťou.

Jeho dušička je už vo večnom pokoji,
robí tam spoločnosť Ježišovi Kristovi,
teraz jeho úsmev žiari,
v tom krásnom nebeskom raji.

***Napísané pre večnú spomienku na malého kamaráta Miška, ktorý zomrel za veľmi
nešťastných udalostí pred piatimi rokmi.***

Ked' plačú klauni

Ešte pančuchy. Tie tmavozelené, niekde pod gaučom. Šmar ich sem, Baša! A sveter? Nevidel niekto môj bodkovaný... Ach, dík Stano! Ty vždy myslíš na všetko, asi preto sme taká zohraná dvojica, chi-chi. No, kľúče mám, kabelku radšej ani neotváram, včera som doprevádzaná piskľavým tureckým pochodom hodinu hľadala iba obyčajný mobil. Fajn, tak č... Ježišmária, nos! Ešte šťastie, že sa nemusím vracat' z veľkej križovatky ako minule. Kde je, dočerta?! Bože, mám ho vo vrecku! Len sa smejte, teba to Baša tiež skôr či neskôr čaká, gény nezaprieš.

Nie som dobrá vodička. To trúbenie, škripanie, hučanie a vrieskanie do krajnosti vytočených šoférov mi ide na nervy. A mám prirýchle reakcie, takže moji spolujazdci si väčšinou vydýchnu, keď som nútená zastaviť. Ale je to rýchlejšie ako tlačenie v električkách. Môžem si dokonca aj vybrať hormón, keď zapnem rádio a nikto nenadvihuje obočie, že šibnutá stará koza, správaj sa primerane veku. Ja, ktorá som sa v živote nepodobala na mamy Bašiných kamarátok, a pečenie koláčikov na Ovocný deň alebo oddychové seansy v kozmetických salónoch, kým ratolesť pije krv strhanej babke, nie sú moje hobby. Ved' Baši sa viac páči v divadle. Ja som sa jej pýtala: „Micuška, a ty by si nechcela ísť radšej na plaváreň ako na skúšku?“ „Niéééé,“ skoro si zakaždým odkrúti hlavu, „u teba v práci je väčšia sranda!“ Jasné, myslí, že nevidím ako ju Eva v šatni napcháva čokoládou, a potom že „najsuprovejšia teta Evička“ a „moja malá herečka“, „tetino mačiatko“ a neviem čo. Nemusím si ju ani rozmaznávať, a že kolegovia! Ale tie klaňačkové výslužky by sa vraj inak nepojedli, aspoň tak sa obhajuje Eva. Baša tu pookreje, to je pravda, nie je tak bláznivo rozihnaná ako doma. Stano neznáša, keď ju ťahám so sebou. „Nestačí, že nikdy nie si doma ty?! Chceš tým vašim akože umením zmagoriť aj ju?!“ On to nechápe, hoci chápe tisíce iných vecí, o ktorých ja nemám ani šajny. Je to droga. Silne návyková. Vždy platí divadlo milujem, divadlo nenávidím, divadlo milujem, divadlo nenávidím,... Ale odísť sa nedá. To by som si radšej odrezala pravú ruku. Aj keď neviem, ako by som potom šoférovala.

Mám strašne rada tie bleskové príchody. Keď letím hnusne sivými chodbami a po tele ma hladká nadšený šepot: „Alica prišla! Alica prišla!“ Nikde zo mňa nemajú takú radosť ako tu. „Musím sa prezliecť, decká!“ odbíjam tú ich nedočkavosť. V tmavej miestnosti meter krát meter potom vysypem z igelitky celé šašovské imanie, chvíľu panikárim, lebo na nos vo vrecku som, samozrejme, opäť zabudla a snažím sa aspoň trochu zahriať rýchlymi pohybmi,

keď si naťahujem krikl'avé podkolienky a smiešne široké nohavice. „Už si?“ Tí šikovnejší sa dobíjajú aj do mojej provizórnej šatne. „Tramtadátááá!“ rozrazím dvere slávnostným výkrikom, ktorý vyvolá prudký nárast hlasitosti odrazu rozjarených detských hlasov inak celkom pokojného oddelenia. „Najprv k nám na trojku!“ piští kľbko drobných postavičiek poskakujúcich najbližšie ku mne a ja sa horúčkovo snažím uhádnuť, kto v ňom má hlavné slovo. „Ale to by nebolo spravodlivé, Tomáško,“ hrám sa na stelesnenú mravnosť, keď mi to dôjde. „Začínam pekne od jednotky, ako vždy!“ To sklamanie v trochu pohasnutých očkách prejde, ja viem. Tááák, ideme na to, predpísaný čas neúprosne tlačí a ja chcem počas neho zo seba dostať všetko, lebo oni musia dostať, čo si zaslúžia.

Už ma to napľňa. Už to nie je ako prvýkrát, keď som ešte nemala silný žalúdok, len roztrasené pery. Vošla som dnu ako strachopud, nie klaun, a rozpačito si prezerala bledé tváričky okolo seba. A jasné, že mi hneď začali napadať samé hlúpo sentimentálne veci, že ich tie škaredo lesklé hlavičky robia úboho rovnakými, že sa im na vpadnutých líčkach zrkadlia zaschnuté slzičky,... Že by som sa asi zbláznila, keby tu teraz ležala moja Baša a že by to tak kľudne mohlo byť. Zrazu som bola chodiaca ľudská fontána. No ako som im už len tým mohla pomôcť?! Ale v hrdle mi navrela taká hrča, že som si mlčky odtrpela tri hodiny a v duchu sa preklínala za tú sprostú odvahu a predstieranú humánnosť, keď som v divadle zdvihla ruku počas návštevy dvoch pánov v bielych plášťoch. A ešte som si naivne pripadala dôležitá, že sa neprihlásili ani také divy ako Eva, Jana či Zuza a ja, trápna Alica, ktorá dala omylom po hlave diváčke v treťom dejstve Zoščenkových poviedok, idem robiť dobrého anjela na detskú onkológiu. „Tak sa drž, Ali, je to od teba strašne šľachetné,“ potľapkávali ma z každej strany. Len Eva vie, ako to bolo naozaj. Jej som cez každú prestávku smoklila na ramene a súkala zo seba nezrozumiteľné pazvuky o tom, že nie je možné, aby sa niekde na svete museli ľudia bez príčiny toľko trápiť. To je jediné, čo ma zožiera. Mŕtve zvieratká na cestách a trpiace deti.

A tie decké predsa len dokážu byť šťastné aj samé od seba. Myslela som si, že čo už len zmôže sprostý klaun, že mám hrozne nevďačnú rolu. Je pravda, že mi za ňu nikdy nikto netlieskal, ako som bola zvyknutá, ale uspokojila som sa minimálne toľko ráz ako na javisku. Keď som sa vyrovnala sama so sebou a svojimi novými nočnými morami, prehodnotila svoj postoj k životu a urobila ešte veľa takých závažných číro dospeláckych vecí, dospela som k presvedčeniu, že musím byť poctivá a statočne si plniť svoju úlohu. Tu nesmiem hrať, to okamžite vycítia, deti rožkom neopijete. Tu musím byť tak prirodzene spontánna, ako je Baša pri školskom výlete svojich plyšových žiakov. Odvracať pozornosť od smutnej skutočnosti, o ktorej každý vie, no nikto nemá dosť síl nazvať ju pravým menom. Každý deň je nový

darček, ktorý si zvedavo rozbaľujú – to je kliše, s ktorým sa proste musíte naučiť žiť, lebo zomriete utýraní ľútosťou. A keď sa postupne vyprázdňujú postielky, jedna po druhej, ja môžem plakať len do seba, lebo som šašo a šašovia nikdy neplačú.

Figu borovú, aj také chvíle prídu! Raz ma za rukáv potáhalo jedno dievčatko, ešte s tenkými vrkôčikmi a takými podarenými gumičkami-čerešničkami. „Alica, ja som včera písala Ježiškovi,“ dôverne mi zašepkalo do ucha. „Fakt, a čo si si želala?“ „Želala som si niečo pre všetkých.“ „To je veľmi pekné, pusinka! Ježiško na to určite prihliadne...“ Ani som sa nechcela pýtať, čo to teda bolo, lebo len totálnemu blbcovi by nedošlo, čo si už len na lôžko a zdravotnú starostlivosť odkázané deti môžu priať. Ale ona mi to v tej svojej čarovnej detskej prostorekosti ešte chcela dopovedať: „Napísala som, že chceme, aby si k nám chodila každý deň ako náš najväčší vianočný darček!“ Ježišmária, moja zlatá! Rozrevala som sa ako taký špunt, ktorému zobrali obľúbenú hračku, len z celkom iného dôvodu a biela farba mi smiešne stekala po tvári ako popršaná omietka. „Sľubujem, že prídem vždy, keď budem môcť!“ stískala som ju a celú zmáčala tým svojím náhlým výbuchom dojatia. Stano sa bude rozčuľovať, určite, ale ja nemôžem za to, že nechápe. Ostatní, tak trochu zaskočení neobvyklou situáciou uprostred herne, nechceli kaziť rozčítenu chvíľku, a tak sa na mňa vrhli rovnako dravým spôsobom a stláčali ma tými svojimi skromnými rúčkami, až som necítila nič, iba veselo tlčúce srdiečka tisnúce sa k mojej hrudi.

„Čautéééé!“ Ešte aj z parkoviska im musím minimálne štyrikrát zakývať. „Zalezte, prechladnete!“ No jasné, robia sa, že nepočujú, ako všetky deti a radostne vystrkujú hlavy z dokorán pootváraných okien. Veď počkajte, keď príde sestrička, zas vás zjazdí ako sysle. A zlíznu si to aj moje nevinné pokladíky, čo už nechodia, len nešťastne polihujú a na ktoré musím vynaložiť špeciálne úsilie, ak chcem počuť tú rajskú hudbu – úprimný smiech. „Málo času,“ hundrem si, keď cúvem cez nemocničnú bránu na preplnenú cestu a vrátnik zdesene sleduje tú centimetrovú medzeru medzi autom a železnou tyčou. „My všetci máme málo času...“

* * *

Baša, zhasni už! Je pol jedenástej, dávno si mala spať! Čo to tam máš? Okamžite mi ukáž, čo si skryla pod paplón! Tak bude to?! Prepánakráľa, odkiaľ si vzala ten nos?! „Z tvojej kabelky...“ Koľkokrát som ti hovorila, že sa nepatrí hrabat' v cudzích veciach?! „Ale ja som chcela byť aspoň chvíľu dospelá!“ Čo? O čom to táraš?! (Posadí sa a tak vážne na mňa tými nebomodrými okálmi hľadá, až mi je smiešno). „Ja netáram! Teta Evička povedala v šatni tete Zuzke, že ten nos z teba konečne urobil dospelú!“ No ja žasnem!

Silvia Gregoričková, marec 2010

Stretnutie s Anjelom

Vyzeral ako malé dieťa
A možno bol malé dieťa
Počítal svoje sklenené guľičky
a každú piatu hodil medzi ľudí
Smial sa keď mu ich vracali
a najšťastnejší bol
keď si ju niekto
pridržiaval proti slnku
akoby sa rozpamätal
s náhlým vzrušením
vložil do vrečka

Silvia Gregoričková, marec 2010

O cestách

Je upokojujúce
chodiť po tých istých cestách
deň čo deň
okolo domu
po dvorku
pomedzi jablone
k jahodám a materinej dúške
pozorovať drobné zmeny
zapúšťať korene
A potom občas
občas nakuknúť aj za plot
a podniknúť výpravu
so všetkým odhodlaním a odvahou
nabieranou
v dňoch istoty

Silvia Gregoričková, marec 2010

O deťoch a koňoch

V to ráno prvého marca
slnko pražilo
ľady sa topili
a z asfaltu povstal kôň
Vlastne bolo už k obedu

Videla som ho
keď sa dvíhal
nozdry šija boky kopytá

a priamy pohľad
A videl ho aj môj syn ktorý spal

Má deväť mesiacov
môj syn
o koňovi viem len
že bol šedivo múdry a mladícky modrý
Martin mal deväť mesiacov práve zajtra

Ten kôň mi niečo pripomenul
zaerdžal
do zeme zahrabol
asfalt ho znova pojal do seba
Môj syn mi niečo pripomína každý deň

Silvia Gregoričková, marec 2010

Bojím sa ticha

V tichu vystupujú zapadlé strachy
a dýchajú mi za krk
Dýchajú priškrcujú
kričia podivnými zvieracími hlasmi
V tichu ma strháva kolotoč
kde každý kôň má moju tvár
V tichu sa prepadám hlbšie
ako by som chcela
Obkľúčujú ma divoké líšky
okolo nich po päť hladných mlád'at
Padám
Keď padnem na dno
Je tam Pokoj

Priateľstvo s Dávidom

Bývali sme ďaleko od dediny. Za našim domom bolo ešte niekoľko roličiek a potom koniec chotára. Do školy aj nakupovať sme chodili do dediny. Okolo nás viedol chodník z dediny do mesta. Raz som kráčal za dvoma chlapmi a počúval ako sa rozprávajú o kráľovi Saulovi a jeho pastierovi Dávidovi. Obaja obdivovali Dávida a ja tiež. Vtedy vo mne precitla túžba mať priateľa. Nie hocijakého, ale múdreho, ako bol Dávid. On sa na svet určite nepozeral iba spoza plotov, ako moji spolužiaci v dedine. Za dedinou bolo všetko iné. Tam som videl do diaľky, mal som rôzne pocity a nápady.

Rozhovor o Dávidovi som si zapamätal do podrobností. Dávid mal prak. Ja som ho tiež musel mať. Za krátky čas som ho vedel dobre používať. Moji spolužiaci prak nemali. Nosil som ho s tromi hladkými kamienkami z potoka stále vo vreckách nohavíc. Pastiersku tašku som nemal, ako mal Dávid. Niektorí spolužiaci vedeli, v ktorej záhrade sú už dobré čerešne, hrušky a jablká, o tom som zas ja nevedel. Medzi spolužiakmi boli aj chvastúni a bitkári. Chceli aj na mne skúsiť svoje siláctvo a ponížiť ma. Dvaja do mňa strčili a tretí ma chytil okolo pásu. Ja som ho chytil jednou rukou okolo krku, druhou rukou vybral z vrecka kamienok a s ním som ho udrel asi trikrát po hlave. Pustil ma, aj ja jeho. S plačom utiekol a tí dvaja už nemali odvahu mi niečo zlé spraviť. V slohovej práci „Moje dobré skutky“ som napísal:

- Mám priateľa Dávida, žije v ďalekom kráľovstve, nosí prak a kamienky a ja tiež podľa neho. Tento zvyk mi pomohol. Len jedným drobným kamienkom som sa ubránil trom spolužiakom. Viem, jedného som trikrát udrel, mohol som ešte viac, prestal som, keď som videl, že prehral. Brániť sa je moja povinnosť.

Pani učiteľka so značnou pochybnosťou sa ma spýtala:

- Ty máš za priateľa toho veľkého Dávida?

- Áno!

Pochopil som a hanbil som sa, že o Dávidovi viem toho asi málo. Požičal som si knihy a s veľkou zvedavosťou a napätím som poznával Dávida. Často sa mi o ňom snívalo. Už som sa nechválil, že mam za priateľa Dávida. Nehanbil som sa zato, ale dospeli takéto priateľstvo považujú, neviem prečo, za čudné. Mali pravdu, veď žil asi pred štyritisíc rokmi. Pravda, zaujal ma svojimi činmi. Prežíval som to, ako by sa to práve bolo stalo.

Opäť som mal sen o Dávidovi. Videl som, ako premyslene a rýchlo rieši nezhody. Pozrel sa na mňa, naše pohľady sa stretli, nepovedal mi nič, ani ja jemu.

Raz som dlho obdivoval obraz Dávid s Goliášovou hlavou, ktorý namaloval Caravaggio. Na ňom som poznal už každý detail. Prítmie v izbe a šerosvit obrazu spolu ladili. Prestal som vnímať okolie, čas i únavu. Mal som dojem, že na obraz sa pozerám cez veľkú lupu. Najprv som bol sám s obrazom. Potom sa obraz zmenil a rozrástol v živý dej. Aj to, čo som o Dávidovi iba tušil, malo svoju skutočnú podobu. Na zvlhnutom rozľahlom piesočnom prašnom teréne kde-tu bol trs trávy, ohryzený ker od kôz a balvany, pripravovali sa dve vojská na boj. Vidím, ako Dávid kráča v šíku Saulových vojakov. Šík vojakov zastavil, ale Dávid kráča k vojsku Filištincov bosý, v platených nohaviciach, s plachtou uviazanou nakríž cez plece a bok, s pastierskou kapsou a palicou.

Pred vojskom Filištíncov stojí robustný najsilnejší Filištínek Goliáš vždy namyslený, pohrdavý a krutý. Goliáš vykročil proti Dávidovi, aby všetci dobre počuli, na plné hrdlo kričí:

- Som slávny bojovník, prišiel som bojovať, no cítim iba smrad oviec. Ty najväčší úbožiak z úbožiakov, tvoj kráľ nemá pre teba meč a štít? Ty ideš proti mne palicou, či som ja tvoja koza, ovca, cap alebo pes? Som neporaziteľný! Ukážem ti, ako a načo sa používa meč. Na kúsky teba aj ich rozsekáme. Nažerie sa vami zver a vtáctvo. Zvyšok bude hniť a smrdieť. Smrad z vás cítiť, smrad z vás bude.

Dávid odpovedá Goliášovi:

- Goliáš, vedz, že toto je boj Boží. Boh, ktorého si potupoval, mi dal silu, proti nej sa neubrániš. Ty zomrieš!

Dávid vybral z kapsy prak, vložil doň kameň, otočil prakom, vyhodený kameň zasvišťal a zhodil Goliášovi prilbu, ktorá sa od neho odkotúľala. Goliáš vytasil meč, urobil rýchly obrat, ale nevidel v blízkosti nikoho. Od prekvapenia na okamžik zostal stáť. Nikto netušil, čo sa v tej chvíli s Goliášom deje. Možno rozbúrili svoju zlosť a možno pocítil príchod svojej smrti. Dávid vložil druhý kameň do praku, napriahol pažu a celou silou ho šmaril. Kameň sa vryl Goliášovi do čela. Goliáš padol na zem. Dávid k nemu pristúpil, zobral vedľa neho ležiaci meč a odtiaľ mu hlavu. Potom ju chytil za vlasy, zdvihol ju, zrak na chvíľu uprel na horizont, potom pozeral na oblohu. Keď hlavu pustil na zem, pristúpilo k nemu niekoľko Saulových vojakov. S nimi prišiel ku mne. Bol pokojný. Tichým ale smutným hlasom mi hovorí:

- Ešte aj teraz, potom čo si videl, chceš, aby som bol tvojim priateľom?
- Áno, veď si nemal inej voľby.
- Porazil som iba jedno zlo.
- Zvíťazil si nad zlom.
- Nikdy never tomu, že so zlom sa dá dohodnúť.

- Máš veľkého ducha, čistú myseľ, tvoje konanie je ctihodné.

- Zdôvodnené.

- Oddel'uješ sa od ostatných aj tým, že si skromný, ďalej vidíš, ďalej dohodíš a lepšie trafiš. A ty Dávid, čo mi odpovieš?

- Buď vnútorne bohatý!

V šerosvite sa mi stratil, šerosvit všetko zakryl. Ostal som sám s obrazom a myšlienkou :

- Buď vnútorne bohatý.

Emília Molčániová

NECH SA STANE TVOJA VÔĽA

Otcovi Andrejovi navidomoči ubúdali sily. Vo väzení bol niečo vyše roka, ale posledný mesiac už jeho telo fungovalo iba na rezervu. Pri ukrutne ťažkej práci v kameňolome padali pod váhou bremien aj oveľa mladší muži ako bol on. Minulo mu sedemdesiat a jeho ročníky už zväčša odpočívali na zaslúženom dôchodku.

Bol jedným z tých, ktorí sa v päťdesiatich rokoch minulého storočia nechceli vzdať viery a prestúpiť k pravoslávny, a preto sa ocitol v nemilosti straníckych komunistických orgánov. Rozsudok znel: velezrada. Za ňu sa dalo skryť všetko, a tak každý nepohodlný a politicky nespoľahlivý jedinec bol takýmto spôsobom odpratáný z cesty, aby nezavadzal budovateľom krajších zajtrajškov.

Kňaz znášal svoj údel mlčky a odovzdane. Keď bolo najhoršie, predstavil si Krista kráčajúceho po krížovej ceste, padajúceho pod váhou ťažkého kríža za pokriku nerozumného davu a výdatného posmechu. Veď predsa On musel toho vytrpieť oveľa viac, nielen látku v kostiach zo studenej cely, nielen neznesiteľnú triašku z chabo odetého tela, keď mu na chrbte mrzol ľahký kabátec v novembrovej plúšti. Ani v jeho prípade nemali dozorcovia a trýznitelia zľutovanie. Starý opotrebovaný Andrejov organizmus hrozil každú chvíľu odmietnuť poslušnosť. Najmenej dvakrát do týždňa ho volali na psychicky vyčerpávajúce nočné výsluchy, kde stále dookola hustili do neho nezmyselné teórie a snažili sa ho presvedčiť, že učenie o Bohu je blud. Po takto prebdenej noci musel ako každý iný nastúpiť do dvanásťhodinovej smeny, po ktorej ho niekoľkokrát dokonca ihneď bez jedla a pitia volali opäť na výsluch. Vedeli, že vyčerpaný človek ľahšie podľahne a ponúkali mu slobodu, ak sa podpisom vzdá viery svojich predkov.

Keď jedného dňa pod nošou s nákladom skál vysilený spadol do blata a nevládal sa viac postaviť, prosil Pána Boha, aby jeho trápenie ukončil. Po krátkych mdlobách sa prebral a zdrvený zistil, že vytúžený koniec neprišiel. Áno, Božia vôľa bola iná. Dva páry rúk ho surovo šmarili na nosidlá a zanesli na ošetrovňu. Zoslabnutý sa prichytil pri myšlienkach:

„Čo ešte môže odo mňa Boh chcieť? Čo ja môžem vo svojej biede pre neho urobiť? Som už na tomto svete úplne zbytočný.“

Keď trochu pookrial, poddal sa.

„Staň sa Tvoja vôľa, Pane,“ modlil sa v nasledujúce ráno. „Prosím ťa však, pomôž mi osloviť v Tvojom mene mojich učiteľov a urobiť ich ľudskejšími. Viem, že bez Tvojej pomoci nie som schopný urobiť vôbec nič.“

Iba tri dni mu dovolili ležať na ošetrovni pod paplónom, kým ho opäť neposlali do jeho cely s vlhkými matracami, studeným betónom pod nohami a deravou smradľavou prikrývkou. No tieto tri dni stačili na to, aby sa v jeho súžení ešte aspoň na malú chvíľku vynorilo slnko.

Pre karanténu infekčnej žltacky v miestnej škole museli zostať žiacikovia doma. Riaditeľ väznice bol nútený vodiť do práce svojho malého synka, ktorý si krátil čas tým, že chodil po poschodiach a dával sa do reči s väzňami pobývajúcimi za masívnymi kovovými mrežami. Všetci dozorcovia to tolerovali, veď to bol syn nadraiadeneho. A ten bol rád, že má dieťa nejakú činnosť a nevyrušuje ho pri práci. Prišiel aj na ošetrovňu a všimol si Andreja. Breviár i pátričky mu zhabali hneď pri zaistení, a tak mu nezostávalo iné, iba počítať zdravasy namiesto zrníek prstami.

„Čo to robíš, ujo?“ spýtal sa ho chlapec ukazujúc na jeho ruky.

„Počítam a modlím sa.“

„A to sa ako robí?“ vyzvedalo chlapča.

„Rozprávam sa s Pánom Bohom.“

„Ale, veď tu nik nie je,“ oponovalo dieťa.

„Je hore, v nebíčku. Tu na zemi je len pre toho, kto sa dobre pozerá.“

Chlapček sa volal Petko a bol veľmi bystrý. Zaujímal ho všetko a Andrej mu na jeho zvedavé otázky trpezlivo odpovedal. Chodil za ním do ošetrovne, neskôr stával na chodbe a debatovali spoza mreží.

Jedného dňa chlapcov otec začul, o čom vedú rozhovor. Veľmi sa na neho nazlostil a zakázal mu chodiť za Andrejom. Peter si však tvrdohlavým plačom vynútil otcovo povolenie opäť ísť za kňazom. Chlapček mal iba otca a ten mu nevedel nič odoprieť. Matku nepoznal, zomrela pri jeho pôrode a snád aj preto riaditeľ až nezdravo lipol na synovi.

S otcom Andrejom to však po zdravotnej stránke išlo dolu vodou. Už iba ležal, na nohách sa od slabosti neudržal. Potom sa stalo niečo celkom nepochopiteľné, čo snád ešte nikdy v histórii väznice. Riaditeľ na nekonečné žobronenie dovolil svojmu synovi navštevovať kňaza priamo pri lôžku v cele.

Poznali sa už niekoľko týždňov, keď sa prihodilo niečo, čo Petríkovu detskú dušu doslova šokovalo. Jeden z dozorcov sa potreboval na niekom vyvŕšiť, a tak prikázal Andrejovi vyjsť z cely. Pritom dobre vedel, že kňaz nie je schopný vstať z postele, nieto ešte urobiť zopár krokov. Inak to boli bežné praktiky, ak mal niektorý z dozorcov zlú náladu, prvý, ktorý mu prišiel pod ruku si to odniesol. A v tom čase boli všetci práceschopní väzni v kameňolome. Keď sa otec Andrej ani na druhú výzvu nepohol z prične, dozorca vytiahol obušok a mlátil ho hlava-nehlava. Prestal ho biť iba vďaka Petríkovi. Ten sa s krikom hodil na Andreja, aby ho vlastným telom chránil. Ak ho nechcel dozorca zasiahnuť, prestal, spamätal sa a dal sa na ústup.

Na druhý deň ráno zažil kňaz opäť ďalšie prekvapenie. Jeho malý priateľ vyrozprával otcovi včerašiu príhodu, a keď riaditeľ videl, ako synkovi na väžňovi záleží, poslal mu po ňom krajec čerstvého chleba s niekoľkými krúžkami domácej klobásy. Takú dobrotu Andrej dávno nejedol. Väzenský jedálny lístok pozostával z riedkej zeleninovej polievky a hrachovej alebo fazuľovej kaše. Okružtek chleba bol vzácnosťou. Nie div, že otec Andrej za rok väzby schudol dvadsať kilogramov.

Andreja dobrý Boh vypočul. Prostredníctvom malého chlapca a pod jeho nátlakom na otca sa mu dostalo lepšieho zaobchádzania. Nik sa už neodvážil zdvihnúť na neho ruku.

Petrík denne sedával pri jeho posteli a počúval úžasné biblické príbehy, fascinovali ho Ježišove zázraky a v hĺbke srdca sa mu rodila viera.

Kňaz splnil svoju poslednú úlohu. Boh mu poslal do cesty malého chlapca, aby mu zlepšil postavenie jeho posledných dní života, o čo tak veľmi prosil v modlitbách. Dal mu dokonca viac, než si dokázal čo i len pomyslieť. Priviedol k Bohu niekoho, kto, ľudskou rečou povedané, nemal na to vôbec predpoklady a zázemie. Keď umieral, v srdci mu vládol pokoj a blaženosť. Božia láska je nekonečná, veď vďaka nej paradoxne odviezol obrovský kus práce práve v čase, keď bol najslabší a najzraniteľnejší.

Dnes sa otec Andrej určite zhora so zaľúbením pozerá na duchovného otca Petra, ktorý v tomto roku oslávil dvadsiate piate výročie kňazskej vysviacky.

V roku kňazov venované otcovi Mikulášovi Molčányimu, gréckokatolíckemu kňazovi v Rošovciach, ktorý vďaka dlhotrvajúcemu prenasledovaniu komunistickou štátnou

bezpečnosťou prišiel o zdravie a na následky ochorení zomrel. Vieru v ňom však nedokázali zlomiť a z tohto sveta odišiel v nádeji na vzkriesenie. Česť pamiatke jeho i všetkých, ktorí akýmkoľvek spôsobom za svoju vieru trpeli, boli prenasledovaní, či za ňu dokonca položili svoj život.